



เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

ปัจจัยส่วนบุคคล สังคม และระดับความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุ  
และพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4X100 ของเด็กและเยาวชน  
ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และ 9  
PERSONAL FACTOR, SOCIAL FACTOR AND KNOWLEDGE LEVEL  
RELATED TO CAUSES AND BEHAVIORS OF TAKING 4x100  
DRUG TYPE, AMONG CHILDREN AND YOUTH  
IN THE VENUE OF YOUTH OBSERVATION  
AND PROTECTION IN ZONE 8 AND 9

ประกายเพชร แก้วอินทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารสวัสดิการสังคม)  
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พ.ศ. 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ปัจจัยส่วนบุคคล สังคม และระดับความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุและพฤติกรรม  
การใช้ยาเสพติดชนิด 4X100 ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก  
และเยาวชน เขต 8 และ 9

PERSONAL FACTOR, SOCIAL FACTOR AND KNOWLEDGE LEVEL RELATED TO  
CAUSES AND BEHAVIORS OF TAKING 4x100 DRUG TYPE, AMONG CHILDREN  
AND YOUTH IN THE VENUE OF YOUTH OBSERVATION  
AND PROTECTION IN ZONE 8 AND 9

ประกายเพชร แก้วอินทร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ตรวจสอบและอนุมัติให้  
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารสวัสดิการสังคม)  
เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2560



รองศาสตราจารย์อภิญญา เวชยชัย  
กรรมการ



ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุชงค์ เสนานุช  
อาจารย์ที่ปรึกษา



รองศาสตราจารย์ ดร. ชัดติยา กรรณสูต  
กรรมการ



ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุชงค์ เสนานุช  
กรรมการ



อาจารย์ ดร. ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล  
กรรมการ



อาจารย์ ดร. ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล  
ประธานหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต  
(การบริหารสวัสดิการสังคม)



รองศาสตราจารย์อิสยา จันทรวิธานุชิต  
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย



อาจารย์นวลไย วัฒนกุล  
คณบดีคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม

ปัจจัยส่วนบุคคล สังคม และระดับความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุและพฤติกรรม  
การใช้นยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก  
และเยาวชน เขต 8 และ 9

ประกายเพชร แก้วอินทร์ 576031

สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารสวัสดิการสังคม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ภูซงค์ เสนานุช, Ph.D.

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและระดับความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุและพฤติกรรมการใช้นยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมของเด็กและเยาวชน ระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 พฤติกรรมการใช้นยาเสพติดและสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้นยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางในการป้องกัน และแก้ไขปัญหากการใช้นยาเสพติด ชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชน ซึ่งมีวิธีการสุ่มตัวอย่าง คือ การเลือกสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive) โดยเลือกจากประชากรที่เป็นเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 รวมจำนวน 14 แห่ง ที่ถูกศาลพิพากษาตัดสินลงโทษในคดียาเสพติดประเภทกระท่อมเท่านั้น และกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling) จำนวน 200 คน ซึ่งจะกระจายตามสัดส่วนประชากรของแต่ละสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจนครบตามจำนวนขนาดตัวอย่างที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16-17 ปี คิดเป็นร้อยละ 70.5 มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 74.5 มีจำนวนพี่น้องอยู่ระหว่าง 2-3 คน คิดเป็นร้อยละ 64.5 อาศัยอยู่บ้านของพ่อและแม่ คิดเป็นร้อยละ 76.0 มีรายรับต่อเดือนส่วนใหญ่ต่ำกว่า 1,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.5 โดยเฉลี่ยรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 คิดเป็นร้อยละ 51.7 และไม่มีความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 คิดเป็นร้อยละ 48.3 มีปริมาณการใช้นยาเสพติดชนิด 4x100 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 35.5 มีพฤติกรรมการใช้นยาเสพติดชนิด 4x100 อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.85, S.D.=1.137) มีความรับผิดชอบต่อนเอง อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.36, S.D.=1.058) มีสัมพันธภาพในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.07, S.D.=1.097) และมีกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.81, S.D.=1.045)

**คำสำคัญ:** ยาเสพติดชนิด 4x100 พฤติกรรมการใช้นยาเสพติดชนิด 4x100

PERSONAL FACTOR, SOCIAL FACTOR AND KNOWLEDGE LEVEL RELATED TO  
CAUSES AND BEHAVIORS OF TAKING 4x100 DRUG TYPE, AMONG CHILDREN  
AND YOUTH IN THE VENUE OF YOUTH OBSERVATION  
AND PROTECTION IN ZONE 8 AND 9

PRAKAIPECH KAW-IN 576031

MASTER OF SOCIAL WORK (SOCIAL WELFARE ADMINISTRATION)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: PUCHONG SENANUCH, Ph.D.

ABSTRACT

This research examines the Personal factors, society factors and knowledge level related to causes and behaviors of taking 4x100 drug type, among children and youth in The Venue of Youth Observation and Protection in Zone 8 and 9. The purpose of this research aimed to study personal factors, social factors and level of knowledge on the dangers of the 4x100 drug amongst the adolescent and young people; as well as to propose preventive measures for 4x100 drug problems in adolescents and young people. Employing purposive sampling method, the research limits target of study solely to the adolescent and young people who were punished by law for the use of Kratomdrug in Observation and Protection Center Area 8 and 9 consisting of 14 centers in total. The research uses quota sampling system to study 200 samples, by distributing the quota proportionately to the population in each center.

The results reveal that the majority of the sample group are of 16-17 years old (70.5 %), have received primary school education (74.5%), have 2-3 siblings (64.5%), live with parents (76%) and have a monthly income less than 1,500 baht (31.5%). The majority of the group (51.7%) are aware of the dangers of 4x100 drug, while the other 48.3% are not aware of the dangers of the substance. The average frequency of 4x100 drug use is 3-4 times/week (35.5%) with moderate use (average 1.85, S.D.=1.137). The majority of the sample group are moderately self-responsible (average 2.36, S.D.=1.058), have a neutral relationship with their families (average 2.07, S.D.=1.097) and have been intensively disciplined by family (average 2.81, S.D. 1.045).

**Keywords:** Zbusive drugs 4x100 type, Behavior of using the 4x100 drugs type

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูซงค์ เสนานุช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาและสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการดูแลวิทยานิพนธ์ ไม่ให้มีข้อขัดตกบกพร่องแม้แต่น้อย และรองศาสตราจารย์อภิญา เวชยชัย กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร.ชัตติยา กรรณสูต และ อาจารย์ ดร.ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล ที่สละเวลาเป็น กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ผู้ศึกษาวิจัย ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ บุญรัตนสุนทร อาจารย์เบญจพร บัวสำลี และ คุณชรีน้า ปะดุกา ที่คอยสอบถามความคืบหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ อีกทั้งช่วยอำนวยความสะดวก ในทุก ๆ ด้าน ขอขอบคุณกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล รวมทั้ง คุณกุลลาบ เนตรกันหา และ คุณวันพิชิต ทองเหง้า ที่คอยให้กำลังใจ ห่วงใย และช่วยเหลือทุก ๆ เรื่องด้วยดี ให้คำปรึกษาข้อคิดดี ๆ เสมอ ขอขอบคุณ นางสาวทักษพร เกิดไทย ที่ช่วยในการติดต่อประสานงานในด้านต่าง ๆ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต รุ่น 22 ทุกคนที่เป็นกำลังใจช่วยเหลือเกื้อกูลกันมาตลอด และขอขอบคุณ รุ่นพี่ หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิตทุกคนที่ให้กำลังใจ สนับสนุน และ ให้คำปรึกษาในการเรียนตลอดมา ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่คอยให้คำปรึกษาในเรื่องหลักสูตร ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม ทำให้ผู้วิจัยสามารถทำ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกคนที่ไม่ได้เอ่ยนามที่ช่วยเหลือในการทำ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบคุณจริง ๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณครอบครัวที่รักของข้าพเจ้า คุณแม่บุญเลี้ยง แก้วอินทร์ ที่คอย เตือนสติอยู่เสมอ คอยสนับสนุนทุนทรัพย์ในการศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ ตามที่ ตั้งใจไว้ และหากมีบางส่วนในงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อบกพร่อง ผู้วิจัยขอน้อมรับข้อผิดพลาดนั้นไว้ แต่เพียงผู้เดียว

ประกายเพชร แก้วอินทร์

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
<b>บทที่ 1 บทนำ</b>	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	5
1.3 ขอบเขตการวิจัย	5
1.4 คำนิยามศัพท์	6
1.5 สมมติฐานการวิจัย	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
<b>บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง</b>	
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	10
2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	61
<b>บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย</b>	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	62
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	65
3.3 การทดสอบความแม่นยำและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ	65
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	67
<b>บทที่ 4 ผลการวิจัย</b>	
4.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล	72
4.2 ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100	74
4.3 ตอนที่ 3 พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	76
4.4 ตอนที่ 4 ความรับผิดชอบต่อตนเองของเด็กและเยาวชน	79
4.5 ตอนที่ 5 สัมพันธภาพในครอบครัว	80

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.6 ตอนที่ 6 กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว	81
4.7 ตอนที่ 7 แนวทางการป้องกันปัญหาการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ต่อเด็กและเยาวชน	82
4.8 ตอนที่ 8 การทดสอบสมมติฐาน	83
<b>บทที่ 5</b> <b>สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ</b>	
5.1 สรุปผลการศึกษา	118
5.2 อภิปรายผล	123
5.3 ข้อเสนอแนะ	134
บรรณานุกรม	137
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เอกสารรับรองคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย	144
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	146
ประวัติผู้เขียน	152

## สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย	63
2 ค่าความเชื่อมั่น	66
3 อายุ	72
4 ระดับการศึกษา	73
5 จำนวนพี่น้อง	73
6 สถานที่พักอาศัย ก่อนเข้าสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9	74
7 รายรับที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือน	74
8 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100	75
9 ข้อมูลความถี่ในการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	77
10 ข้อมูลระดับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	77
11 สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	78
12 ความรับผิดชอบต่อตนเอง	79
13 สัมพันธภาพในครอบครัว	80
14 กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว	82
15 ความแตกต่างระหว่างอายุของกลุ่มตัวอย่างกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	85
16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของอายุกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	85
17 ความแตกต่างระหว่างการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	86
18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับการศึกษากับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	87
19 ความแตกต่างระหว่างจำนวนพี่น้องกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	87
20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของจำนวนพี่น้องกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	88
21 ความแตกต่างระหว่างสถานที่พักอาศัยก่อนเข้ามาอยู่ภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	89



สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของที่พักอาศัยก่อนเข้ามา อยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ชนิด 4x100	89
23 ความแตกต่างระหว่างรายรับที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนกับการมีพฤติกรรมการใช้ยา เสพติดชนิด 4x100	90
24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของรายรับที่ได้รับจาก ผู้ปกครองต่อเดือนกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	90
25 ความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการสังสรรค์ กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้อง กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	92
26 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้ยา เสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้อง กับการมี พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	92
27 สรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เชฟเฟ้) ระหว่างสาเหตุของการใช้ยา เสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้อง กับการมี พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	93
28 ความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการผ่อนคลาย หายเครียด กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	94
29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้ยา เสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการผ่อนคลาย หายเครียด กับการมีพฤติกรรม การใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	94
30 ผลสรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เชฟเฟ้) ระหว่างสาเหตุของ การใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เรื่องต้องการผ่อนคลาย หายเครียด กับการมีพฤติกรรม การใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	95
31 ความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการได้รู้จักกลุ่ม เพื่อนและสังคมใหม่ ๆ กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	96
32 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้ยา เสพติดชนิด 4x100 เรื่องต้องการได้รู้จักกลุ่มเพื่อนและสังคมใหม่ ๆ กับการมีพฤติกรรม การใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	96

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
33 ผลสรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เชฟเฟ้) ระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เรื่องต้องการได้รู้จักกลุ่มเพื่อนและสังคมใหม่ ๆ กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	97
34 ความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องบังคับให้ใช้กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	98
35 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เรื่องเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องบังคับให้ใช้กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	98
36 ผลสรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เชฟเฟ้) ระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องบังคับให้ใช้กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	99
37 ความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากเพื่อนชักชวน กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	100
38 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เรื่องเพื่อนชักชวนกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	100
39 ผลสรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เชฟเฟ้) ระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากเพื่อนชักชวนกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	101
40 ความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากคิดอยากจะทำก็ทำตามใจตนเองกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	102
41 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระหว่างสาเหตุการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากคิดอยากจะทำก็ทำตามใจตนเองกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	102
42 ผลสรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เชฟเฟ้) ระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากคิดอยากจะทำก็ทำตามใจตนเองกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	103
43 ความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากอยากลองสูดดมใหม่ ๆ กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	104

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
44 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้จ่าย เสฟติดชนิด 4x100 เนื่องจากอยากลองสูตรใหม่ ๆ กับการมีพฤติกรรมการใช้จ่าย ชนิด 4x100	104
45 ผลสรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เซฟเฟ้) ระหว่างสาเหตุของการใช้จ่าย เสฟติดชนิด 4x100 เนื่องจากอยากลองสูตรใหม่ ๆ กับการมีพฤติกรรมการใช้จ่าย ชนิด 4x100	105
46 ความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้จ่ายเสฟติดชนิด 4x100 เนื่องจากชอบในรสชาติกับ การมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเสฟติดชนิด 4x100	106
47 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้จ่าย ชนิด 4x100 เนื่องจากชอบในรสชาติกับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเสฟติดชนิด 4x100	106
48 ผลสรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เซฟเฟ้) ระหว่างสาเหตุของการ ใช้จ่ายเสฟติดชนิด 4x100 เนื่องจากชอบในรสชาติกับการมีพฤติกรรมการใช้จ่าย ชนิด 4x100	107
49 ความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้จ่ายเสฟติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการบำรุงร่างกาย กับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเสฟติดชนิด 4x100	108
50 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้จ่าย เสฟติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการบำรุงร่างกายกับการมีพฤติกรรมการใช้จ่าย ชนิด 4x100	108
51 ผลสรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เซฟเฟ้) ระหว่างสาเหตุของการ ใช้จ่ายเสฟติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการบำรุงร่างกายกับการมีพฤติกรรมการใช้จ่าย เสฟติดชนิด 4x100	109
52 ความแตกต่างระหว่างความรับผิดชอบต่อนเองกับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเสฟติด ชนิด 4x100	110
53 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรับผิดชอบ ของต่อนเองกับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเสฟติดชนิด 4x100	110
54 ความแตกต่างระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเสฟติด ชนิด 4x100	111

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
55 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของสัมพันธภาพใน ครอบครัวกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	111
56 ความแตกต่างระหว่างกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวกับการมีพฤติกรรม การใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	112
57 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของกระบวนการขัดเกลา ทางสังคมจากครอบครัวกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	113
58 ความแตกต่างระหว่างระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรม การใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	113
59 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้เรื่องโทษ ของยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	114
60 ผลสรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เซฟเฟ) ระหว่างระดับความรู้ เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	115
61 ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างตัวแปรต้นกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ชนิด 4x100	116

## สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	สถิติจำนวนผู้ถูกจับกุมคดีเสพใบกระท่อม ในช่วงปี 2545-2554	3
2	สถิติการจับกุมคดีย้ำกระท่อม แสดงน้ำหนักของกลางและจำนวนผู้ต้องหาระหว่างปี 2545-54	3
3	กรอบแนวคิดในการวิจัย	61



## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กและเยาวชนในสังคมไทยปัจจุบันอยู่ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางสังคม และเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนกลุ่มที่มีสภาพพื้นฐานทางครอบครัวที่เปราะบางและอ่อนแอ ระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ และการยอมรับจากสังคม ส่งผลให้การดำรงชีวิตขาดเป้าหมายมีโอกาสสูงที่จะเข้าถึงบริบทต่าง ๆ ที่เอื้อ และสนับสนุนให้เข้าไปอยู่ในวงจรยาเสพติดทั้งการเสพ และพฤติการณ์จัดหา หรือจำหน่ายสารเสพติดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เป็นสภาพที่น่าเป็นห่วง เนื่องจากเด็กและเยาวชนวัยนี้จะมีพฤติการณ์ค่อนข้างรุนแรง แม้ขอบเขตของปัญหาค่อนข้างจำกัด เมื่อเทียบกับเด็กและเยาวชนในสังคมทั่วไป แต่จะส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้างได้ ที่สำคัญเด็กและเยาวชนในวัยนี้ ส่วนใหญ่ขาดความยั้งคิดถึงผลกระทบ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง การติดตามสภาพและสถานการณ์ยาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และสถานการณ์ปัญหายาเสพติดของเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมดำเนินคดีและเข้าสู่ระบบการบำบัดรักษา ซึ่งสะท้อนจากข้อมูลในระบบของสำนักงาน ป.ป.ส. พบว่า สถิติข้อมูลการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (2548-2552) มีจำนวนคดีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 72,568 คดี ในปี 2548 เป็น 163,431 ราย ในปี 2552 และเพิ่มขึ้นในระดับภูมิภาคเช่นกัน ยาบ้ายังคงเป็นสารเสพติดที่กำลังระบาดอยู่อย่างต่อเนื่อง แต่สารเสพติดที่ต้องระวัง คือ การแพร่ระบาดของพืชและน้ำกระท่อม (วิภา ตำนธำรงกุล และคณะ. 2555)

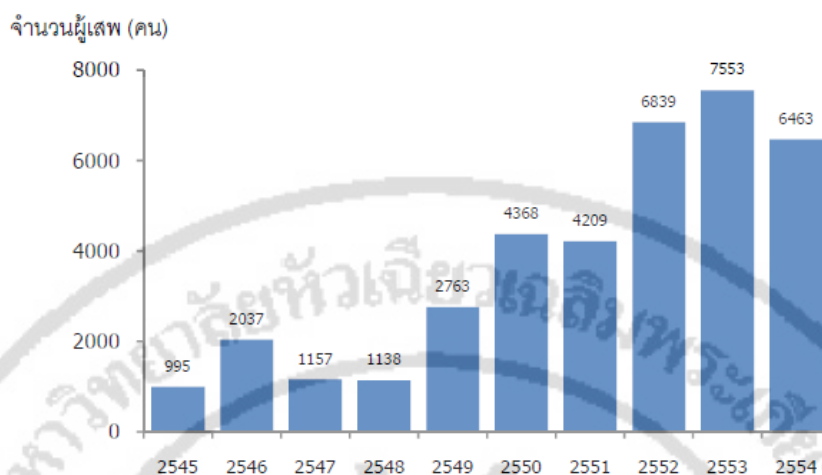
ยาเสพติดนับเป็นต้นเหตุทำลายชีวิตและครอบครัวไทยลงเป็นจำนวนมากเพราะสถานการณ์ของปัญหาเสพติดในปัจจุบันได้เพิ่มทวีความรุนแรงขึ้นทุกขณะ ซึ่งจากการสรุปประมาณการของจำนวนผู้เกี่ยวข้องกับสารเสพติด ปี 2554 พบว่า ประชากรที่ใช้สารเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 3,531,436 คน แบ่งออกเป็นส่วนใหญ่เคยใช้สารเสพติดประเภทกัญชา 2,440,785 คน รองลงมา คือ พืชกระท่อมหรือยาเสพติดชนิด 4x100 1,233,176 คน และยาบ้า 902,244 คน โดยจำนวนประชากรที่ใช้สารเสพติดจะเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง (กฤษดา งามสน และมุขระวี งามสน. 2556) สำหรับยาเสพติดที่กำลังแพร่ระบาดในกลุ่มวัยรุ่นมากที่สุดในปัจจุบันนี้ คือ สารเสพติดชนิด 4x100 รู้จักในชื่อ “เล่นโปร-เล่นโก” เป็นน้ำสีคล้ายเหล้า ส่วนผสมช่วงแรกจะเป็นน้ำยาแก้ไอสำหรับเด็กผสมกับใบกระท่อม ชาผง หรือน้ำอัดลมที่มีรสซ่า หากเสพแล้วจะมีผลข้างเคียงต่อร่างกาย จากนั้นก็คิดสูตรแปลกใหม่ขึ้นมาจากสูตรเดิม และสุดท้ายอะไรก็ได้ เช่น ผงในหลอดไฟนีออน ยากันยุง ยาคลายกล้ามเนื้อ ยาบ้า รวมเรียกกันว่า 4x100 เพื่อไม่ให้ผิดกฎหมายจึงได้ยัดเอายาแก้ไอเป็นหลัก เพราะมีส่วนผสมของคลอเฟนิรามีนและเซทิริซีนมีฤทธิ์กดประสาททำให้ง่วงนอน มึนงง เคลิ้ม หลับสบาย

ถ้าบริโภคเกินขนาดจะเป็นอันตรายต่อตับ ซึ่งตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) จะจำกัดยอดขายยาแก้ไอประเภทนี้ให้แต่ละร้านขายยาได้ไม่เกินเดือนละ 300 ขวด ส่วนยาคลายกล้ามเนื้อเป็นยาควบคุมเช่นกันจะต้องมีใบสั่งจากแพทย์และร้านขายยาต้องทำประวัติลูกค้าไว้ สำหรับชามะนาวชนิดผงไม่มีฤทธิ์และทำปฏิกิริยากับยาตัวใดทั้งสิ้น เพียงแต่แต่งเติมรสชาติตามความชอบของแต่ละบุคคลเท่านั้น สำหรับผลข้างเคียงเมื่อนำยาทั้งหมดมาผสมดื่มแล้วจะมีอาการมีนงง ชาตสติ อุปทานหลงเชื่อว่าเป็นอาการเมาแต่แท้จริงแล้ว คือ อาการง่วงนอนเท่านั้น (ไทยรัฐ. 2557 : ออนไลน์)

การใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 นั้น เริ่มมีการใช้มาจากภาคใต้ของประเทศไทย วิถีชีวิตของชาวบ้านในหลายพื้นที่นิยมเคี้ยวกิ้นใบกระท่อมสด หรืออาจจะตากแห้งแล้วนำมาละลายน้ำดื่ม เพราะผู้ที่ต้องใช้แรงงานมาก ๆ เมื่อเสพกระท่อมแล้วจะทำให้หายปวดเมื่อย แข็งแรง มีพลังกำลัง ทำงานได้นาน และอารมณ์ดี จนทำให้พืชกระท่อมกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตไปกระทั่งส่งผลให้กลุ่มเด็กและเยาวชนได้พัฒนารูปแบบการบริโภคกระท่อม โดยนำใบกระท่อมต้มน้ำผสมกับยาที่มีการควบคุมการจำหน่าย หรือสารที่เป็นอันตรายบางชนิด และเครื่องดื่มต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของรสชาติและฤทธิ์ที่ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกทั้งด้านร่างกายและจิตใจรวมทั้งผลด้านสัมพันธภาพในกลุ่มเพื่อน (วิภา ต่านธำรงกุล และคณะ. 2555) ล้วนแล้วแต่มีผลกระทบเชิงลบต่อร่างกายของผู้บริโภคยาเสพติดชนิด 4x100 เป็นอย่างมาก เนื่องด้วยพิษภัยหรือโทษของสารเสพติดเป็นโทษที่มองเห็นไม่ชัด และต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรกว่าจะเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเปรียบเสมือนเป็นฆาตกรเงียบที่ทำลายชีวิตลงไปทุกวันของบุคคลที่ใช้อยู่ในนั้นเข้าไปไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการก่อปัญหาอาชญากรรม ปัญหาฆาตกรรม ปัญหาสุขภาพที่สำคัญก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมขึ้นแก่สังคมและบ้านเมืองอย่างร้ายแรง เพราะสารเสพติดทุกประเภทมีฤทธิ์เป็นอันตรายต่อร่างกายที่สำคัญ คือ ระบบประสาท สมอง ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นศูนย์บัญชาการของร่างกายและชีวิตมนุษย์ ซึ่งผู้หลงผิดใช้สารเสพติดส่วนใหญ่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงโทษภัย และอันตรายต่าง ๆ ที่จะได้รับจึงทำให้เกิดพฤติกรรมการใช้สารเสพติดดังกล่าวขึ้นและมีแนวโน้มจะได้รับความนิยมน่าขึ้นในกลุ่มของวัยรุ่นด้วย

จากสถิติคดีการจับกุมและการบำบัดรักษาของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ซึ่งได้ประมวลสถิติผู้ที่ถูกจับกุมในคดีพืชกระท่อมในช่วง 10 ปี (พ.ศ. 2545-2554) พบว่า มีผู้ใช้ใบกระท่อมหรือเสฟใบกระท่อมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้บางปีจำนวนผู้เสฟที่ถูกจับกุมจะลดลงแต่ในปีต่อไปก็เพิ่มขึ้น ดังแผนภูมิที่ 1 แสดงให้เห็นว่ามีผู้ถูกจับกุมเพราะเสฟใบกระท่อมเพียง 2,037 ราย ในปี 2546 แล้วสถิติกลับลดลงเหลือเพียง 1,157 ราย และ 1,138 ราย ในปี 2547 และ 2548 ตามลำดับ แต่ในปี 2549 กลับมีผู้เสฟถูกจับเพิ่มมากขึ้น ถึง 2,763 ราย และเพิ่มขึ้นทุกปี จนถึงปี 2553 สถิติสูงถึง 7,553 ราย คือ เพิ่มขึ้นเกือบ 4 เท่า ในช่วงเวลาเพียงสี่ปีเท่านั้น

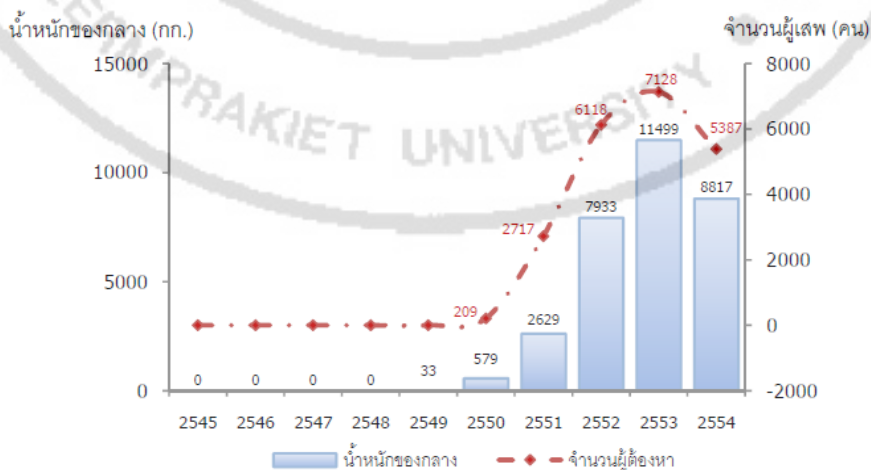
### แผนภูมิที่ 1 สถิติจำนวนผู้ถูกจับกุมคดีเสพยาใบกระท่อม ในช่วงปี 2545-2554



ที่มา: สังกะเราะห์สถานการณสารเสพติด พ.ศ. 2545-2554 : สำนักงาน ป.ป.ส.

ปรากฏการณ์ที่มีการเสพยาใบกระท่อมมากขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551 ไม่ได้เกิดขึ้นกับผู้เสพยาใบกระท่อมเท่านั้น จากแหล่งข้อมูลเดียวกันนี้ยังมีสถิติการใช้น้ำกระท่อมเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกอีกด้วย แล้วการใช้น้ำต้มใบกระท่อมก็เข้ามาในสังคมของผู้ใช้ใบกระท่อมตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน (แผนภูมิที่ 2)

### แผนภูมิที่ 2 สถิติการจับกุมคดีน้ำกระท่อม แสดงน้ำหนักของกลางและจำนวนผู้ต้องหาในช่วงปี 2545-54



ที่มา: สังกะเราะห์สถานการณสารเสพติด พ.ศ. 2545-2554 : สำนักงาน ป.ป.ส.



พีชกระท่อมนับเป็นสารเสพติดที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท จากผลการศึกษาพบว่า หากเสพใบกระท่อมในปริมาณน้อยจะมีผลกระตุ้นประสาท แต่ถ้าเสพในปริมาณมากจะทำให้ผลกดประสาท และหากเสพติดต่อกันเป็นเวลานานก็จะส่งผลเสียต่อสุขภาพ และการติ่มน้ำกระท่อมนอกจากจะมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและจิตใจของผู้ติ่มดังกล่าวมาแล้ว ยังมีผลกระทบต่อด้านสังคมทั้งต่อตัวผู้ติ่มเองและชุมชน ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมติ่มน้ำกระท่อมซึ่งคนในชุมชนรับรู้ได้นั้นจะเกิดขึ้นในกรณีมีทรัพย์สินสูญหาย วัยรุ่นเหล่านี้มักจะถูกเพ่งเล็งหรือถูกกล่าวหาจากคนในชุมชนเป็นอันดับแรกทั้งที่ยังไม่ได้มีการไต่สวนหรือสอบถามความจริง ซึ่งมีทั้งกรณีที่เกิดขึ้นจริงและเป็นกรกล่าวหา นอกจากนี้ การแสดงออกต่าง ๆ ของกลุ่มวัยรุ่นทั้งที่เกี่ยวข้องกับการบริบทการติ่มน้ำกระท่อมและไม่เกี่ยวข้องย่อมส่งผลกระทบต่อชุมชนในภาพรวมพอสมควร มีการยอมรับว่าเมื่อมีการรวมกลุ่มติ่มน้ำกระท่อมอาจก่อความรำคาญ ส่งเสียงดัง รบกวนความสงบสุขของคนในชุมชน นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมขโมยทรัพย์สินของคนในชุมชนที่เกี่ยวข้องมาจากการติ่มน้ำกระท่อม ทั้งเนื่องจากฤทธิ์ของน้ำกระท่อมโดยตรงและบริบทอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการติ่มน้ำกระท่อมด้วย (วิภา ด้านธำรงกุล และคณะ. 2555)

สำหรับสถานการณ์ในปัจจุบันนี้กระท่อมได้ถูกนำมาเป็นสารตั้งต้นสำคัญหรือเป็นส่วนผสมหลักของยาเสพติดชนิด 4x100 แล้ว ซึ่งมีการแพร่ระบาดอย่างมากในกลุ่มเด็กและเยาวชนด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และความคึกคะนอง อยากรู้ อยากลอง ทำให้เกิดการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ขึ้น อาจเนื่องมาจากส่วนผสมของยาเสพติดชนิด 4x100 มีราคาถูกและส่งผลทำให้เกิดอาการเคลิบเคลิ้ม (เพชรดาว โตะมินา. 2550) เด็กและเยาวชนจึงนิยมใช้สารเสพติดชนิดนี้จนกลายเป็นแฟชั่นเพื่อสังสรรค์กลุ่มเพื่อนเพราะเมื่อมีการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 จะเกิดอุปทานว่ารู้สึกมีเงินมา สนุกสนาน และคึกคัก เช่นเดียวกับการเช่นเดียวกับสารเสพติดชนิดอื่น

ซึ่งจากสถิติการแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิด 4x100 ในเด็กและเยาวชนนั้นทำให้เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายในคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ประเภทกระท่อม) มีรายงานสถิติคดีประจำปี 2557 ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนไว้ว่าจำนวนเด็กและเยาวชนทั้งหมดที่กระทำความผิดคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีทั้งสิ้น 16,508 คน เป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ประเภทกระท่อม) ทั้งหมด 3,060 คน ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนที่สูงเป็นอันดับ 2 รองลงมา จากยาเสพติด (ประเภทยาบ้า) และส่วนใหญ่เมื่อศาลมีคำพิพากษาแล้ว ก็จะเข้าสู่กระบวนการคุมประพฤติเพื่อช่วยให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนี้เลิกใช้ยาเสพติดโดยการปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนดของศาล

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ผู้ศึกษาวิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ถึงระดับความรู้ในเรื่องโทษของยาเสพติด 4x100 ของเด็กและเยาวชนว่ามีความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดดังกล่าวนี้ในระดับใด ระดับความรู้ในช่วงที่ต่างกันส่งผลทำให้เกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิดนี้หรือไม่ และปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิดดังกล่าวของเด็กและเยาวชน โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาในพื้นที่ภาคใต้เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มี

เด็กและเยาวชนใช้สารเสพติดชนิด 4x100 มากที่สุดของประเทศ ซึ่งข้อมูลที่จะได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์เพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิดนี้ของเด็กและเยาวชนให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างเป็นปกติอันสมควรตามวัย และแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อไป

## 1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษานี้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 4 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมของเด็กและเยาวชน
2. เพื่อศึกษาระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชน
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชน
4. เพื่อศึกษาสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชน

## 1.3 ขอบเขตการวิจัย

### 1.3.1 ขอบเขตของเนื้อหา

ผู้ศึกษานี้มุ่งศึกษาระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนชายภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 โดยมีตัวแปรที่สำคัญ ได้แก่

- 1) ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคม
- 2) สาเหตุการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100
- 3) ความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100
- 4) พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

### 1.3.2 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ เด็กและเยาวชนที่ต้องโทษในคดียาเสพติดและเคยมีประวัติการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีจำนวนเด็กและเยาวชนต้องโทษในคดียาเสพติดและเคยมีประวัติการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากที่สุด

### 1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9

## 1.4 คำนิยามศัพท์

**1. เด็กและเยาวชน** หมายถึง กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ถูกศาลพิพากษาตัดสินลงโทษในคดียาเสพติด (ประเภทกระท่อม) ที่ถูกคุมขังและอยู่ในความรับผิดชอบของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 จำนวน 14 แห่ง ดังนี้

- 1.1) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดกระบี่
- 1.2) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดชุมพร
- 1.3) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครศรีธรรมราช
- 1.4) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพังงา
- 1.5) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดภูเก็ต
- 1.6) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดระนอง
- 1.7) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 1.8) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดตรัง
- 1.9) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนราธิวาส
- 1.10) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี
- 1.11) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพัทลุง
- 1.12) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดยะลา
- 1.13) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา
- 1.14) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสตูล

**2. ความรู้ เรื่องโทษยาเสพติดชนิด 4x100** หมายถึง ระดับความรู้ของเด็กและเยาวชนภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100

**3. ยาเสพติดชนิด 4x100** หมายถึง ยาเสพติดประเภทหนึ่งที่มีส่วนผสมของพืชกระท่อมเป็นส่วนผสมหลัก โดยนำมาผสมรวมกับยาแก้ไอสำหรับเด็ก ชาผง น้ำอัดลมที่มีรสซ่า หรือการคิดสูตรใหม่ เช่น ผสมผงในหลอดไฟนีออน ยากันยุง ยาคลายกล้ามเนื้อ ยาบ้า ฯลฯ

**4. พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100** หมายถึง การแสดงออกซึ่งการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ไม่ว่าจะในปริมาณมากหรือน้อยของเด็กและเยาวชนภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9

**5. ปัจจัยส่วนบุคคล** หมายถึง ข้อมูลของเด็กและเยาวชนภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 ซึ่งได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนพี่น้อง สถานที่พักอาศัย รายรับ เป็นต้น

**6. ปัจจัยทางสังคม** หมายถึง ข้อมูลทางสังคมของเด็กและเยาวชนภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 ซึ่งได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง สัมพันธภาพในครอบครัว การขัดเกลาทางสังคม เป็นต้น

**7. ความรับผิดชอบต่อตนเอง** หมายถึง การที่บุคคลมีลักษณะของพฤติกรรมเหมาะสมในการใฝ่หาความรู้ การทำงาน การประพฤติตน การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น การใช้จ่าย การควบคุมตนเอง และการพึ่งตนเอง อันเป็นลักษณะที่ไม่เบียดเบียนทั้งแก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม

**8. สัมพันธภาพในครอบครัว** หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูก พฤติกรรมที่ลูกปฏิบัติต่อพ่อแม่ และพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อกัน โดยมีความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อกันด้วยความจริงใจ ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการตัดสินใจร่วมกัน มีเวลาเพียงพอสำหรับปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ร่วมกัน รวมถึงสมาชิกทุกคนในครอบครัวยอมรับและปฏิบัติตามกฎกติกาของครอบครัวที่กำหนดขึ้นด้วยความสมัครใจ

**9. การขัดเกลาทางสังคมของครอบครัว** หมายถึง การอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนให้เรียนรู้ระเบียบของสังคมจากครอบครัวเพื่อให้เห็นคุณค่าและการนำเอากฎเกณฑ์ระเบียบปฏิบัติไปเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อที่จะทำให้เด็กและเยาวชนสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ได้เป็นอย่างดี

### 1.5 สมมติฐานการวิจัย

**สมมติฐานที่ 1** กลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน โดยสามารถแบ่งได้เป็น 5 สมมติฐานย่อย ดังนี้

**สมมติฐานที่ 1.1** กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 1.2** กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 1.3** กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนพี่น้องต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 1.4** กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานที่พักอาศัยก่อนเข้ามาอยู่ภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 1.5** กลุ่มตัวอย่างที่มีรายรับที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 2** กลุ่มตัวอย่างที่มีสาเหตุของการใช้ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน โดยสามารถแบ่งได้เป็น 9 สมมติฐานย่อย ดังนี้

**สมมติฐานที่ 2.1** กลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องต่างกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 2.2** กลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการผ่อนคลายหายเครียดต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 2.3** กลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการได้รู้จักกลุ่มเพื่อนและสังคมใหม่ ๆ ต่างกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 2.4** กลุ่มตัวอย่างที่มีเพื่อนรุ่นพี่หรือรุ่นน้องบังคับให้ใช้ต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 2.5** กลุ่มตัวอย่างที่มีเพื่อนชกชนต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 2.6** กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเองต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 2.7** กลุ่มตัวอย่างที่มีความอยากลองสูตรใหม่ ๆ ต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 2.8** กลุ่มตัวอย่างที่มีความชอบในรสชาติต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 2.9** กลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการบำรุงร่างกายต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 3** กลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลด้านปัจจัยทางสังคมต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน สามารถแบ่งได้เป็น 3 สมมติฐานย่อย ดังนี้

**สมมติฐานที่ 3.1** กลุ่มตัวอย่างที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 3.2** กลุ่มตัวอย่างที่มีสัมพันธ์ภาพในครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 3.3** กลุ่มตัวอย่างที่มีกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 4** กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

### 1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 ที่มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100
2. ได้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9
3. ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ เพื่อป้องกันแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ตกอยู่ในภาวะเสี่ยง



## บทที่ 2

### แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและระดับความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุและพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเขต 8 และ 9 ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาซึ่งเป็นการอธิบายความเป็นจริงของการศึกษามีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องดังนี้

#### 2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ และความเข้าใจ

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติดชนิด 4x100

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อตนเอง

2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว

2.1.6 แนวคิดการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว

2.1.7 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

2.1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

#### 2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

##### 2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ และความเข้าใจ

##### 1) ความหมายของความรู้ความเข้าใจ

ความรู้ ความเข้าใจ คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติ ซึ่งวิชาในแต่ละสาขาตามที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายไว้ และศิพล รื่นใจชน (2549) ได้จำแนกความหมายระหว่างความรู้ ความเข้าใจ เพื่อประโยชน์ในการสื่อความหมายไว้ดังนี้

ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมและสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเน้นการจำไม่ว่าจะเป็นการระลึกถึงหรือระลึกได้ก็ตาม เป็นสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ โดยเริ่มต้นจากการรวบรวมสาระต่าง ๆ จนกระทั่งพัฒนาไปสู่ขั้นที่มีความสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น โดยความรู้นี้อาจแยกออกเป็นความรู้เฉพาะสิ่งและความรู้เรื่องสากล เป็นต้น

ไพศาล หวังวานิช (2526) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า หมายถึง บรรดาข้อเท็จจริง หรือรายละเอียดของเรื่องราวการกระทำอันเป็นประสบการณ์ของบุคคล ซึ่งสะสมและถ่ายทอดสืบต่อกันมา

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้นซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้อาจจะโดยการนึกได้ หรือโดยการมองเห็น ได้ยินจำได้ เช่น ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการ แก้ไขปัญหา มาตรฐาน เป็นต้น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2530 อ้างถึงใน อาทิตย์ คชชา. 2551) ให้ความหมายของความรู้ว่าเป็นพฤติกรรมเบื้องต้นที่ผู้เรียนสามารถจำได้โดยการมองเห็น ได้ยิน ความรู้ขั้นต้นนี้คือ ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ คำจำกัดความ เมื่อบุคคลได้รับความรู้มาแล้วก็เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านความรู้ สติปัญญาตามลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ เริ่มจากผู้เรียนได้รับความรู้หรือประสบการณ์ขึ้นมาใหม่ แล้วผู้เรียนก็จะรู้จักใช้การสังเกต ใช้ความคิดในประสบการณ์ หรือความรู้ใหม่ที่ได้รับเพิ่มเติมมานั้น สรุปความรู้ และประสบการณ์ใหม่นั้นให้เป็นความรู้ความเข้าใจของตนเอง จากนั้นผู้เรียนก็จะทดสอบความรู้ความเข้าใจของตนเองว่าถูกต้องหรือไม่ ถ้าตรวจสอบแล้วพบว่ามีความรู้ความเข้าใจถูกต้องกับผู้สอนหรือผู้ให้ความรู้ก็จะคงความเข้าใจนั้นไว้ในสมอง และสามารถนำไปใช้ได้ เมื่อมีความจำเป็นแต่ถ้าตรวจสอบความรู้แล้วพบว่ายังไม่ถูกต้องก็จะกลับไปเริ่มตนใหม่ในขั้นต่าง ๆ ของการเรียนรู้ที่ยังไม่เข้าใจต่อไป ทางด้านจัดการศึกษานั้นถือว่าพฤติกรรมนี้เกี่ยวข้องกับการรับรู้ การจำข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาความสามารถและทักษะทางความเข้าใจ เป็นขั้นตอนที่สำคัญของการสื่อความหมายโดยอาศัยความสามารถทางสมองและทักษะ ซึ่งอาจจะกระทำได้โดยการใช้ปากเปล่า ข้อเขียน ภาษา หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยการทำความเข้าใจนั้นอาจไม่มีผลสมบูรณ์เสมอไป สำหรับพฤติกรรมความเข้าใจแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ คือ การแปลความ การตีความ และการสรุปอ้างอิง สำหรับ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 อ้างถึงใน ศรีวรรณ จึงสวัสดิ์. 2548 : 4) ได้ให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมมนุษย์ในด้านที่เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งศึกษาถึงการพัฒนาความสามารถทักษะทางสติปัญญาและการใช้วิจารณญาณของมนุษย์ เพื่อประกอบการตัดสินใจจากแนวคิดต่าง ๆ ซึ่งสามารถสรุปความหมายได้ คือ ความรู้และความเข้าใจ เป็นกระบวนการรับรู้เรื่องราวหรือข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และสามารถรวบรวมหรือแยกแยะ ในประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างละเอียด และสามารถลำดับขั้นตอนได้อย่างชัดเจน

## 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้

ในแต่ละบุคคลต่างมีความรู้ ความเข้าใจ ในสิ่งต่าง ๆ มากน้อยไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมในแต่ละสถานการณ์ ซึ่งปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อความความรู้ ความเข้าใจที่สำคัญ ซึ่ง แสงจันทร์ โสภากาล (2550) ได้อธิบายเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนหรือระดับการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบ 2 ประการ คือ องค์ประกอบ



ทางด้านสติปัญญา และองค์ประกอบด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา องค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา ได้แก่ องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจสังคมครอบครัวและการจูงใจ และ สรรพวุฒิ พื้พัฒนา (2538 : 13) ได้สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นซึ่งมีความสัมพันธ์กับความรู้ไว้ 2 ปัจจัย ที่มีลักษณะคล้ายกัน ดังนี้

### 2.1) ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย

- (1) ระดับการศึกษาการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกเพราะจะทำให้บุคคลมีความรู้และมีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุและมีผล
- (2) ความเชื่อ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลในการยอมรับต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจแตกต่างกันออกไป
- (3) สถานภาพทางสังคม หมายถึง สิทธิและหน้าที่ที่มีต่อผู้อื่นและสังคม
- (4) ประสบการณ์เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และส่งผลต่อความคิดเห็น

### 2.2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย

- (1) ครอบครัว หมายถึง การสะสมความรู้โดยตรง หรือทางอ้อมจากระเบียบ วิธีปฏิบัติ กฎเกณฑ์ และค่านิยมต่าง ๆ ที่กลุ่มได้กำหนดไว้เป็นระเบียบของความประพฤติและความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมนั้น
- (2) กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลต่อบุคคลอย่างมาก เพราะเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มหรือสังคมใดต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มและสังคมนั้น
- (3) สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคล

สำหรับปัจจัยและแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ความรู้ ความเข้าใจ แต่ละบุคคลจะมากหรือน้อยอยู่ที่ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมครอบครัวและการจูงใจ

## 3) ระดับความรู้ ความเข้าใจ

ระดับความรู้ ความเข้าใจ ของแต่ละบุคคลจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องและแนวทางในการลำดับความสำคัญซึ่ง แสงจันทร์ โสภากาล (2550) ได้แบ่งระดับความรู้ความสามารถทางด้านสติปัญญา (Cognitive domain) ออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

3.1) ความรู้ (Knowledge) เป็นขั้นแรกของพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความสามารถในการจดจำอาจจะโดยการนึกได้ มองเห็น ได้ยิน หรือได้ฟัง ความรู้ในขั้นนี้ประกอบด้วย การจำกัดความ ความหมายข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ปัญหา มาตรฐาน เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าความรู้นี้เป็นเรื่องราวของการจดจำได้หรือระลึกได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดที่ซับซ้อนและไม่ต้องใช้สมองมากนัก ดังนั้นการจำได้หรือระลึกได้จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญทางจิตวิทยาและเป็นขั้นตอน

ที่จะนำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ได้ใช้ความคิดและความสามารถด้านสมองเพิ่มมากขึ้น

3.2) ความเข้าใจ (Comprehensive) เป็นพฤติกรรมขั้นต่อมาจากความรู้ ขั้นตอนนี้จะต้องใช้ความสามารถทางสมองและทักษะในขั้นสูงจนถึงระดับของอ “การสื่อความหมาย” ซึ่งอาจทำได้ทั้งที่เป็นการใช้ปากเปล่า ข้อเขียน ภาษา หรือการใช้สัญลักษณ์ มักเกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้รับทราบข่าวสารต่าง ๆ แล้วโดยการฟัง เห็น อ่าน หรือเขียน ความเข้าใจนี้อาจแสดงออกในรูปของการใช้ทักษะหรือการแปลความหมายต่าง ๆ เช่น การบรรยายข่าวสารโดยใช้คำพูดของตนเองหรือการแปลความหมายจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง โดยคงความหมายเดิมไว้หรืออาจเป็นการแสดงความคิดหรือใช้ข้อสรุปหรือการคาดคะเนได้เช่นกัน

3.3) การนำความรู้ไปใช้ (Application) ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้นี้เป็นพฤติกรรมขั้นที่สาม ซึ่งจะต้องอาศัยความสามารถหรือทักษะทางด้านความเข้าใจดังกล่าวมาแล้ว การนำความรู้ไปใช้นี้กล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ การแก้ปัญหาที่ตนเอง ซึ่งมีอยู่ 6 ขั้นตอน และเมื่อนำมาพิจารณาจะเห็นว่าความเข้าใจในหลักทฤษฎีวิธีการต่าง ๆ จะถูกนำมาใช้ในการแก้ปัญหา

3.4) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการช่วยแยกภาพรวมออกเป็นส่วน ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้น อาจแบ่งเป็นขั้นย่อย ๆ ได้ 3 ขั้น ด้วยกัน 1) ความสามารถในการแยกแยะองค์ประกอบของปัญหาออกเป็นส่วน ๆ 2) ความสามารถในการเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบ และ 3) ความสามารถในการมองเห็นหลักของการผสมผสานปัญหาที่มีองค์ประกอบย่อยมากมาย

3.5) การสังเคราะห์ (Synthesis) คือ ความสามารถในการนำเอาส่วนประกอบย่อยหลายๆ ส่วนมารวมกันเข้าเป็นกรอบโครงสร้างที่แน่ชัด โดยทั่วไปแล้วการนำเอาประสบการณ์ในอดีตมารวมกันกับประสบการณ์ในปัจจุบัน และนำมาสร้างเป็นกรอบที่มีระเบียบแบบแผน เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์หรือความคิดริเริ่ม จึงต้องมีความเข้าใจในการนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์มาประกอบ

3.6) การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการให้ค่าต่อความรู้หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งต้องใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นส่วนประกอบในการประเมินผลมาตรฐานนี้อาจจะอยู่ในทุกขั้นตอนของความสามารถหรือทักษะต่าง ๆ

ดังนั้นความหมายของความรู้และความเข้าใจในข้างต้นได้กล่าวถึงกระบวนการเกิดความรู้ นำไปสู่ความเข้าใจและนำไปใช้โดยผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน โดยชี้ให้เห็นว่าความรู้เป็นขั้นตอนแรกในการที่สมองรับเอาข้อมูลเข้ามาเก็บไว้ในระบบความจำจากนั้นขั้นตอนที่สองจึงเป็นเรื่องราวของความเข้าใจในความหมายของข้อมูลจากความรู้ นั้น ๆ จนถึงขั้นถ่ายทอดหรือสื่อความหมายออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ต่อไปได้ แล้วจึงมาถึงขั้นนำความรู้ไปใช้จาก

ความเข้าใจด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลต่อไป จึงไม่สามารถแยกอธิบาย เรื่องความรู้ และความเข้าใจ

ก่อนที่จะทราบถึงระดับความรู้ ความเข้าใจของแต่ละบุคคลจะต้องทำการวัดความรู้ ซึ่ง แสงจันทร์ โสภากาล (2550) ได้เสนอแนวคิดในด้านวิธีการวัดความรู้ที่เป็นที่นิยมไว้ว่า วิธีการวัดผลความรู้ กระทำได้หลายวิธี ที่นิยมปฏิบัติกันโดยทั่วไป คือ การวัดโดยใช้แบบทดสอบ และเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple choice tests) เป็นส่วนใหญ่เพราะเป็นแบบทดสอบที่วัดได้รอบด้าน สามารถวัดผลของการเรียนรู้ได้หลายอย่าง ตั้งแต่กระบวนการทางสติปัญญาชั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าตลอดจนถึงการจดจำเบื้องต้น

#### 4) การวัดความรู้

เครื่องมือที่วัดความรู้มีหลายชนิดแต่ชนิดก็เหมาะสมกับการวัดความรู้ตามคุณลักษณะซึ่งแตกต่างกันออกไป ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงเครื่องมือที่วัดความรู้ที่นิยมใช้กันมาก คือ แบบทดสอบ (Test) บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2537)

แบบทดสอบจะมีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ

4.1) แบบทดสอบเป็นวิธีเชิงระบบ (Systematic procedure) ซึ่งหมายความว่าแบบทดสอบนั้นจะต้องมีกฎเกณฑ์แน่นอนเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารจัดการและการให้คะแนน

4.2) แบบทดสอบเป็นการวัดพฤติกรรม (Behaviors) ซึ่งจะวัดเฉพาะพฤติกรรมที่วัดได้เท่านั้น โดยผู้ตอบจะสนองตอบต่อข้อคำถามที่กำหนดให้มีใช่เป็นการวัดโดยตรง

4.3) แบบทดสอบเป็นเพียงส่วนหนึ่งของพฤติกรรมที่ต้องการวัดทั้งหมด (Sample of all possible items) ตามความเป็นจริงไม่มีแบบทดสอบชุดใดที่จะมีข้อคำถามวัดพฤติกรรมที่ต้องการได้ทั้งหมด ฉะนั้นจึงต้องตกลงว่าข้อคำถามในแบบทดสอบเป็นตัวแทนของข้อคำถามทั้งหมดที่วัดพฤติกรรมนั้นและถ้าผู้ตอบข้อคำถามใดคำถามหนึ่งถูกต้องจะใช้คะแนนเท่ากัน

ในการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล สังคม และระดับความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุและพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเขต 8 และ 9 นั้นขั้นแรกจำเป็นต้องทราบถึงระดับความรู้ ของแต่ละบุคคลนั้นก่อนเพื่อจะศึกษาดูว่าระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ในแต่ละบุคคลนั้นมีผลต่อการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนหรือไม่ อย่างไร

### 2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติดชนิด 4x100

#### 1) ความหมายและประเภทของยาเสพติด

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษพุทธศักราช 2522 ได้ให้ความหมายของยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทานดมสูบฉีดหรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาด

การเสพชิ้นเรื่อย ๆ มีอาการนอนยาเมื่อขาดยามีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลาและสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง รวมถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาแต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ (สำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2536) สำหรับประเภทยาเสพติดให้โทษชนิดต่าง ๆ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 โดยประกาศของกระทรวงสาธารณสุข ได้ระบุชื่อยาเสพติดไว้ทั้งสิ้น 104 ชนิด และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทอีก 4 ประเภท 42 ชนิด รวม 146 ชนิด ยาเสพติดชนิดเหล่านี้แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ (ประจัน มณีนิล. 2529)

#### 1.1) แบ่งตามฤทธิ์ของยาที่มีต่อร่างกายมนุษย์ ได้แก่

(1) ยากดประสาท ได้แก่ เฮโรอีน มอร์ฟิน เหล้า จะทำให้ประสาทมึนชาสมองจิตใจอารมณ์เยือกเย็นและเฉื่อยชาลง

(2) ยากระตุ้นประสาทสมอง ได้แก่ แอมเฟตามีน ยาบ้า ยาขยัน ไบกระท่อม จะออกฤทธิ์กระตุ้นยาเร่งเร้าประสาททำให้เกิดการตื่นตัวกระวนกระวายประสาทสมองไวต่ออยู่เสมอ

(3) ยาหลอนจิตประสาท เช่น LYSRGIDE (LSD) Mescaline ทำให้เกิดประสาทหลอนเห็นภาพผิดไปจากปกติ รสสัมผัสเปลี่ยนแปลง รวมทั้งอวัยวะทั้งห้าของร่างกายแปรปรวนมีปฏิกิริยาผิดไปจากความจริงทั้งหมด

(4) ยาที่ออกฤทธิ์หลายอย่างทั้งกดประสาท กระตุ้นประสาท และประสาทหลอนหรือยาที่ออกฤทธิ์ผสมผสานกัน เช่น กัญชาเมื่อเสพจำนวนน้อยจะเกิดอาการกดประสาทอยู่ชั่วขณะหนึ่งต่อไปถ้าเสพเพิ่มมากขึ้นจะกลายเป็นพิษมีอาการประสาทหลอนต่อไปได้

#### 1.2) แบ่งตามแหล่งที่เกิดของยา ได้แก่

(1) ยาเสพติดธรรมชาติ เป็นยาเสพติดที่กลั่นหรือสกัดได้จากพืชหรือพันธุ์ไม้บางชนิดโดยตรงที่เกิดขึ้นอยู่แล้วตามธรรมชาติหรือนำสารจากพืชเหล่านี้มาทำกรรมวิธีต่าง ๆ ทางเคมีแปรธาตุไปเป็นยาเสพติดต่อไปได้ เช่น ฝิ่น กัญชา กระท่อม

(2) ยาเสพติดสังเคราะห์ เป็นยาเสพติดที่ผลิตขึ้นในห้องปฏิบัติการทดลองด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ ทางเคมีนำมาใช้แทนยาเสพติดธรรมชาติได้โดยสารที่สังเคราะห์ขึ้นนั้นออกฤทธิ์เหมือนยาเสพติดจากธรรมชาติเช่นกัน เช่น เฮโรอีน ยาบ้า ยานอนหลับ ยาระงับประสาท เป็นต้น

#### 1.3) แบ่งตามลักษณะของสารที่ใช้ในวงการแพทย์ ได้แก่

(1) ฝิ่นหรือสารที่มีส่วนประกอบของฝิ่น เช่น มอร์ฟิน ทิงเจอร์ ฝิ่น เฮโรอีน โคเคอีน รวมไปถึงสารสังเคราะห์หลายอย่างที่มีคุณสมบัติคล้าย ๆ กัน

(2) ยานอนหลับชนิดต่าง ๆ ที่มีผลโดยตรงต่อสมองส่วนกลาง ยาพวกนี้จะมีจำหน่ายทั่วไป เช่น ฟิโนบาปีโทร เหล้าแห้ง ซอลาเนอรัลทิวินาล รวมทั้งยานอนหลับอื่นที่ใช้บาร์บิทูเรท ได้แก่ ไบรไมด์คลอโรลไฮเดร ทพาร์ลิตไฮด์ และยาสังเคราะห์ใหม่ ๆ เช่น กลูตาไมล์และเมตาไกลอน

(3) ยากระตุ้นประสาท ได้แก่ แอมเฟตามีนและไบกระท่อม

(4) ยาที่ทำให้ประสาทหลอน ได้แก่ กัญชา LDS.STP.DMT. ยาเหล่านี้ทำให้ประสาทการรับรู้ของเราผิดไปจากเดิมรวมทั้งสารอย่างอื่นและเห็นบางอย่าง

(5) สารระเหยต่าง ๆ เช่น เบนซิน ทินเนอร์ และกาวติดเครื่องใช้ต่าง ๆ

(6) แอลกอฮอล์ปัจจุบันองค์การอนามัยโลกจัดให้แอลกอฮอล์เป็นสารเสพติดอย่างหนึ่งด้วยเพราะเมื่อดื่มจนติดแล้วจะทำให้ผู้ดื่มมีความต้องการและเพิ่มปริมาณการดื่มเรื่อย ๆ อีกทั้งมีโทษต่อร่างกายเช่นเดียวกับยาเสพติดอื่น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2526)

## 2) ความเป็นมายาเสพติดชนิด 4X100

2.1) “สี่คูณร้อย” (ศูนย์วิชาการด้านยาเสพติด. 2550) เป็นชื่อที่ใช้เรียกเครื่องดื่มที่มี 4 ส่วนผสมหลัก คือ น้ำต้มใบกระท่อม โควก ยาแก้ไอ และยากันยุง จึงได้ชื่อว่าสี่คูณร้อยซึ่งเริ่มแพร่หลายมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ปัจจุบันมีการพัฒนาสูตรให้เกิดความหลากหลายขึ้นเพื่อการออกฤทธิ์ตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เสพแต่พื้นฐานที่สุดแห่งการสัมผัสกับสารเสพติดที่แท้จริง คือ พืชกระท่อมเดิมสี่คูณร้อยเป็นผลมาจากการควบคุมยาแก้ไอผสมโคเคอิน ซึ่งนิยมใช้ผสมโคกัฒ์ตามร้านวิดีโอหรือร้านกาแฟในกลุ่มวัยรุ่นมุสลิม เมื่อหายากแก้ไอสูตรที่มีโคเคอินไม่ได้จึงนำยาแก้ไอสูตรอื่นมาใช้ผสมสิ่งเสพติดตัวอื่นเข้าไปหรือทดแทนยาแก้ไอเดิมซึ่งหายากและมีราคาแพงในช่วงประกาศสงครามยาเสพติดในปี พ.ศ. 2546 แต่ปัจจุบันเป็นสารเสพติดพื้นฐานก่อนที่เยาวชนจะก้าวไปสู่การเสพยาเฮโรอีน และยาบ้าตามระดับความรุนแรงของความต้องการในการเสพและก่อนเข้าไปเกี่ยวพันกับการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และในวันที่ 24 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2552 (ก้าวทุกวินาที สหวิชาซีพ.com) ได้นำเสนอข่าวในหัวข้อ “เผยยาเสพติด 4x100 พืชร้ายทำลายชาติ” มีความว่า กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า ระบุยาเสพติดประเภท 4x100 พืชร้ายทำลายชาติ พันเอกอัคร ทิพโรจน์ ผู้อำนวยการกองปฏิบัติการข่าวสาร กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า เปิดเผยว่าปัจจุบันนี้กลุ่มก่อความไม่สงบได้พยายามนำยาเสพติดชนิดหนึ่งเรียกว่า 4x100 เข้ามาแพร่ระบาดมอมเมาให้กับกลุ่มเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประสบกับปัญหายากจน ขาดการศึกษาและว่างงาน เมื่อเยาวชนติดยาเสพติดก็จะตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบโดยให้ไปก่อเหตุร้ายเพื่อแลกกับยาเสพติดประเภท 4x100 ยาเสพติดชนิด 4x100 ประกอบด้วย ใบกระท่อม ยาแก้ไอ น้ำดำยากันยุง และน้ำอัดลม วิธีผสมยา คือ นำเอาใบกระท่อมมาต้มแล้วผสมกับยาแก้ไอ น้ำดำยากันยุง และน้ำอัดลม ผลของการเสพ คือ ทำให้มีอาการประสาทหลอน ทำให้ผู้ดื่มเกิดความมั่นใจเมื่อดื่มไปนาน ๆ จะทำให้สมองเสื่อม และเสียชีวิตลงในที่สุด

**2.2) ชื่อเรียกอื่น** แม้จะไม่มีสูตรผสมตายตัวขึ้นอยู่กับการปรุงของผู้เสพแต่ส่วนผสมหลักยังคงเดิมอาจใช้ชื่อเรียกที่แตกต่างกันไปตามส่วนผสมหรือเป็นแพ้นชื่ออื่นที่พบมีดังนี้

- (1) “สี่คุณร้อย” ในบางพื้นที่เรียก OTOP หรือน้ำกระท่อมต้ม
- (2) ถาลดส่วนผสมเหลือ 3 ชนิด เรียก สามคุณร้อย
- (3) ถ้าเพิ่มส่วนผสมอื่น ๆ เข้าไปจำนวนมาก เรียก สิบคุณร้อย
- (4) กระท่อมบดผสมนมเปรี้ยว เรียก วันทูกอล (ภาคใต้ตอนบน) เป็นต้น

### 3) สูตรในการผลิตและส่วนผสม

3.1) สูตรในการผลิตจากการเก็บตัวอย่างสี่คุณร้อยในพื้นที่ 4 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ของชุดปฏิบัติการงานมวลชนต่อต้านยาเสพติดตามแผนยุทธศาสตร์มวลชนแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี พ.ศ. 2550 จำนวน 119 ตัวอย่าง ซึ่งสถาบันวิชาการและตรวจพิสูจน์ยาเสพติด (สวพ.) สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ทำการตรวจวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีพบสูตรหลัก 5 สูตร ได้แก่

- (1) สูตรน้ำต้มใบกระท่อม โค้ก ยาแก้ไอ
- (2) สูตรที่มีส่วนผสมของน้ำต้มใบกระท่อม ยาแก้ไอ และยาแก้แพ้
- (3) สูตรที่มีส่วนผสมของน้ำต้มใบกระท่อม ยากันยุง
- (4) สูตรที่มีส่วนผสมน้ำต้มใบกระท่อมและอื่น ๆ เช่น Ketamine Actifred

เป็นต้น

- (5) สูตรที่ไม่มีน้ำต้มกระท่อมแต่มีโค้กผสมยาแก้ไอ ยาแก้แพ้ ยาแก้ไอ

เป็นต้น

3.2) ส่วนผสมจากตรวจวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีในสี่คุณร้อยของ สวพ.ปรากฏผลดังนี้

(1) ส่วนผสมหลักส่วนใหญ่มีส่วนผสมของกาเฟอีนไดเฟนิลไฮดรามีน และพืชกระท่อม โดยในพืชกระท่อมจะมีสารเสพติด คือ มิตราจินิกิน (Mitragynine) ซึ่งมีฤทธิ์กระตุ้นประสาท

(2) ส่วนผสมอื่น ๆ บางตัวอย่างจากการตรวจสอบ พบว่า มีส่วนผสมของยาแก้ไอ ตำรับต่าง ๆ ยาแก้ไอ เจียน ยาลดน้ำมูก ยาแก้ปวด/ยากันยุงและสารที่พบในฟ้าทลายโจร เป็นต้น (ศูนย์วิชาการด้านยาเสพติด. 2550)

### 4) วิธีการผลิต

ด้วยพัฒนาการของวัยรุ่นที่ต้องการอิสระชอบคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ และมีความรู้สึกภาคภูมิใจเหมือนตัวเองเป็นนักวิทยาศาสตร์ที่ได้ประดิษฐ์คิดค้นสูตรใหม่ ๆ ขึ้นมา จะมีการทดลองค้นหาส่วนผสมที่เหมาะสมเพื่อมิให้เป็นอันตรายต่อชีวิตผู้เสพ เช่น สปราร์คน้ำยาฆ่าหญ้า ซึ่งเวลาฉีดหญ้าได้กลิ่นจะรู้สึกมัน ๆ จึงนำไปทดลองใช้กับปลากัด โดยหยดสปราร์คลงไปที่ปลากัดชิมดูว่าจะตาย

หรือไม่ ถ้าไม่ตายแค่มึน ๆ ก็แสดงว่าผสมได้ จากนั้นนำไปกระท่อมมาต้มน้ำผสมยาแก้ไอ โศก และ ส่วนผสมอื่น ๆ บางรายใส่น้ำตาลทรายแดง บางรายผสมอัลปราโซแลม เป็นต้น แล้วแต่จะคิดค้น สัดส่วนผสมลงไป

#### 5) พฤติกรรมการเสพยาเสพติดชนิด 4x100

พฤติกรรมการเสพคล้ายคลึงกับการเสพเหล้าที่บ้าน (หาวก) คือ มีแก้วสำหรับต้ม 1 ใบ ใส่สีคูณร้อยในแก้วซึ่งมีน้ำแข็งต้มแล้วส่งต่อไปให้เพื่อนร่วมวงไปเรื่อย ๆ จนรอบวงต้มไปคุดไปทำให้ ได้บรรยากาศที่ผ่อนคลาย ขณะต้มมักจะสูบบุหรี่ร่วมด้วยเกือบทุกคน นิยมดื่มเพื่อความสนุกสนาน และสังสรรค์ในกลุ่มเพื่อน

#### 6) สถานการณ์การแพร่ระบาดในพื้นที่

“พืชกระท่อม” (ยาเสพติดให้โทษประเภท 5) พื้นที่ปลูกสำคัญอยู่ทางภาคใต้ ของไทย เดิมนิยมเคี้ยวใบสด สรรพคุณทางยา ใช้เป็นยาแก้ปวด แก้ท้องเสีย รักษาเบาหวาน เสริมสมรรถนะ ทางเพศ ช่วยให้ทำงานทน นิยมเสพในกลุ่มคนทำงาน ต่อมาเมื่อเปลี่ยนรูปแบบเป็น“สีคูณร้อย” จึง เริ่มขยายตัวและแพร่ระบาดมากขึ้นเรื่อย ๆ จนในปี พ.ศ. 2550 เป็นตัวยาที่แพร่ระบาดอันดับ 3 ใน พื้นที่ 7 จังหวัดภาคใต้ตอนล่างรองจากกัญชาและยาบ้า จำนวนผู้เสพ/ติดทั่วประเทศปัจจุบันประมาณ สามแสนแปดหมื่นคน

6.1) พื้นที่แพร่ระบาดจากสถิติการจับกุม / บำบัดรักษา และการข่าวพบว่า “สีคูณร้อย” กำลังได้รับความนิยมมากในขณะนี้โดยเฉพาะ จ.ยะลา จ.ปัตตานี เป็นพื้นที่จับกุมสูงสุดในปี พ.ศ. 2550 และเริ่มมีการแพร่ระบาดใน จังหวัดสงขลา อำเภอนาทวี อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย อีกด้วย

6.2) การสำรวจข้อมูลจากผู้ผ่านการบำบัดรักษา ค่าย “ญาติันันบารู” (ทาง สายใหม่) ตามยุทธศาสตร์งานมวลชนแก้ไขปัญหายาเสพติดปี พ.ศ. 2550 จำนวน 616 คน จำแนก ตามชนิดยาที่เสพ พบว่า ประมาณครึ่งหนึ่ง (61%) อยู่ในกลุ่มกระท่อมสีคูณร้อย และยาแก้ไอ

6.3) การสำรวจข้อมูลจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีการแพร่ระบาดของ “สีคูณร้อย” จากชุดปฏิบัติการงานมวลชนแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ปี พ.ศ. 2550 พบว่า มีปัญหาการแพร่ระบาดสูงถึง 584 หมู่บ้าน/ชุมชนเมื่อจำแนกรายจังหวัดปรากฏสูงสุดอยู่ที่ จังหวัดนราธิวาส จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีการแพร่ระบาด 4x100 จำแนกรายจังหวัด (ศูนย์วิชาการ ยาเสพติด. 2550) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิด 4x100 ทำให้พบว่า ยาเสพติด ชนิด 4x100 นั้นมีวัตถุดิบและอุปกรณ์ที่สามารถหาได้โดยทั่วไป วิธีการปรุงก็สามารถทำได้ง่าย ราคา ในการใช้จ่ายก็ไม่แพงมากเป็นราคาที่วัยรุ่นสามารถใช้จ่ายได้

## 7) โทษของยาเสพติดชนิด 4x100

การเสพยาเสพติดซึ่งเป็นส่วนผสมหลักของยาเสพติดชนิด 4x100 มาก ๆ หรือเป็นระยะเวลาสั้น มักจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเม็ดสีขึ้นที่บริเวณผิวหนัง ทำให้ผู้ที่รับประทานมีผิวคล้ำและเข้มขึ้นและยังพบอีกว่าเสพยาเสพติดโดยไม่ได้รู้ตัวเอาค่านิโคตินออกจากตัวไปก่อน อาจจะทำให้เกิดอาการที่เรียกว่า “ถุงท่อม” ในลำไส้ได้เนื่องจากก้านนิโคตินและใบของกระท่อมไม่สามารถย่อยได้ จึงตกตะกอนติดค้างอยู่ภายในลำไส้ทำให้ขับถ่ายออกมาไม่ได้ เกิดพังผืดขึ้นมาหุ้มรัดอยู่โดยรอบ ก้อนกากกระท่อมนี้ทำให้เกิดเป็นก้อนถุงขึ้นมาในลำไส้ บางรายจะมีอาการโรคจิต หวาดระแวง เห็นภาพหลอน คิดว่าคนจะมาทำร้ายตน และพูดไม่รู้เรื่อง ถ้าหยุดเสพยาจะเกิดอาการเสียนยาได้แก่ ไม่มีแรง ปวดเมื่อยตามกล้ามเนื้อและกระดูก แขนขากระดูกอ่อนเพลียไม่สามารถทำงานได้ อารมณ์ซึมเศร้า น้ำตาไหล น้ำมูกไหล ก้าวร้าว ผลการศึกษาหลายแห่งสรุปว่า การใช้ใบกระท่อมในขนาดยาต่ำ ให้ผลกระตุ้นประสาท ส่วนการใช้ขนาดยาสูง ให้ผลกดประสาท แม้ใบกระท่อมให้ผลการออกฤทธิ์ที่อาจมีประโยชน์ทางยาได้ แต่ทำให้เสพยาและมีผลเสียต่อสุขภาพหากใช้ติดต่อกันนาน ๆ (มานพ คณะโต. 2553 : ออนไลน์)

ซึ่งในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะใช้แนวคิดยาเสพติดชนิด 4x100 ในการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล สังคม และระดับความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุและพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเขต 8 และ 9 ว่ามีลักษณะเช่นใด และสามารถทำให้เกิดผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชน ได้หรือไม่ อย่างไร

### 2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น

#### 1) ความหมายของ “วัยรุ่น”

วัยรุ่น หมายถึง ช่วงเวลาแห่งการเติบโตจากวัยเด็กที่ยังขาดวุฒิภาวะไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ วัยรุ่นจึงเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงซึ่งจำเป็นต้องมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน ในการเข้าสู่วัยรุ่นของเด็กชายและเด็กหญิงนั้นถือเอาการเข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศเป็นเกณฑ์ ทั้งนี้ ทั้งสองเพศจะเข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศไม่พร้อมกันขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมหลายประการ เช่น อาหาร สภาพความเป็นอยู่ ประเพณีและวัฒนธรรม รวมถึงสภาพแวดล้อมอื่น ๆ (พรพิมล เจริญนาคินทร์. 2539)

วัยรุ่นถือเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต คือ อยู่ระหว่างความเป็นเด็ก และความเป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นวัยที่ต้องเรียนรู้ถึงความเป็นตัวเอง และเป็นวัยที่มักเกิดปัญหาในชีวิตมากที่สุด

การให้คำนิยาม หรือคำจำกัดความของคำว่าวัยรุ่นนั้น ถือเป็นเรื่องที่ทำได้อย่างยาก เนื่องจากยังไม่ได้มีการกำหนดความหมายที่เป็นสากลขึ้น อีกทั้งการใช้และความหมายของคำว่า วัยรุ่น



เยาวชน ผู้เยาว์ หรือหนุ่มสาวนั้น แตกต่างกันไปตามบริบทของการใช้งานและตามสภาพสังคม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่ต่างกันในแต่ละท้องถิ่น โดยส่วนมากการให้ความหมายของคำว่าวัยรุ่นมักใช้การกำหนดช่วงอายุเป็นเกณฑ์ เนื่องจากการกำหนดช่วงอายุจะทำให้เกิดความชัดเจน และสะดวกกว่าการกำหนดลักษณะนิยามความหมาย

เนื่องจากในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัยรุ่นมักพบปัญหาในการให้คำจำกัดความของวัยรุ่นรวมถึงการกำหนดจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของการเป็นวัยรุ่น

จันท์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และคณะ (2541) ระบุในรายงานการทบทวนองค์ความรู้ด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัวว่า เด็กและเยาวชนมีอายุตั้งแต่ 0 ถึง 24 ปี แต่เยาวชนวัยรุ่นจะมีอายุตั้งแต่ 15 ถึง 24 ปี สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2521) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่นไว้ว่า

“...วัยรุ่น คือ วัยที่สิ้นสุดความเป็นเด็ก เป็นวัยที่เป็นสะพานไปหาผู้ใหญ่ ไม่มีเส้นขีดขั้นที่แน่นอนว่าเริ่มเมื่อใดและสิ้นสุดวัยเมื่อใด แต่เรายึดเอาความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและรูปร่างเป็นสำคัญ และถ้าจะกำหนดลงไปว่าเริ่มเมื่อใด ก็ถือเอาตอนที่เด็กหญิงเริ่มมีประจำเดือน และมีขนขึ้นในที่ลับ ส่วนเด็กชายถือเอาตอนที่มึ่น้ำกาม...”

กล่าวโดยทั่วไป วัยรุ่นเริ่มจากการมีวุฒิภาวะทางเพศที่สมบูรณ์ สามารถจะเป็นพ่อแม่คนได้ แต่ในการกำหนดอายุที่ชัดเจนแน่นอนนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก จึงเห็นควรให้แบ่งเป็นช่วงอายุ ดังนี้ คือ ก่อนวัยรุ่น อายุ 10 ถึง 12 ปี วัยแรกรุ่น อายุ 13 ถึง 16 ปี และวัยรุ่นตอนปลาย อายุ 17 ถึง 21 ปี

## 2) องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่น

### 2.1) วัยรุ่นกับครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการของมนุษย์มากที่สุด นับตั้งแต่เด็กจนโต ครอบครัวจะเป็นเสมือนเบ้าหลอมให้คนมีพื้นฐานที่ดีหรือไม่ดีต่างกันไป จากการศึกษาปัญหาสังคมจะพบว่า ปัญหาของวัยรุ่นส่วนใหญ่ล้วนมีสาเหตุเบื้องต้นมาจากปัญหาภายในครอบครัวทั้งสิ้น (พรพิมล เจียมนาคินทร์. 2539) ดังนั้นในการแก้ปัญหาวัยรุ่น หนทางหนึ่งที่สามารถเป็นไปได้ คือ การเริ่มแก้ปัญหาของครอบครัวก่อน และเมื่อครอบครัวมีปัญหาน้อยลง ปัญหาของวัยรุ่นก็จะลดน้อยลงตามไปด้วย

ในปัจจุบันครอบครัวในสังคมไทยมีแนวโน้มที่จะมีขนาดลดลงจากครอบครัวขยาย กลายมาเป็นครอบครัวเดี่ยว หรือเป็นครอบครัวที่ขาดพ่อหรือแม่ เนื่องมาจากปัญหาการหย่าร้างที่เพิ่มมากขึ้น โดยผลกระทบของการหย่าร้างจะปรากฏในพฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่น (พรพิมล เจียมนาคินทร์. 2539) เช่น วัยรุ่นที่เติบโตขึ้นภายในครอบครัวที่ความสัมพันธ์ไม่มีแนวโน้มที่จะไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

ในครอบครัวใหม่ของตน เนื่องจากขาดต้นแบบของครอบครัวที่อบอุ่น ครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น พ่อแม่ขาดการดูแลเอาใจใส่ และขาดความรับผิดชอบจะสร้างปัญหาให้แก่ลูก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับลูกที่อยู่ในวัยรุ่น ดังนั้น เพื่อเป็นการช่วยลดปัญหาสังคมที่มีพื้นฐานมาจากปัญหาครอบครัว พ่อแม่จึงควรวางตัวเป็นเพื่อนที่ดีของลูก หลีกเลี่ยงการโต้เถียงกันต่อหน้าลูก อบรมสั่งสอนลูกโดยมีความเมตตาเป็นพื้นฐาน

เมื่อลูกย่างเข้าสู่วัยรุ่น ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูกจะเริ่มห่างเหินขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากวัยรุ่นต้องการเป็นอิสระ พ่อแม่ควรรหาโอกาสพูดคุยกับลูกในเรื่องต่าง ๆ เช่น การวางตัวในสังคม การเคารพในสิทธิของผู้อื่น การคบเพื่อน และการรู้จักคุณค่าของเงิน หรืออบรมสั่งสอนโดยยึดหลักของเหตุผล และใช้การแนะนำแทนการออกคำสั่ง

## 2.2) วัยรุ่นกับโรงเรียน

นอกเหนือจากสถาบันครอบครัวแล้ว โรงเรียนเป็นอีกหนึ่งสถาบันที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการหรือการเจริญเติบโตของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก วัยรุ่นใช้เวลากว่าหนึ่งในสามของวันอยู่ภายในโรงเรียนหรือสถานศึกษา สังคมในโรงเรียนถือเป็นสังคมภายนอกบ้านที่เป็นประสบการณ์ครั้งแรกของเด็ก (พรพิมล เจียมนาคินทร์. 2539) เป็นสถานที่ที่เด็กมีโอกาสได้พบเพื่อนรุ่นเดียวกัน ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ทั้งที่เป็นวิชาความรู้ และเป็นประสบการณ์ชีวิต เด็กจะได้เรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น การทำงานเป็นหมู่คณะ ความรับผิดชอบงานต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ความมีน้ำใจ เรียนรู้บทบาทการเป็นผู้ให้และผู้รับ รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น และยังสามารถเรียนรู้ความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ โดยสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กเรียนรู้ในโรงเรียนจะช่วยให้เด็กพัฒนาไปสู่การมีวุฒิภาวะทางสังคมเมื่อเป็นวัยรุ่น ซึ่งเป็นรากฐานของการใช้ชีวิตในสังคมเมื่อโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่

ภายในโรงเรียนบุคคลที่มีความสำคัญต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมาก คือ ครู หน้าที่ของครูโดยทั่วไป คือ การถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ลูกศิษย์พร้อมทั้งสั่งสอนให้เป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม ครูเป็นบุคคลที่จะสร้างให้เด็กมีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ จากการศึกษาของ พรพิมล เจียมนาคินทร์ (2539) พบว่า เด็กวัยรุ่น คือ อนาคตของชาติที่ต้องการเวลาในการเอาใจใส่ดูแลจากครูเป็นพิเศษมากกว่าในวัยอื่น ๆ เด็กจะมีความเชื่อถือและไว้วางใจต่อครูมากแต่ในบางครั้งปัญหาที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน เช่น เด็กหนีเรียน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ อาจมีสาเหตุมาจากตัวเด็ก หรือตัวครู โดยสมพร สุทัศนีย์ (2531 : 64 อ้างถึงใน พรพิมล เจียมนาคินทร์. 2539 : 179) ได้รวบรวมปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากตัวครูไว้ เช่น ครูสอนไม่ดี ครูไม่มีความยุติธรรม ครูไม่สนใจและไม่ให้ความสำคัญกับเด็ก และครูเจ้าอารมณ์ เหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมเป็นปัญหาได้ ดังนั้น ครูที่สอนเด็กวัยรุ่นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในจิตวิทยาวัยรุ่นจึงจะสามารถควบคุมพฤติกรรมของเด็กได้ นอกเหนือจากความสามารถในการสอน คุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งของครูคือการมีอารมณ์ขัน

เพราะอารมณ์ขันจะช่วยระบายความเครียด และสร้างบรรยากาศการเรียนให้สนุกสนาน ทำให้เด็กอยากเรียนมากขึ้น ดังมีคำกล่าวที่ว่า “ครูที่ดีที่สุด คือ ครูที่หัวเราะสนุกสนานไปกับเด็ก ส่วนครูที่เลวที่สุด คือ ครูที่หัวเราะเยาะเด็ก” (สมบัติ พิศพะอาด. 2536 : 49 อ้างถึงใน พรพิมล เจียมนาคินทร์. 2539: 180)

### 2.3) วัยรุ่นกับเพื่อน

วัยรุ่นกับกลุ่มเพื่อนถือเป็นสิ่งที่คู่กันการคบเพื่อนมีความสำคัญมากสำหรับวัยรุ่น กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก วัยรุ่นมักจะเลือกเพื่อนที่มีรสนิยมตรงกัน มีทัศนคติคล้ายคลึงกัน และมีขนาดของร่างกายเท่า ๆ พรพิมล เจียมนาคินทร์ (2539) ได้แบ่งขั้นตอนการพัฒนาการเป็นกลุ่มของวัยรุ่นไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การพัฒนาการของกลุ่มวัยรุ่นชายหญิงเป็นแบบอิสระต่อกัน

ขั้นที่ 2 มีการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้าง โดยมีการแยกเพศของกลุ่มชายและกลุ่มหญิงแม้ว่าจะรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน

ขั้นที่ 3 การปฏิสัมพันธ์ของวัยรุ่นชายหญิงมีลักษณะเป็นกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม และแต่ละกลุ่มยังคงมีความสัมพันธ์ต่อกัน หมายถึง มีลักษณะของการจับคู่แต่ยังอยู่ภายในกลุ่ม

ขั้นที่ 4 เริ่มแบ่งแยกจากคู่ที่อยู่ในกลุ่มมาเป็นคู่เดี่ยว

การเข้ากลุ่มของวัยรุ่นนั้นเกิดจากวัยรุ่นมีความกังวลใจในการเปลี่ยนแปลงของรูปร่างทำให้เกิดความไม่มั่นใจจึงต้องการการยอมรับจากสังคมและกลุ่มเพื่อน วัยรุ่นต้องการให้เพื่อนยอมรับตนเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยอาจทำกิจกรรมร่วมกัน แต่งกายแบบเดียวกัน พูดจาโดยใช้ภาษาระดับเดียวกัน การเข้ากลุ่มจะช่วยให้วัยรุ่นมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีสังคมกว้างขวางขึ้น และยังช่วยให้เข้าใจชีวิตมากขึ้นเมื่อได้เห็นปัญหาของผู้อื่น

ความสัมพันธ์ในครอบครัวก็มีความเกี่ยวข้องกับการคบเพื่อนของวัยรุ่น ในครอบครัวที่ไม่อบอุ่น วัยรุ่นจำเป็นต้องรวมกลุ่มกับเพื่อนเพื่อหาเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ อาศัยความเข้าใจและความอบอุ่นจากเพื่อนมาเป็นสิ่งทดแทนความรักจากครอบครัว โดยวัยรุ่นจะยอมทำตามเพื่อนทุกอย่าง ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ากังวลหากกลุ่มเพื่อนมีพฤติกรรมเกเรสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นก็อาจทำให้หลงทำในสิ่งที่ผิดและสูญเสียอนาคตได้

### 2.4) วัยรุ่นกับกิจกรรม

ตามธรรมชาติของวัยรุ่นนั้น วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองสิ่งใหม่ ๆ ที่ตนสนใจ ทั้งในเรื่องหลักการและแนวคิดต่าง ๆ เรื่องที่ทำทนาย รวมถึงเรื่องเร้นลับ นอกจากนี้วัยรุ่นยังมีความพยายามที่จะปรับปรุงตนเอง แก้ไขข้อบกพร่องของตน และมีความมุ่งมั่นในงานที่รับผิดชอบ วัยรุ่นจึงมักใช้เวลาว่างในการตอบสนองความต้องการเหล่านั้น ทางเลือกของวัยรุ่นในการใช้เวลาว่างอาจเป็นไปในทางที่เกิดประโยชน์ หรือเกิดโทษต่อตัววัยรุ่นเอง หรือต่อสังคม ชาติอะห์ เกษา (2556 อ้างถึงใน พรพิมล เจียมนาคินทร์. 2539) กล่าวว่า กิจกรรมบันเทิงที่วัยรุ่นเลือกปฏิบัตินั้น

เกิดขึ้นจากเหตุผลเพียงข้อเดียว นั่นคือเพื่อให้ร่างกายผ่อนคลายความตึงเครียด และความกดดันที่เกิดขึ้นในโรงเรียน หรือจากงานที่ได้รับมอบหมายจากที่บ้าน

กิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ที่วัยรุ่นสนใจ มักจะเกี่ยวข้องกับความถนัดของตัววัยรุ่นเอง เช่น การประดิษฐ์สิ่งของ การวาดภาพ การเล่นดนตรี หรือการเล่นกีฬา ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้มีประโยชน์ต่อพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ของวัยรุ่น อันได้แก่ ทางร่างกาย เช่น วัยรุ่นสามารถเสริมสร้างความแข็งแรงทางกายและพัฒนารูปร่างให้สมส่วนจากการเล่นกีฬา ทางอารมณ์ เช่น กิจกรรมดนตรีหรือศิลปะจะช่วยให้วัยรุ่นมีช่องทางปลดปล่อยพลังงานในตัวและทำให้วัยรุ่นรู้สึกผ่อนคลายจากความตึงเครียด ทางสังคม เช่น กิจกรรมที่ต้องร่วมกันทำกับผู้อื่นจะช่วยให้วัยรุ่นพัฒนาบุคลิกภาพ และเรียนรู้วิธีการเข้าสังคม และทางสติปัญญา เช่น กิจกรรมการประดิษฐ์สิ่งของหรือการค้นคว้าต่าง ๆ จะช่วยให้วัยรุ่นได้เรียนรู้ประสบการณ์ที่อยู่นอกเหนือตำราเรียน

วัยรุ่นในต่างประเทศ เช่น ในสหรัฐอเมริกาหรือประเทศในแถบยุโรปอาจใช้เวลาว่างไปกับการทำงานพิเศษในช่วงที่ไม่ต้องไปโรงเรียนมากกว่าการใช้เวลาในการทำกิจกรรมบันเทิงอื่น ๆ (Steinberg, 1996) หากแต่รายได้ที่เกิดจากการทำงานพิเศษนั้นมิได้ถูกนำไปใช้เพื่อสนับสนุนการศึกษาหรือช่วยเหลือที่บ้านแต่หมดไปกับกิจกรรมบันเทิง เช่น การซื้อเสื้อผ้า ซัอรถยนต์ การชมภาพยนตร์ หรือการรับประทานอาหารในภัตตาคารกับเพื่อน ต่างกับวัยรุ่นในประเทศไทยที่มักใช้เวลาว่างเพื่อกิจกรรมบันเทิงมากกว่าการทำงานพิเศษ ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไทยแต่เดิมไม่นิยมให้วัยรุ่นทำงานพิเศษเพราะถือว่าเป็นสิ่งน่าดูถูก แสดงถึงฐานะที่ไม่ดีของครอบครัว ซึ่งค่านิยมนี้กำลังเปลี่ยนไปเนื่องจากสังคมไทยเริ่มเปิดรับวัฒนธรรมการทำงานพิเศษของวัยรุ่น และคิดว่าเป็นสิ่งที่น่ายกย่องเนื่องจากการเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น

การทำงานพิเศษหรือการทำกิจกรรมนันทนาการของวัยรุ่นอาจเกิดผลกระทบต่อการเรียนหรือเกิดผลเสียต่อตัวของวัยรุ่นเองได้ หากวัยรุ่นไม่รู้จักการจัดสรรเวลาที่เหมาะสม หรือมีการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด สิ่งผิดกฎหมาย หรือคบเพื่อนที่ไม่ดี ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ ตามมาดังที่ปรากฏเป็นข่าวบ่อยครั้ง

### 3) ปัญหาของวัยรุ่น

วัยรุ่นถือได้ว่าเป็นวัยที่สำคัญที่สุด ซึ่งอาจพัฒนาไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ หรืออาจหลงเดินทางผิดจนหมดอนาคตตั้งแต่ยังไม่เป็นผู้ใหญ่ นักจิตวิทยาวัยรุ่นได้กล่าวถึงวัยรุ่นว่าเป็น “วัยแห่งพายุบุแคม” สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2521) หรือเป็น “วัยวิกฤต” สาเหตุของปัญหาวัยรุ่นมีหลายประการ เช่น เกิดจากมีอารมณ์ตึงเครียด เกิดความทุกข์และความวิตกกังวลใจ มีอารมณ์โกรธ และต้องการระบายออก มีความขัดแย้งภายในใจ ชอบความท้าทายและโลดโผน มีอารมณ์พิศواسและมีความต้องการทางเพศ หรือได้รับความกดดันจากสังคมรอบข้าง ทั้งนี้ ได้มีผู้จัดลำดับความกดดันในเรื่องต่าง ๆ ของวัยรุ่นเรียงตามลำดับมาก น้อยไว้ดังนี้ (พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539 : 233) เรื่องเพศ

ยาเสพติด การศึกษา งาน การสอบคัดเลือก เพื่อน ผลการเรียน การสอบ สงครามปัญหาของเพื่อน ปัญหาอนาคต ปัญหาครอบครัว

มีผู้กล่าวว่า ปัญหาวัยรุ่นเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจะแก้ไขให้หมดไปได้เพราะปัญหาวัยรุ่นเป็นปัญหาเฉพาะของแต่ละยุคสมัย ในยุคสมัยหนึ่งก็มีปัญหาแบบหนึ่งซึ่งถึงแม้เราจะแก้ปัญหาในสมัยนั้น ๆ ได้ แต่เมื่อเข้าสู่ยุคใหม่ก็เกิดปัญหาใหม่ ๆ ขึ้นมาให้เราตามแก้ไขไปเรื่อย ๆ ซึ่งก็สอดคล้องกับปัญหาสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยเช่นกัน ทั้งนี้ปัญหาวัยรุ่นส่วนมากที่พบจะได้แก่

### 3.1) ปัญหาด้านพัฒนาการ

ตามที่เราได้แบ่งพัฒนาการของวัยรุ่นออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ดังนั้นจึงขอกกล่าวถึงปัญหาด้านพัฒนาการของวัยรุ่นในแต่ละด้านตามลำดับ

เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นความเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดจะเกิดขึ้นกับร่างกายก่อน เมื่อร่างกายเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ววัยรุ่นจะเกิดความวิตกกังวลกับความเปลี่ยนแปลง เช่น การมีเสียงแตก การมีหนวดเคราหรือมีขนขึ้น การมีประจำเดือน หรือการที่เต้านมขยาย เป็นต้น เด็กจะกลัวถูกเพื่อนล้อและขาดความมั่นใจในตนเองซึ่งอาจมีผลต่อบุคลิกภาพได้ ในขณะเดียวกันเด็กที่มีพัฒนาการช้ากว่าเพื่อนก็จะเกิดความกังวลใจหรือเกิดความเครียดได้เช่นเดียวกัน

พัฒนาการทางอารมณ์เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สร้างปัญหาให้กับวัยรุ่นเนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีลักษณะอารมณ์แปรปรวนไม่คงที่ คือ มีความรุนแรง หรือบางครั้งอ่อนไหวได้ง่าย เมื่อได้รับความกระทบกระเทือนจิตใจมักจะมีอาการเก็บกดและหันไประบายออกกับสิ่งอื่น เช่น การเล่นเกม เล่นดนตรี การเที่ยวเตร่ การใช้สารเสพติด การหนีออกจากบ้าน หรือฆ่าตัวตาย เป็นต้น

ปัญหาด้านการปรับตัวในสังคมนับว่าเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสนใจเช่นกัน วัยรุ่นในปัจจุบันมักขาดระเบียบวินัยและขาดความเคารพในสิทธิและหน้าที่ทั้งของตนเอง และของผู้อื่น ทำให้สังคมเกิดความปั่นป่วนวุ่นวาย เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยแห่งความคึกคะนอง ชอบละเมียดกฏ และไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนตักเตือนของผู้ใหญ่ เพราะถือว่าวัยรุ่นมีความคิดเป็นของตัวเอง ดังนั้นผู้ปกครองของวัยรุ่นจึงควรปลูกฝังความมีระเบียบวินัยตั้งแต่วัยเยาว์ รวมถึงประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีของวัยรุ่นด้วย

ความแตกต่างทางด้านสติปัญญาก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งสำหรับวัยรุ่นภายในชั้นเรียน เด็กที่เรียนเก่งจะมีปัญหา เช่น มีความมั่นใจในตนเองสูง ใช้ความฉลาดเอาเปรียบผู้อื่น ไม่ยอมรับความพ่ายแพ้และอาจรู้สึกกดดันเมื่อเป็นที่คาดหวังของพ่อแม่และครูอาจารย์ ส่วนเด็กที่เรียนอ่อนก็จะมีปัญหา เช่น ไม่ได้รับความสนใจ หรือถูกดูแคลนจากเพื่อนหรือครู เข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ยากเนื่องจากมีความเข้าใจในบทเรียน หรือในเรื่องราวต่าง ๆ ช้ากว่าคนอื่น ทำให้ไม่มั่นใจในตนเอง เกิดความเครียดขาดความภาคภูมิใจในตัวเองและเห็นว่าตนเองไม่มีคุณค่า

### 3.2) ปัญหายาเสพติด

ยาเสพติดเป็นสิ่งที่เร้าใจและมีอันตรายอย่างใหญ่หลวงต่อวัยรุ่นโดยเฉพาะวัยรุ่นที่มีความคึกคะนอง วัยรุ่นจะมีความอยากรู้อยากทดลองเสพสิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ เมื่อตนมีโอกาสโดยมองข้ามโทษภัยของสิ่งเสพติดเหล่านั้นไป สาเหตุสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นติดยาเสพติดนอกจากความคึกคะนองอยากลองนั้น ได้แก่ การแสวงหาทางออกเมื่อเกิดปัญหาในชีวิตสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกครอบครัวที่มีผู้ติดยาหรือมียาเสพติด การใช้เวลาว่างในทางที่ผิดและการถูกชักชวนหรือล่อลวงโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ (สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม, 2521) ปัจจุบันยาเสพติดมีมากมายหลายชนิด ทั้งยากระตุ้นประสาท ยาหลอนประสาท ยากล่อมประสาท และยาที่ช่วยกระตุ้นความรู้สึกทางเพศซึ่งล้วนแต่เป็นอันตรายต่อผู้เสพทั้งสิ้น การปลูกฝังความเข้าใจเรื่องโทษภัยของยาเสพติดการรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รวมถึงการนำหลักธรรมมาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจจะสามารถช่วยให้วัยรุ่นห่างไกลจากยาเสพติดได้ อย่างไรก็ตามความรักและความเข้าใจภายในครอบครัวถือเป็นเกราะป้องกันยาเสพติดที่ดีที่สุด

### 3.3) ปัญหาการทะเลาะวิวาท และใช้ความรุนแรง

ปัญหาการทะเลาะวิวาทในหมู่วัยรุ่นหรืออาจเรียกว่าการยกพวกตีกันเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประจำในสังคมไทย โดยรูปแบบของการทะเลาะวิวาทมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ จากอดีตนักเรียนที่ทะเลาะกันจะใช้เพียงการชกต่อย หรือตีกันด้วยไม้ แต่ในระยะหลังมีการใช้อาวุธ เช่น มีด ปืน หรือท่อนเหล็กเป็นอาวุธในการต่อสู้กัน วัยรุ่นส่วนใหญ่ที่ยกพวกตีกันมักจะเป็นกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งมักเป็นนักเรียนชาย มีอายุประมาณ 15 ถึง 18 ปี ในกลุ่มช่างกลกับช่างก่อสร้าง ซาดีอะห์ เกษา (2556 อ้างถึงใน พรพิมล เจียมนาคินทร์, 2539) กลุ่มวัยรุ่นเหล่านี้มักจะทำกันในสถานที่สาธารณะ เช่น ตามป้ายรถเมล์ บนรถเมล์ หรือในการแสดงคอนเสิร์ต ซึ่งทำให้มีผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องได้รับบาดเจ็บ หรือเสียชีวิตจากเหตุทะเลาะวิวาทอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันพบว่าเด็กนักเรียนหญิงในชั้นมัธยมศึกษามีแนวโน้มการก่อเหตุทะเลาะวิวาท และใช้ความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากไม่พอใจที่เพื่อนดีเด่นกว่าตน หรือหลงรักชายหนุ่มคนเดียวกัน นอกจากนี้ประเด็นปัญหาวัยรุ่นที่สังคมให้ความสนใจมากยิ่งขึ้น ได้แก่ ปัญหาการใช้ความรุนแรงในการรับน้องใหม่ของรุ่นพี่ในสถาบันการศึกษา และปัญหาแก๊งมอเตอร์ไซด์ซึ่ง เป็นต้น

### 3.4) ปัญหาทางเพศ

การเจริญเติบโตทางร่างกายของวัยรุ่นทำให้เกิดพัฒนาการทางเพศ โดยมีฮอร์โมนเพศเป็นตัวกระตุ้นความรู้สึกนึกคิดในเรื่องนี้ วัยรุ่นจึงมีความสนใจใคร่รู้เกี่ยวกับเรื่องเพศทั้งในเพศของตนและเพศตรงข้าม แต่เนื่องจากสังคมไทยยังไม่เปิดกว้างในเรื่องการศึกษาหาความรู้เรื่องเพศมากนัก ทำให้พ่อแม่รวมทั้งครูอาจารย์มีความกระตือรือร้นที่จะพูดและหลีกเลี่ยงที่จะให้ความรู้ในเรื่องเพศศึกษากับวัยรุ่นหรือพยายามหลีกเลี่ยงการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยมักจะกล่าวว่า “เมื่อโตขึ้นก็รู้อเอง”

ความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องเพศและความคิดที่ว่าตัวเองโตแล้ว ประกอบกับการขาดความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องเพศศึกษาทำให้วัยรุ่นอยากทดลองแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันวัยรุ่นได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้ารอบตัวไม่ว่าจะเป็นทางหนังสือ สื่อโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือทางอินเทอร์เน็ต ทำให้วัยรุ่นใช้เวลาครุ่นคิดกับเรื่องเพศมากขึ้น

วัยรุ่นที่ไม่ได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องจากผู้ใหญ่ในเรื่องการหักห้ามใจหรือขาดการปลูกฝังค่านิยมในเรื่องความเป็นสุภาพบุรุษและลักษณะของกุลสตรีตั้งแต่เยาว์วัยจะทำให้ไม่สามารถแยกแยะในเรื่องความรักกับการมีเพศสัมพันธ์ได้ เมื่อวัยรุ่นชายหญิงเกิดความพึงพอใจในกันและกันและคิดว่านั้นคือความรักก็อาจจะมีเพศสัมพันธ์กัน หรืออาจร้ายแรงไปกว่านั้นหากวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์โดยที่ไม่ได้สมัครใจ เช่น การถูกล่วง และล่วงละเมิดทางเพศ จะทำให้สภาพจิตใจทรุดโทรมเกิดเป็นตราบาปและอาจส่งผลไปถึงพฤติกรรมทางเพศที่ผิดปกติเมื่อเป็นผู้ใหญ่

ปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศหรือรักร่วมเพศเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่พบได้บ่อยในสังคมไทยโดยอาจมีสาเหตุมาจากทางบ้าน เช่น การที่เด็กชายไม่ชอบพ่อหรือเด็กหญิงไม่ชอบแม่ ทำให้ลูกไม่อยากเติบโตมามีลักษณะเหมือนพ่อและแม่ เด็กชายจะไม่อยากเลียนแบบพ่อ และเด็กหญิงจะไม่อยากเหมือนแม่โดยปฏิบัติตัวในทางตรงข้าม อีกสาเหตุหนึ่งมักจะมาจากครอบครัวที่ขาดพ่อหรือแม่ลูกจะเลียนแบบพฤติกรรมของพ่อหรือแม่ที่เลี้ยงดูตน เช่น ลูกสาวที่อยู่กับพ่อจะมีพฤติกรรมเป็นทอมบอย ส่วนลูกชายที่สนิทกับแม่จะมีพฤติกรรมเอนเอียงไปในแบบผู้หญิง พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศยังอาจเกิดจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น การเรียกร้องความสนใจของวัยรุ่น การต้องการเป็นที่ยอมรับในหมู่เพื่อนหรือเกิดจากการเลียนแบบคนดัง เป็นต้น ปัญหาการรักร่วมเพศจะนำมาซึ่งปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ร้ายแรง เช่น กามโรค และโรคเอดส์ หากขาดการป้องกันอย่างถูกวิธี

การมีเพศสัมพันธ์เพียงเพราะความอยากรู้อยากทดลองอาจส่งผลให้เกิดการตั้งครรภ์ในวัยเรียนเนื่องจากขาดความรู้เรื่องการคุมกำเนิดและเกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ต้องหยุดพักการศึกษากลางคัน และจะนำมาซึ่งปัญหาในอนาคต เช่น ขาดโอกาสทางการศึกษาทำให้ไม่สามารถหางานที่ดีได้และมีรายได้ไม่พอเลี้ยงชีพ เป็นต้น นอกจากนี้วัยรุ่นยังไม่มีวุฒิภาวะพอที่จะทำหน้าที่พ่อแม่ได้ การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจึงเป็นอันตรายอย่างยิ่งทั้งต่อตัวแม่ และทารกในครรภ์หากแม่ขาดความรู้ในการดูแลตนเองระหว่างตั้งครรภ์ก็จะส่งผลให้เกิดโรคแทรกซ้อนต่าง ๆ เช่น ภาวะครรภ์เป็นพิษซึ่งอาจจะทำให้แม่และทารกในครรภ์พิการหรือเสียชีวิต การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอาจส่งผลให้เด็กคลอดก่อนกำหนดซึ่งทารกที่คลอดก่อนกำหนดมีแนวโน้มที่จะมีสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์หรือพิการและตกเป็นภาระของสังคมต่อไป

อีกหนึ่งปัญหาสำคัญที่สืบเนื่องมาจากปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นก็คือปัญหาการทำแท้ง เนื่องจากวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์จะเกิดความเครียดที่ทำให้พ่อแม่และตนเองเดือดร้อนเกิดความอับอายบางสถานศึกษาก็มีระเบียบให้นักเรียนที่ตั้งท้องต้องลาออก สิ่งเหล่านี้จึงเป็นความกดดัน

ทำให้วัยรุ่นหลายคนตัดสินใจทำแท้งซึ่งรู้ว่าการทำแท้งมีอันตรายต่อชีวิต และจิตใจเป็นอย่างมาก ความรักความเข้าใจภายในครอบครัว และความดูแลเอาใจใส่ของพ่อแม่ รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการป้องกันปัญหาทางเพศของวัยรุ่น

### 3.5) ปัญหาการอาชญากรรม และการกระทำผิดกฎหมาย

วัยรุ่นที่ประกอบอาชญากรรมหรือกระทำผิดกฎหมายมักจะมาจากครอบครัวที่แตกแยก ขาดความอบอุ่น เมื่อมาพบกับเพื่อนที่มีพื้นฐานครอบครัวใกล้เคียงกันจึงพากันใช้เวลาว่างในทางที่ไม่เกิดประโยชน์ โดยเริ่มจากการทำตัวเกเร หนีโรงเรียน ต่อมาก็หนีออกจากบ้านมาอยู่รวมกันและอาจมีการรวมกลุ่มกันมั่วสุมทางเพศ หรือเสพยาเสพติด วัยรุ่นเหล่านี้ยังขาดความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เลี้ยงตนเอง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเลี้ยงชีพโดยการประกอบอาชญากรรม เช่น การลักขโมย การปล้นจี้ชิงทรัพย์ การค้ายาเสพติด หรือขายบริการทางเพศ เป็นต้น

### 3.6) การป้องกันปัญหาวัยรุ่น

ซาดีอะห์ เกษา (2556 อ้างถึงใน พรพิมล เจียมนาคินทร์. 2539) ได้เสนอแนวทางป้องกันปัญหาวัยรุ่นไว้ว่า ต้องเริ่มแก้ไขจากครอบครัวเป็นอันดับแรก เพราะบ้านเป็นสภาพแวดล้อมเบื้องต้นที่จะมีผลต่อความคิด ค่านิยม ทักษะคติในการมองโลก รวมถึงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของวัยรุ่น พฤติกรรมของวัยรุ่นจะเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูในบ้าน วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่อบอุ่นมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาน้อยกว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก พ่อแม่จึงควรทำหน้าที่เอาใจใส่ดูแลให้คำปรึกษาเมื่อลูกมีปัญหา โดยต้องเปิดใจกว้างยอมรับฟังข้อคิดเห็นของลูก ให้เวลากับลูกให้พอเพียง เพื่อที่ลูกจะไม่ใช้เวลาอยู่กับกลุ่มเพื่อนมากเกินไป พ่อแม่ยังอาจชักนำให้ลูกมีความสนใจในธรรมะมีศรัทธายึดมั่นในศีลธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต หากวัยรุ่นมีปัญหาในด้านอารมณ์และสภาพจิตใจก็ควรแนะนำให้ไปปรึกษาจิตแพทย์ นอกจากนี้ ภาครัฐควรมีนโยบายสนับสนุนสื่อมวลชนในการนำเสนอเนื้อหาสาระที่เป็นตัวอย่างที่ดี มีประโยชน์ต่อสังคม และหลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพความรุนแรงหรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางเพศมากเกินไป เพื่อไม่ให้วัยรุ่นหมกมุ่น และจดจำแบบอย่างที่ไม่ดี

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความต้องการ และมีปัญหาพิเศษออกไปจากกลุ่มคนวัยอื่น ๆ เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง มีความขัดแย้งและความเครียดอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างถาวรรวดเร็วทางสรีระและเป็นวัยที่มีคนกล่าวถึงกันมาก เพราะเป็นวัยที่ประกอบไปด้วยหลายสิ่งหลายอย่างที่ท้าทายบุคคลอื่น ๆ ให้ความสนใจแก่เขารวมทั้งตัววัยรุ่นเองก็พยายามที่จะหาความเข้าใจในตนเอง ซาดีอะห์ เกษา (2556 อ้างถึงใน พรพิมล เจียมนาคินทร์. 2539 : 13-14) กล่าวว่า ลักษณะที่สำคัญของวัยรุ่นสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ประการ ดังนี้

(1) เป็นวัยแห่งหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตผลลัพธ์ของพฤติกรรมในวัยนี้จะมีผลต่อบุคคลในระยะยาวในช่วงวัยอื่นต่อมา ทั้งด้านการเรียน การทำงาน การใช้ชีวิตคู่ เจตนาคติที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ



ในสังคม ความสับสนในบทบาทที่ไม่ชัดเจนของตนเอง เช่น ไม่แน่ใจว่าตนเองเป็นเด็กหรือเป็นผู้ใหญ่ ความคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กและเป็นผู้ใหญ่นี้มีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของเด็กมาก เด็กจะรู้สึกวางตัวยากไม่รู้อาจจะทำตัวอย่างไรจึงจะถูกต้องและเหมาะสม

(2) เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมและเจตนาคติ ในวัยรุ่นจะคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่เกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงความสนใจ ความไม่มั่นใจ เกี่ยวกับความสามารถและความถนัดของตนเอง

(3) เป็นวัยแห่งปัญญา อาจกล่าวได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยเจ้าปัญหามากที่สุด ส่วนใหญ่ ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากสาเหตุที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายนั่นเอง ภาวะความวุ่นวาย ไม่สบายตัว ไม่สบายใจ ทำตัวให้เกิดความหงุดหงิด วิตกกังวล อารมณ์เสื่อง่าย ไม่อยากพูดคุยกับใคร หรือพูดจาขี้ขวน จนทำให้เกิดความไม่เข้าใจในกลุ่มเพื่อนหรือพี่น้อง เกิดเป็นปัญหาทางอารมณ์และปัญหาทางสังคมของเด็กวัยนี้

(4) เป็นวัยที่ต้องการเรียนรู้ความเป็นตัวของตัวเอง เด็กจะแสดงให้เห็นว่าเขาต้องการยอมรับจากกลุ่มและถือเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม แต่กระนั้นเด็กเองก็ยังไม่แน่ใจในบทบาทของตน เขาต้องการรู้ว่าเขาต้องแสดงบทบาทในสังคม เขามีความสำคัญอย่างไรในสังคม หรือเขายังเป็นเด็กอยู่ หรือว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว สิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าเขาต้องการความเป็นตัวของตัวเอง คือ การพยายามหาเอกลักษณ์ของตนเองจากการแต่งกาย การใช้คำพูดที่เข้าใจกันเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นเท่านั้น

(5) เป็นช่วงวัยแห่งจินตนาการ วัยรุ่นชอบฝันสร้างวิมานในอากาศ จินตนาการตนเองเป็นสิ่งต่าง ๆ หรือบุคคลต่าง ๆ ที่ตัวเองชอบ เด็กสามารถแสดงออกในรูปของการประพันธ์เพลง เขียนบทกลอนประกอบเพลง หรือแม้กระทั่งการแต่งกายเรียนแบบบุคคลในสังคมที่ตนชื่นชอบและต้องการเอาอย่าง

นอกจากนี้ ซาดิอะห์ เกษา (2556 อ้างถึงใน พรพิมล เจียมนาครินทร์. 2539 : 15-17) ยังกล่าวว่ธรรมชาติของวัยรุ่นที่แสดงออกมามีลักษณะดังนี้

(1) เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางบุคลิกลักษณะ นอกจากจะมีรูปร่างลักษณะที่เหมือนกับผู้ใหญ่มากขึ้นแล้ว เด็กยังมีความคิดอยากใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้ใหญ่โดยการเข้าไปมีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่าง ๆ ต้องการแสดงความคิดเห็นของตนเองบ้าง ทั้งนี้เพื่อต้องการให้ผู้ใหญ่ยอมรับว่าตนไม่ใช่เด็กอีกต่อไป

(2) เป็นวัยที่ต้องการอิสรภาพ การดิ้นรนเป็นอิสระของเด็ก คือ การปลีกตัว ออกจากการเกี่ยวพันทางบ้านรวมทั้งจะไม่ชอบให้พ่อแม่พี่น้องมายุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของเขา อิสรภาพที่เด็กวัยรุ่นต้องการ ได้แก่ อิสรภาพทางการแต่งกาย อิสรภาพทางการคบเพื่อน อิสรภาพด้านการเที่ยวเตร่



(11) เด็กวัยรุ่นไม่ชอบให้ผู้ใหญ่เปรียบเทียบตนกับคนอื่นไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียนรูปร่างหน้าตา หรือความประพฤติของตน การเปรียบเทียบไม่ช่วยให้เด็กต้องการปรับตัวดีขึ้น แต่ยิ่งทำให้เด็กต่อต้านและมีพฤติกรรมที่ไม่ดีมากขึ้น

(12) ชอบแสดงออกเด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมการแสดงออกหลายลักษณะที่แสดงให้เห็นว่าเด็กอยากทำตัวเด่น เพราะอยากเด่น อยากดัง

วัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อที่อยู่ระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ วัยรุ่นเริ่มต้นเมื่อเด็กมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายไปในทางที่แสดงให้เห็นชัดว่าเป็นชายหนุ่ม หรือหญิงสาว (สุโท เจริญสุข. 2520 : 3) ซึ่งในระยะนี้จะเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น ดังนั้นจึงได้ทำการแบ่งพัฒนาการของวัยรุ่นออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

#### (1) พัฒนาการทางกาย

ผลการเปลี่ยนแปลงสรีระของร่างกายทำให้วัยรุ่นรู้สึกอึดอัดและรู้สึกอ่อนไหวเกี่ยวกับสัดส่วนของร่างกายเมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นตอนปลายการเปลี่ยนแปลงของร่างกายเต็มที่แล้ว และจะเป็นช่วงที่มีอารมณ์เพศสูงสุดและรุนแรง ในวัยรุ่นบางรายที่มีความคิดหมกมุ่นเกี่ยวกับเรื่องเพศมากเกินไปอาจทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศและเป็นปัญหาได้ (มณฑารพ ศรีเบ็ญรัตน์. 2551 : 33-34)

#### (2) พัฒนาการทางอารมณ์

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงความเจริญเติบโตทางร่างกายอย่างรวดเร็วทั้งลักษณะภายนอกและอวัยวะภายใน จึงทำให้เห็นว่าเด็กวัยรุ่นจะมีอารมณ์แปรปรวน สับสน อ่อนไหวง่าย อารมณ์ขึ้น ๆ ลง ๆ ไม่มั่นคง ซึ่งจะมีอารมณ์ทุกแบบ คือ ทั้งโกรธ ตี้อวด ต่อด้าน อิจฉา เป็นต้น ซึ่งอารมณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูมาตั้งแต่เด็กเป็นส่วนสำคัญ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับครอบครัวและบุคคลในครอบครัว และนอกจากนี้การเจริญเติบโตทางร่างกายว่าเร็วหรือช้า ในกลุ่มเพื่อนเพศเดียวกันจะมีอิทธิพลต่ออารมณ์ความรู้สึก โดยการศึกษาทางจิตวิทยา พบว่า ในกลุ่มเด็กชายที่เติบโตเป็นหนุ่มเร็วกว่าเพื่อนเพศเดียวกัน พบว่า เด็กจะมีความมั่นใจในตนเองมีความสามารถทางกีฬาและปรับตัวได้ดี มีลักษณะเป็นผู้นำและในขณะเดียวกันในกลุ่มเด็กผู้ชายที่เข้าสู่วัยรุ่นช้าจะมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับรูปร่างของตนเองมีความภาคภูมิใจในตนเองระดับต่ำ และรู้สึกว่าตนมีปมด้อย และพ่อแม่มักมองว่าเป็นเด็ก ทั้งที่สติปัญญาพัฒนาว่าการเจริญเติบโตจึงมีเหตุให้ความขัดแย้งสูง และมีพฤติกรรมต่อต้านกฎเกณฑ์และคำสั่งจากผู้ใหญ่ได้ง่ายสำหรับเด็กหญิงจะตรงข้ามกับเด็กชาย กลุ่มเด็กวัยรุ่นหญิงที่โตเร็วกว่าเพื่อนในวัยเดียวกันมักจะรู้สึกอึดอัด เคอะเขิน ประหม่าต่อสายตาและคำพูดของเพศตรงข้ามจึงทำให้มีลักษณะขี้อายระมัดระวัง ไม่ค่อยเข้าสังคม ในขณะที่เด็กหญิงที่โตช้าจะมีเวลาเตรียมตัวเตรียมใจที่จะพัฒนาก้าวสู่ความเป็นสาวน้อยได้นานกว่าทำให้เด็กกลุ่มนี้มีพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจค่อนข้างราบรื่นและปรับตัวได้ดีกว่ากลุ่มแรกเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนกลาง

เป็นช่วงที่จิตใจยอมรับในสภาพร่างกายเปลี่ยนเป็นหนุ่มสาวได้แล้วและเป็นช่วงที่มีลักษณะอารมณ์เข้มข้นขึ้น นั่นคือ อารมณ์มักมีความรุนแรงอ่อนไหวง่าย เปลี่ยนแปลงง่าย การควบคุมอารมณ์ยังไม่ดีนัก และเด็กในวัยนี้จะเข้ากับบุคคลต่างวัยยากและเมื่ออายุประมาณ 16-17 ปี อารมณ์ก็จะลดความรุนแรงลง ส่วนวัยรุ่นตอนปลายสภาพอารมณ์มั่นคงขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทบาทในสังคมจะเป็นแบบใดและพร้อมที่ยอมรับของการเป็นผู้ใหญ่เต็มขั้นที่จะต้องควบคุมตนเอง แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าโดยใช้ความรู้ที่ได้มา อารมณ์ที่มั่นคงเกิดจากวัยรุ่นค้นหาเอกลักษณ์ที่แท้จริงของตนเองได้ ยอมรับเอาส่วนดีและส่วนไม่ดีภายในตนเองและวกกลับมาสร้างความสัมพันธ์กับพ่อแม่อีก ส่งผลให้มีอารมณ์ที่เบิกบานมองโลกในแง่ดี และสามารถที่จะสร้างความผูกพันและความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ (วินัดดา ปิยะศิลป์. 2546)

### (3) พัฒนาการทางสังคม

การคบเพื่อนเป็นเรื่องจำเป็นและสิ่งสำคัญมากสำหรับชีวิตวัยรุ่น เพราะการมีเพื่อนจะทำให้วัยรุ่นรู้สึกว่าตนเองมีพรรคพวกเป็นที่ยอมรับเป็นส่วนร่วมของกลุ่มทำให้เสริมความเข้มแข็ง มั่นใจ และมีพลังอำนาจมากขึ้นและทำให้ลดความเห็นแก่ตัวลง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และมีการช่วยเหลือผู้อื่นทำให้เพิ่มความภาคภูมิใจและมั่นใจกับตนเอง และเด็กวัยนี้พยายามทำหลายสิ่งหลายอย่างให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน ทำตามแบบเพื่อน เช่น ในเรื่องของแฟชั่นเสื้อผ้า ทรงผม ดนตรี รองเท้า ภาษาแสดง เป็นต้น (มณฑารพ ศรีเบ็ญรัตน์. 2551 : 33-34)

### (4) พัฒนาการทางด้านสติปัญญา

พรรรถิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2530) ได้แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดออกเป็นระดับใหญ่ ๆ 3 ระดับ คือ เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 2 ปี เด็กจะพัฒนาการเรียนรู้ทางประสาทสัมผัสและการใช้กล้ามเนื้อเพื่อการเรียนรู้และการเคลื่อนไหวไปสู่ระดับพัฒนาการทางความคิดรวบยอดอย่างใช้เหตุผล เมื่ออายุ 12 ปีขึ้นไป วัยรุ่นจะก้าวเข้าสู่การรับรู้ตัวเองได้มากขึ้นซึ่งเขาสามารถมองความสัมพันธ์ ระหว่างความเป็นจริงและสิ่งที่สมมติได้อย่างมีหลักเกณฑ์ และเข้าใจคำที่จับต้องไม่ได้ เช่น ความดี ความชั่ว ความรักชาติ ความจงรักภักดี และเริ่มมีความคิดแบบแนววิทยาศาสตร์ ตั้งสมมติฐานและอาจคิดถึงสิ่งที่เป็นไปได้ พัฒนาการด้านสติปัญญาในวัยรุ่นตอนต้นพัฒนาการจะเป็นไปอย่างรวดเร็วและเจริญถึงขีดสุด เมื่ออายุประมาณ 19 ปี แล้วค่อย ๆ ลดลงเมื่ออายุ 19-20 ปี

ดังนั้น เด็กและเยาวชนจึงเป็นวัยที่สำคัญของชีวิตส่วนหนึ่ง ซึ่งควรแก่การให้ความสนใจเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจากผู้ใหญ่ ทั้งนี้เพราะเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อาทิ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม อันจะมีผลสืบเนื่องไปสู่พฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ทดลองเสพยา สิ่งเสพติด สนุกสนานเที่ยวเตร่ แสดงอาการแปลก ๆ ก่อการทะเลาะวิวาท เป็นต้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะใช้แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นในการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและระดับความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับ

สาเหตุและพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4X100 ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเขต 8 และ 9 ว่ามีลักษณะเช่นใด

#### 2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อตนเอง

##### 1) ความหมายของความรับผิดชอบต่อตนเอง

ก่อ สวัสดิพานิช (2519 อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. 2542 : 4) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ความรับผิดชอบ” หมายถึง การควบคุมตนเองให้ปฏิบัติที่ได้ผลสมบูรณ์ ทั้งนี้รวมถึงการควบคุมพฤติกรรมของตนให้ถูกต้องตามกฎหมายด้วย คนที่รับผิดชอบต่อตนเองเป็นที่เชื่อถือของคน คุณสมบัติด้านความรับผิดชอบจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ อันดีระหว่างมนุษย์

สมพงษ์ เกษมสิน (2519 อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. 2542 : 5) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ความรับผิดชอบ” หมายถึง พันธะผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่การงานให้สำเร็จลุล่วง ความสำเร็จของงานย่อม หมายถึง การปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งความสำเร็จนี้ ย่อมเกี่ยวพันกับปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ พันธะผูกพัน (Obligation) หน้าที่การงาน (Functions) และวัตถุประสงค์ (Objective)

จรรยา สุภาพ (2520 อ้างถึงใน สารธร พุทธชัยยงค์. 2548 : 29) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ความรับผิดชอบ” หมายถึง การยอมรับ และสำนึกในการกระทำของตน ยอมรับผลแห่งการกระทำของตนด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าจะเป็ผลดีหรือผลร้าย ไม่ว่าจะกระทำผิดหรือถูก ไม่ปิดความผิดไปให้ผู้อื่น และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ความรับผิดชอบนี้เป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติตามหน้าที่ของตนโดยไม่มีการบังคับเข้มงวดจากผู้อื่น

พระโสภณ คณาภรณ์ (2522 อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. 2542 : 5) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ความรับผิดชอบต่อตนเอง” หมายถึง หน้าที่ในฐานะนั้น ๆ ของตนต้องคิดก่อนกระทำและบุคคลต้องยอมรับในผลของการกระทำของตนทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ไม่ปิดความรับผิดชอบให้พ้นตัว

พิจิตรา พงษ์จินดากร (2525 : 10-11) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ความรับผิดชอบต่อตนเอง” หมายถึงลักษณะดังต่อไปนี้

- 1.1) รู้จักระวังรักษาสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์อยู่เสมอ
- 1.2) ตั้งใจเล่าเรียนหมั่นฝึกหัดความรู้
- 1.3) ประพฤติตนให้เหมาะสม ละเว้นความชั่ว
- 1.4) รู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม
- 1.5) รู้จักประมาณค่าใช้จ่ายและมีความประหยัด
- 1.6) สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ

1.7) ตรงต่อเวลา

1.8) สามารถควบคุมตนเองได้

1.9) สามารถฟังตนเองได้

ไชยรัตน์ ปรานี (2531 : 54) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ความรับผิดชอบต่อตนเอง” หมายถึง การรับรู้ฐานะ และบทบาทของคนที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม จะต้องดำรงตนให้อยู่ในฐานะที่ช่วยเหลือตัวเองได้ รู้จักว่าอะไรผิดอะไรถูก ยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย เพราะฉะนั้นบุคคลที่มีความรับผิดชอบในตนเองย่อมจะต้องไตร่ตรองดูให้รอบครบก่อนว่าสิ่งที่ตนเองทำลงไปนั้นจะมีผลดีหรือไม่ และจะเลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีก่อให้เกิดผลดีเท่านั้น

วิวัฒน์ รักษาเคน (2531 : 33) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ความรับผิดชอบต่อตนเอง” หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ มีความรู้ ความเข้าใจ สนใจและตั้งใจที่จะปฏิบัติในการระวังรักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง สามารถจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภค ตั้งใจเล่าเรียน ประพฤติตนให้เหมาะสม ละเว้นความชั่ว สามารถปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้ รู้จักประมาณค่าใช้จ่ายและยอมรับการกระทำของตนเองทั้งผลดีและผลเสีย

## 2) ความสำคัญของการรับผิดชอบ

กรมการศาสนา (2521) ประเทศชาติจะรุ่งเรืองได้ทุก ๆ ด้านอยู่ที่ตัวบุคคล ถ้าบุคคลมีความรู้ความสามารถ และคุณธรรมสูงแล้ว ประเทศชาติจะต้องมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว แต่ปัจจุบันมักได้ยินเสมอว่า ศีลธรรม หรือคุณธรรมเสื่อม ความจริงคุณธรรมเป็นนามธรรม มีสภาพเป็นปกติ ไม่ดีขึ้นหรือเลวลงที่เราเห็นว่าเลวลงนั้นอยู่ที่คนส่วนหนึ่งไม่สนใจประพฤติตนให้มีคุณธรรมตามหลักของศาสนาและวัฒนธรรมอันดีงาม ต้องเร่งปลูกฝังความดี และความดีประการหนึ่ง ก็คือ ให้อุบัติมีความรับผิดชอบ

สาธิต พุทธิชัยยงค์ (2548) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองอย่างหนึ่ง นอกจากความมีวินัยทางสังคม ความเอื้อเฟื้อ และความเกรงใจเนื่องจากความรับผิดชอบนั้นเป็นลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลซึ่งเป็นเครื่องมือผลักดันให้บุคคลปฏิบัติตามกฎระเบียบเคารพสิทธิผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตน และมีความซื่อสัตย์สุจริต การเป็นคนที่มีความรับผิดชอบนี้เป็นคุณลักษณะที่จะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความรวบรื่น สงบสุข นอกจากนี้ ความรับผิดชอบยังเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศอีกด้วย และถ้าบุคคลในสังคมมีความรับผิดชอบจะส่งผลคือ

2.1) คนที่มีความรับผิดชอบย่อมทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายทันเวลา

2.2) คนที่มีความรับผิดชอบย่อมเป็นคนที่น่าเชื่อถือได้รับการยกย่องสรรเสริญและเป็นคุณประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

2.3) ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกฎ จริยธรรม และหลักเกณฑ์ทางสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับจากผู้อื่น

2.4) ทำให้เกิดความก้าวหน้า สงบสุขเรียบร้อยในสังคม

2.5) ไม่เป็นต้นเหตุแห่งความเสื่อมและความเสียหายส่วนรวม

### 3) องค์ประกอบของความรับผิดชอบ

มีนักวิจัยทางการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้ทำการศึกษาวิจัยในองค์ประกอบ ความรับผิดชอบหรือลักษณะลักษณะที่เป็นตัวกำหนดความ ธารีรัตน์ ยิ่งยง (2542) ได้รวบรวมและ สรุไปได้ 4 ลักษณะ คือ

3.1) วิธีการจัดการศึกษา อบรม ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการแสดงพฤติกรรม ความรับผิดชอบ ซึ่งลักษณะของการจัดการศึกษา อบรม ที่มีผลต่อความรับผิดชอบสูง ได้แก่ การให้ ความเอาใจใส่ การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมให้มีวินัย โดยการให้เหตุผล ฯลฯ ตรงกันข้าม การฝึกอบรมด้วยการให้รางวัลและใช้อำนาจมากเกินไป จะส่งผลให้ความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กต่ำ

3.2) ผลที่ได้รับจากการศึกษาอบรมเป็นอีกลักษณะหนึ่งขององค์ประกอบที่มีอิทธิพล ต่อความรับผิดชอบของนักเรียน การได้รับทุนการศึกษา เจตคติต่ออาชีพครู และความมีน้ำใจของครู

3.3) ลักษณะทางสังคม-เศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วยเพศ อายุ สภาพเศรษฐกิจของ ครอบครัว สมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน

3.4) ลักษณะทางสังคม-จิตวิทยา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากลักษณะต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องทางด้านนี้ คือ ลำดับการเกิด ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ การปรับ ความคิดสร้างสรรค์ และความวิตกกังวล เป็นต้น

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นนั้นสรุปได้ว่า “ความรับผิดชอบของตนเอง” หมายถึง การรู้จักควบคุมตนเองให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ หรือถูกต้องตาม กฎเกณฑ์ที่ถูกกำหนดไว้ของสังคม สามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด สิ่งใดควรทำ และไม่ควรร ทำประพฤติตนได้เหมาะสม ไม่สร้างความเดือดร้อน หรือแม้แต่ก่อให้เกิดการเบียดเบียนทั้งต่อผู้อื่น และตนเอง รวมทั้งการยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งผลดี หรือผลเสียก็ตาม

ดังนั้น การศึกษาเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเองของเด็กและเยาวชน จึงเป็นเสมือน การสะท้อนพฤติกรรมที่มีความเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ตามวัยที่สมควรจะเป็นไปภายใต้การ ควบคุมตนเองจากภายใน และภายใต้กฎเกณฑ์ของสังคมที่กำหนดไว้ เช่น การตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี เคารพและเชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่ ผู้หลักผู้ใหญ่ สร้างคุณงามความดี โดยไม่ก่อให้เกิดความผิดหวังของพ่อแม่ และไม่เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น วัยรุ่นจะต้องสามารถ รับผิดชอบและควบคุมดูแลพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปด้วยดีตลอดรอดฝั่งภายใต้ความ รับผิดชอบที่มีอยู่ภายในจิตสำนึกของตัวเอง และภายใต้กฎเกณฑ์ของสังคม

## 2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว

### 1) ความหมาย

นิตยา คชภักดี (2545) ได้อธิบายเรื่องสัมพันธภาพในครอบครัวว่า หมายถึง การเกี่ยวข้อง ปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวที่เพิ่มความผูกพันเคารพรักและเอื้ออาทรต่อกันซึ่งประเมินได้จาก พฤติกรรมการสื่อความหมายมีส่วนร่วมปรึกษาหารือตัดสินใจและทำกิจกรรมในบรรยากาศที่สงบสุข

เล็ก สมบัติ (2549) สรุปว่า สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ความรักความเข้าใจ ความผูกพัน ฯลฯ ซึ่งเป็นอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ที่สมาชิกในครอบครัวมีให้ต่อกันความแน่นแฟ้นของระบบครอบครัวก่อให้เกิดการเกื้อกูลและการช่วยเหลือซึ่งกันระหว่างสมาชิกอาจกล่าวได้ว่าเป็น การร่วมทุกข์และร่วมสุข

ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และคณะ (2546) ได้นิยามความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ความใกล้ชิดคุ้นเคยกันตามบทบาทที่คนเรามีต่อสมาชิกในครอบครัว ถ้าความสัมพันธ์ เป็นไปในลักษณะปรองดองรักใคร่กลมเกลียวกันถือว่าเป็นสัมพันธภาพที่ดีแต่ถ้าเป็นความขัดแย้งหรือ รู้สึกไม่ดีต่อกันถือว่าเป็นสัมพันธภาพที่ไม่ดี

ศรีทัษิมา พานิชพันธ์ (2527) ได้กล่าวถึงสัมพันธภาพในครอบครัวว่า เป็นความผูกพัน รักใคร่ ความใกล้ชิดคุ้นเคยสนิทสนมกันระหว่างบิดามารดาและบุตรรวมตลอดถึงเครือญาติและบุคคลอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนนั้น ๆ ด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวเป็นเรื่องที่สามารถ ก่อให้เกิดผลดีหรืออาจก่อให้เกิดปัญหาและมีมูลเหตุแห่งปัญหานานาประการถ้าระบบการปกครอง ของหัวหน้าครอบครัวไม่รัดกุม สรุปได้ว่า สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง สมาชิกในครอบครัวญาติพี่น้องหรือบุคคลอื่น ๆ ที่อาศัยรวมอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน โดยมีการปฏิสัมพันธ์ การพูดคุยการแสดงออกซึ่งความรักและทำกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกันซึ่งมีทั้งสัมพันธภาพที่ดีและไม่ดี

### 2) ลักษณะของสัมพันธภาพในครอบครัว

สัมพันธภาพในครอบครัวมีหลายลักษณะ คือ สัมพันธภาพระหว่างสามีภรรยา ระหว่างพ่อแม่และลูก ระหว่างพี่น้อง หรือระหว่างสมาชิกในครอบครัว โดยสัมพันธภาพที่ดีของ ครอบครัวจะเกิดขึ้นได้จากปัจจัยพื้นฐานดังนี้ (ศิริกุล อิศรานุรักษ์. 2542)

- 2.1) ชื่นชมคุณค่าของคนในครอบครัว
- 2.2) มีเวลาอยู่ร่วมกันทำกิจกรรมร่วมกัน
- 2.3) มีพันธะต่อความสุขและสวัสดิภาพของคนในครอบครัวร่วมกัน
- 2.4) มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างดี
- 2.5) มีศรัทธาต่อศาสนาจะช่วยให้มีสติอดทนให้อภัยระงับความโกรธและช่วยเหลือ

สังคม

- 2.6) มีสมรรถนะในการจัดการกับวิกฤตการณ์ของครอบครัวได้ดี



ส่วนสัมพันธ์ภาพในครอบครัวที่ไม่ดีจะส่งผลกระทบต่อสมาชิกทุกคนดังนี้

2.7) ขาดความสุขในครอบครัวไม่มีความปรองดองขาดความเป็นมิตรทำให้เกิดความห่างเหินนำไปสู่ความแตกแยกในครอบครัว

2.8) มีผลเสียต่อบุคลิกภาพและสุขภาพของสมาชิกในครอบครัวทั้งด้านกายและจิต เกิดความรุนแรงในครอบครัวและการกระทำทารุณกรรมต่อผู้หญิงและเด็ก

2.9) สมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น เทียวเตร็ดเตร่สารเสพติดและเล่นการพนัน เป็นต้น

### 3) การสร้างสัมพันธ์ภาพและบรรยากาศที่อบอุ่นในครอบครัว

ภาควิชาจิตเวชศาสตร์โรงพยาบาลรามธิบดีมหาวิทยาลัยมหิดลได้กล่าวถึงหลักการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวดังนี้

3.1) ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันมี 3 ปัจจัยใหญ่ คือ

- (1) การชมเชยหรือชื่นชมที่เหมาะสม
- (2) การตีเพื่อก่อ
- (3) การแก้ไขความขัดแย้งในเชิงสร้างสรรค์

3.2) หลักการในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลในครอบครัวและผู้อื่น

(1) ฝึกนิสัยตนเองให้มีคุณลักษณะที่ดีงามไม่เป็นที่น่ารังเกียจ เช่น เชื่อตรงต่อเวลา ทำตามทีพูด ไม่หยิบบีบข่มขู่ผู้อื่นหากไม่จำเป็น ชมผู้อื่นด้วยความจริงใจ การมีน้ำใจเสียสละต่อผู้อื่น ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น และรู้จักกาลเทศะ

(2) การฝึกเสริมสร้างบุคลิกภาพของตนเองให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกสง่างามในอิริยาบถ ทั้งการนั่ง การยืน การเดิน ให้เหมาะสม

(3) วิธีการสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลในครอบครัวและผู้อื่น การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นการสร้างสัมพันธ์ภาพนับว่าเป็นสิ่งสำคัญควรรู้จักสร้างสัมพันธ์ภาพเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขดังนี้

3.3) สัมพันธภาพระหว่างสามีและภรรยา กล่าวคือ สิ่งที่สามีพึงปฏิบัติต่อภรรยาตนเพื่อสัมพันธ์ภาพดังนี้ เป็นหัวหน้าครอบครัวให้เกียรติยกย่องภรรยา แสดงความห่วงใยถนอมน้ำใจ ไม่เอาเปรียบและดูแลเมื่อยามเจ็บป่วย ส่วนจุดเริ่มต้นของสัมพันธ์ภาพที่ดีของภรรยาที่พึงปฏิบัติต่อสามี เช่น การซื่อสัตย์ ยิ้มแย้มแจ่มใส รักษาทรัพย์สมบัติของสามี เคารพและเกื้อกูลครอบครัวสามี ตามสมควรแก่ฐานะ และควรดูแลให้กำลังใจเมื่อเจ็บป่วย

3.4) สัมพันธภาพกับผู้อื่น เช่น การให้เกียรติยกย่อง ไม่ทะเลาะวิวาทหากมีเรื่องขัดแย้งต้องรีบพูดคุยกุศลช่วยเหลือตามสมควรแก่ฐานะตนเอง เป็นต้น

ศิริกุล อิศรานุรักษ์ (2542) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านครอบครัวสตรีเด็กและเยาวชนได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ความสุขในครอบครัวเกิดขึ้นได้จากการสร้างความรักความอบอุ่นหรือสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวโดย

- (1) เอาใจใส่ดูแลและเอื้ออาทรกัน
- (2) รู้จักคนที่เรารัก
- (3) เคารพกันและกัน
- (4) มีความรับผิดชอบ
- (5) มีความวางใจกันและกัน
- (6) ให้กำลังใจกันและกัน
- (7) ให้อภัยกันและกัน
- (8) รู้จักสื่อสารในครอบครัว
- (9) ใช้เวลาด้วยกันอย่างมีคุณค่าและมีคุณภาพ
- (10) ปรับตัวตามภาวะที่เปลี่ยนแปลงของบุคคลในครอบครัว
- (11) รู้จักภาระหน้าที่ในครอบครัวช่วยเหลือกันและกัน
- (12) มีความใกล้ชิดทางสัมผัส

ดังนั้น เด็กและเยาวชนจึงเป็นวัยที่สำคัญที่ต้องได้รับการเอาใจใส่ ดูแล เอื้ออาทร ต้องการกำลังใจ และการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว เพื่อเพิ่มความผูกพันกันภายในครอบครัวฯ ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะใช้แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว ในการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและระดับความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุและพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4X100 ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเขต 8 และ 9 หรือไม่อย่างไร

#### 2.1.6 แนวคิดเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว

การขัดเกลาทางสังคม (Socialization) เป็นศัพท์ทางสังคมวิทยา ในขณะที่วิชามานุษยวิทยาใช้คำว่า การปลูกฝังทางวัฒนธรรม (Enculturation) โดย นิยพรรณ วรณศิริ (2540 : 70) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “เป็นกระบวนการทางสังคมกับทางจิตวิทยา มีผลทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพตามแนวทางที่สังคมต้องการ การขัดเกลาทางสังคมทำให้มนุษย์เปลี่ยนแปลงจากสภาพสัตว์ตามธรรมชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีวัฒนธรรม การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนถึงตาย โดยมีองค์กรที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคมที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ครอบครัว สถานศึกษา กลุ่มเพื่อน สำนักงานหรือองค์กรที่บุคคลสังกัดอยู่ สถาบันทางศาสนา และสื่อมวลชน” ซึ่ง ผ่องพันธุ์ มณีรัตน์ (2529 : 151-152) ได้ชี้ให้เห็นว่า ปฏิสัมพันธ์และการเรียนรู้หรือการขัดเกลาทางสังคมมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมการขัดเกลาทางสังคมมีความหมาย 2 นัยด้วยกัน (จำนง อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ. 2540 : 43)

(1) เป็นการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม โดยเหตุมนุษย์ทุกคนไม่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมติดตัวมาแต่กำเนิด เช่น การใช้ภาษาพูด การอ่านเขียนหนังสือ มารยาททางสังคมหรือระเบียบประเพณีต่าง ๆ การขัดเกลาทางสังคมจึงเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรม ที่ทำให้มนุษย์ได้เรียนรู้วัฒนธรรมดังกล่าว และสามารถปฏิบัติตัวให้เข้ากับสังคมได้ถูกต้อง เช่น การได้รับการแนะนำสั่งสอนเรื่องภาษา ทำให้มนุษย์สามารถพูดภาษาติดต่อกันได้ การเรียนรู้มารยาทในการรับประทานอาหารได้ถูกต้อง

(2) เป็นการพัฒนาบุคลิกภาพของสมาชิกในสังคม สังคมแต่ละแห่งมีวัฒนธรรมไม่เหมือนกัน มนุษย์ในแต่ละสังคมจึงมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน เช่น คนไทยมีบุคลิกภาพยิ้มง่ายอ่อนโยนและเคารพอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ กระบวนการขัดเกลาทางสังคมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพมากกว่าสภาพทางธรรมชาติ เช่น เด็กไทยโดยทั่วไปจะมีลักษณะรูปร่างหน้าตาคล้ายกัน แต่การแสดงออกไม่เหมือนกันทุกคน เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีผู้ใหญ่เอาใจใส่ดูแลอบรมสั่งสอนอยู่เสมอ จะมีกิริยามารยาทเรียบร้อยและพูดจาไพเราะกว่าเด็กที่ถูกปล่อยปละละเลยไม่มีใครเอาใจใส่ดูแล เป็นต้น

### 1) ประเภทของการขัดเกลาทางสังคม

การขัดเกลาทางสังคมสามารถทำได้ 2 ทาง (จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ. 2540 : 43-44) คือ

1.1) การขัดเกลาทางสังคมโดยทางตรง เช่น การที่พ่อแม่ฝึกอบรมเด็กให้รู้จักพูด รู้จักกิริยามารยาททางสังคม ครูอาจารย์สอนหนังสือนักเรียนและนักศึกษาให้มีศิลปะวิทยาการต่าง ๆ รวมทั้งให้ทำหน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดี เป็นต้น

1.2) การขัดเกลาทางสังคมโดยทางอ้อม เช่น การได้เข้าไปฟังอภิปราย ฟังปาฐกถา ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ การอ่านหนังสือตามห้องสมุด การฟังวิทยุ การดูโทรทัศน์ และภาพยนตร์ก็เป็นหนทางที่จะทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระเบียบต่าง ๆ ในสังคม นอกจากนี้การเข้ากลุ่มเพื่อนทั้งในที่ทำงานและในสถานศึกษาก็ล้วนช่วยให้เกิดการปรับตัวและพัฒนาบุคลิกภาพได้

ซึ่งในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะนำประเภทการขัดเกลาทางสังคมโดยทางตรงมาใช้ในการวิเคราะห์ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนั้นเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ส่วนใหญ่กลุ่มวัยนี้จะใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวเป็นหลัก ดังนั้นจึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมที่สำคัญ

### 2) จุดมุ่งหมายของการขัดเกลาทางสังคม

2.1) ปลุกฝังระเบียบวินัยขั้นพื้นฐานของสังคม ซึ่งเป็นการสร้างระเบียบวินัยในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตตลอดจนถึงการอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติ เช่น รู้จักใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม จนกระทั่งถึงรู้จักใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่สลับซับซ้อน ความมีระเบียบวินัยจำเป็นต้องมีการปลุกฝังให้แน่นแฟ้นจนเป็นนิสัยถาวรในตัวบุคคล

2.2) ปลุกฝังความมุ่งหวังของชีวิตที่กลุ่มเห็นว่ามีความหมาย หรือที่พึงปรารถนา เช่น การยึดมั่นในคำสั่งสอนทางศาสนา หรือการพยายามฝึกฝนตนเองให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสำเร็จในชีวิต เป็นแรงบันดาลใจให้บุคคลเข้าสู่กระบวนการขัดเกลาทางสังคม

2.3) สอนให้บุคคลรู้จักบทบาททางสังคม (Social role) เพื่อให้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ได้ถูกต้อง การสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม รวมตลอดไปจนถึงให้รู้จักทัศนคติต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนบทบาทที่สมาชิกในสังคมพึงมี ตามสถานภาพ ตำแหน่งหรือบทบาทที่แตกต่างกันออกไป เช่น บางคนเป็นทหาร เป็นครูอาจารย์ เป็นตำรวจ บางคนเป็นนักศึกษา เป็นต้น แต่ละสถานภาพหรือตำแหน่งทางสังคมที่ยกตัวอย่าง ต่างก็มีบทบาทเฉพาะที่ต้องอาศัยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม มนุษย์ก็จะเรียนรู้บทบาท ต่าง ๆ ของตน และเข้าใจบทบาทของบุคคลอื่นในแต่ละสถานการณ์ด้วย ซึ่งจะทำความเข้าใจความสัมพันธ์กันของสมาชิกในสังคมดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

2.4) สอนให้มีความชำนาญและทักษะ (Skill) ต่าง ๆ ที่สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้ มีการเตรียมตัวในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ทักษะต่าง ๆ เป็นเงื่อนไขสำคัญยิ่งสำหรับการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมของบุคคลในสังคมประเพณี ทักษะต่าง ๆ ถูกกระบวนการขัดเกลาทางสังคมโดยธรรมชาติ โดยการถ่ายทอดอยู่แล้วในวิถีชีวิตประจำวัน บุคคลมีการเรียนรู้จากประเพณี ดังนั้นทักษะหรือความชำนาญเฉพาะด้านอาจไม่มีความจำเป็นมากซึ่งต่างจากบุคคลที่อยู่ในสังคมสมัยใหม่ที่ทักษะความชำนาญเฉพาะด้านมีความจำเป็นมาก และบุคคลที่ต้องการมีความเชี่ยวชาญ ทางด้านนั้น จะต้องเข้ารับการอบรมสั่งสอนจากสถาบันที่เป็นศูนย์กลางที่ทำหน้าที่ดังกล่าว ได้แก่ สถาบันการศึกษา เป็นต้น

### 3) การเกิดตัวตนกับการขัดเกลาทางสังคม

จางง์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ (2540 : 45) กล่าวว่า เมื่อไรก็ตามที่บุคคลยอมรับค่านิยมจากกลุ่มซึ่งเป็นผลจากการกระทำหรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันทางสังคม (Social interaction) ซึ่งก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบางอย่างขึ้นในตัวบุคคล การยอมรับค่านิยมถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดขึ้นมาแห่งตัวตน ซึ่งจะมีพร้อมกับกระบวนการขัดเกลาทางสังคมนั่นเอง โดยจางง์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ (2540 : 45-46) ได้ประมวลว่ากระบวนการขัดเกลาทางสังคมได้สร้างความเป็นตัวตนของบุคคลขึ้นมา 3 ลักษณะ คือ

3.1) ภาพเกี่ยวกับตัวตน (Self-image) โดยอาศัยการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น และโดยอาศัยภาษา บุคคลจะเกิดความคิดเกี่ยวกับตัวเองว่าเป็น “ฉัน” (I) เมื่อบุคคลมีความเข้าใจทัศนคติที่คนอื่นมีต่อตัว “ฉัน” เช่นนี้แล้วก็จะพัฒนาภาพเกี่ยวกับตัวตนขึ้น บุคคลจะมีความคิดเกี่ยวกับตัวเองจากการสังเกตวิธีการที่คนอื่นสนองตอบต่อตน กล่าวคือ ทัศนคติและความรู้สึกของแต่ละคนที่มีมองดูตัวเองตามที่ผู้อื่นมองดูตัวเขา เปรียบเสมือนตัวตนเป็นกระจกเงาสท้อนภาพตนเองที่ผู้อื่นคิดเห็น

หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ พฤติกรรมของคนที่มีต่อคน คือ กระเจงเงาที่บุคคลมองเห็นตัวเขาเอง ทักษะคติที่เข้าไปอยู่ในภาพเกี่ยวกับตนเอง โดยส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของอารมณ์ กล่าวคือ เป็นทักษะคติที่เกี่ยวกับการเห็นด้วยและการไม่เห็นด้วย การยอมรับและการปฏิเสธความสนใจหรือความรู้สึกเฉย ๆ ซึ่งจะสังเกตเห็นได้ง่ายมากในพฤติกรรมที่ผิดปกติหรือเป็นปัญหาในพฤติกรรมเช่นนี้ กระบวนการขัดเกลาทางสังคมได้สร้างภาพเกี่ยวกับตนเองที่เป็นอันตรายต่อบุคคล เช่น ในสถานการณ์ที่เด็กถูกทอดทิ้งได้รับความทุกข์และถูกปฏิเสธ เด็กก็อาจจะคิดเกี่ยวกับตัวเองว่าไม่มีความหมาย เพราะไม่มีใครรักเขา เด็กซึ่งอาจจะคิดถึงตัวเองว่าเป็นคนไม่น่ารักหรือมีข้อบกพร่องในที่สุดเขาก็อาจเกิดรังเกียจตัวเอง เด็กที่ชอบขโมยอาจจะถูกกล่าวหาว่าเป็นอาชญากรได้ ยิ่งกว่านั้น เด็กอาจจะเสาะหากลุ่มอาชญากรต่าง ๆ เพื่อเข้าไปคบหาสมาคมด้วยเพื่อให้เป็นที่ยอมรับและเห็นด้วยกับภาพเกี่ยวกับตัวเขาเอง

3.2) ตัวตนในอุดมคติ (Ideal-self) จากทักษะคติที่คนอื่นมีต่อตน บุคคลอาจจะสร้างภาพของสิ่งที่ควรจะเป็น ทั้งนี้เพื่อเสาะแสวงหาความรักและการรับรอง การขัดเกลาทางสังคมเพื่อมุ่งสร้างภาพตัวตนในอุดมคตินั้นอาจจะเป็นดาบสองคมได้ กล่าวคือ การทำตนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับค่านิยมบทบาทในอุดมคติและจุดมุ่งหมายของบุคคลนั้นเป็นลักษณะที่สำคัญยิ่งของกระบวนการขัดเกลาทางสังคมเพราะช่วยให้บุคคลรักษาระเบียบวินัย แต่ถ้าศักยภาพของบุคคลในการพัฒนาความมีระเบียบวินัยมีความแตกต่างสูงไปจากรูปแบบตัวตนในอุดมคติมากเกินไป เช่น เด็กอยากเป็นแพทย์มากแต่เรียนไม่เก่งสอบตกทุกครั้ง ผลก็อาจจะเห็นได้ว่า บุคคลรู้สึกที่ตัวเองไม่เหมาะสมกับตัวตนในอุดมคตินั้นและอาจมีความล้มเหลว หรือประชดสังคมได้

3.3) ตัวตนปฏิบัติการณ์ (Ego) พฤติกรรมของพ่อแม่ส่วนใหญ่ที่มีต่อลูกของตนหลังจากพ้นจากเป็นทารกแล้ว จะมุ่งให้เด็กควบคุมตนเองและพึ่งตนเองได้ เมื่อเด็กโตขึ้นก็หวังว่าจะมีความสามารถพึ่งตนเองและควบคุมตนเองได้ เพื่อที่จะติดต่อกับโลกภายนอกได้สะดวกและเพื่อที่จะวางเป้าหมายในชีวิตตนได้ เพราะฉะนั้น กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจึงมุ่งสร้างตัวตนซึ่งสามารถที่จะควบคุมและชี้แนวทางสำหรับพฤติกรรมของบุคคลได้

ดังนั้น กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการหนุนเสริมให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นทั้งทางตรง หรือทางอ้อม รูปแบบที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นไปตามความต้องการของแต่ละสังคม หรือพึงปรารถนาในรูปแบบที่สังคมยอมรับ เห็นว่ามีความถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งส่งผลให้บุคคลในแต่ละสังคมมีนิสัยใจคอแตกต่างกันออกไปตามกระบวนการขัดเกลาและตามช่วงวัยสำหรับเด็กและเยาวชนจะถูกขัดเกลาจากบรรยากาศภายในครอบครัว โรงเรียน และการคบเพื่อน ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาว่า เด็กและเยาวชนแต่ละคนได้รับการขัดเกลาทางสังคมมาจากครอบครัวอย่างไร และมีผลต่อการถูกกระตุ้นให้เกิดการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 หรือไม่ อย่างไร

### 2.1.7 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม

จากการศึกษาความหมายของพฤติกรรมมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (อ้างถึงใน วลัยพร สกุลทอง. 2551 : 10) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า หมายถึง กิริยา อาการ บทบาท ลีลา ท่าทาง การประพฤติปฏิบัติ การกระทำที่แสดงออกให้ปรากฏ สัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทางใดทางหนึ่งใน 5 ทวาร คือ โสตสัมผัส จักขุสัมผัส ชิวหาสัมผัส ฆานสัมผัส และทางผิวหนังหรือมิฉะนั้นก็สามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือ

ไพบุลย์ เทวรักษ์ (อ้างถึงใน วลัยพร สกุลทอง. 2551 : 10) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำ การแสดงอาการ หรืออากัปกริยาของอินทรีย์ (Organism) ทั้งในส่วนของเจ้าของพฤติกรรมเองเท่านั้นที่รู้ได้ และในส่วนของบุคคลอื่นที่อยู่ในวิสัยที่จะรู้ได้

ชูดา จิตพิทักษ์ (อ้างถึงใน ฐิตินัน งามสงวน. 2549 : 25) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำของบุคคลทั้งที่เป็นการแสดงปรากฏออกมาภายนอก และสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล ซึ่งไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง เช่น ค่านิยมที่ยึดถือเป็นหลักในการประเมินสิ่งต่าง ๆ ทักษะคติที่เขามีต่อสิ่งต่าง ๆ ความคิดเห็น ความเชื่อ ทัศนคติที่เชื่อถือเป็นบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ๆ

จากคำนิยามดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง กิริยา อาการ บทบาท ลีลา ท่าทาง การประพฤติปฏิบัติ การกระทำที่แสดงปรากฏออกมาภายนอกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้า ทั้งในส่วนของเจ้าของพฤติกรรมเองรู้ได้และในส่วนของบุคคลอื่นจะรู้ได้

#### 1) การวัดพฤติกรรมมนุษย์

การวัดพฤติกรรม หมายถึง การกำหนดตัวเลขให้กับพฤติกรรมต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแบ่งประเภทของพฤติกรรม การจัดอันดับพฤติกรรมตามความมากน้อย การหาระยะแตกต่างระหว่างพฤติกรรมตามความมากน้อย และการเทียบอัตราส่วนพฤติกรรมตามความมากน้อย

พฤติกรรมของมนุษย์นั้นมีทั้งที่แสดงออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัด เช่น การเดิน การวิ่ง หรือการหัวเราะ เป็นต้น และพฤติกรรมที่ไม่แสดงออกมาภายนอก เช่น ความรู้สึก ความคิด หรืออารมณ์ เป็นต้น ดังนั้นในการวัดพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นจำเป็นต้องอาศัยวิธีทางตรงและทางอ้อมมาประกอบกัน การที่จะศึกษาพฤติกรรมมีด้วยกันหลายวิธี เช่น การสังเกตพฤติกรรมโดยตรงหรือใช้วิธีวัดพฤติกรรมทางอ้อม เช่น การใช้แบบสัมภาษณ์และการทดสอบด้วยแบบทดสอบ เป็นต้น (ปณิตา นิสสัยสุข. 2552 : 32)

สมจิต สุพรรณทัศน์ (อ้างถึงใน ปณิตา นิสสัยสุข. 2552 : 33) กล่าวถึงการวัดพฤติกรรมไว้ว่ามี 2 วิธี คือ

##### 1.1) การศึกษาพฤติกรรมโดยทางตรงทำได้โดย

(1) การศึกษาพฤติกรรมสังเกตแบบให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว (Direct observation) เช่น ครูสังเกตพฤติกรรมของเด็กนักเรียนในห้องโดยบอกให้นักเรียนในชั้นให้ทราบว่า ครูสังเกตว่าใครทำกิจกรรมอะไรบ้างในห้อง การสังเกตแบบนี้บางคนอาจไม่แสดงพฤติกรรมที่แท้จริงออกมาก็ได้

(2) การสังเกตแบบธรรมชาติ (Naturalistic observation) คือ การที่บุคคลผู้ต้องสังเกตพฤติกรรมไม่ได้กระทำตนเป็นที่รบกวนพฤติกรรมของบุคคลผู้ถูกสังเกต และเป็นไปในลักษณะที่ทำให้ผู้ถูกสังเกตไม่ทราบว่าถูกสังเกตพฤติกรรม การสังเกตแบบนี้จะได้พฤติกรรมที่แท้จริงมาก และจะทำให้สามารถนำผลที่ได้ไปอธิบายพฤติกรรมในสถานที่ใกล้เคียงกันหรือเหมือนกัน และการสังเกตต้องทำเป็นเวลาดำเนินไปเป็นจำนวนหลายครั้ง พฤติกรรมบางอย่างอาจต้องใช้เวลาส่งเกตถึง 20 ปี หรือ 100 ปี

### 1.2) การศึกษาพฤติกรรมโดยอ้อม แบ่งออกได้หลายวิธี คือ

(1) การสัมภาษณ์เป็นวิธีการที่ผู้ศึกษาต้องซักถามข้อมูลจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งทำได้โดยการเข้าซักถามเผชิญหน้ากันโดยตรง หรือมีคนกลางทำหน้าที่ซักถามให้ก็ได้ เช่น ใช้ล่ามสัมภาษณ์คนที่พูดกันคนละภาษา การสัมภาษณ์เพื่อต้องการทราบถึงพฤติกรรมของบุคคลแบ่งออก 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การสัมภาษณ์โดยตรงทำได้โดยผู้สัมภาษณ์ซักถามผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นเรื่อง ๆ อีกประเภท คือ การสัมภาษณ์โดยอ้อม หรือไม่เป็นทางการ ผู้ถูกสัมภาษณ์จะไม่ทราบว่าผู้สัมภาษณ์ต้องการอะไร ผู้สัมภาษณ์จะพูดคุยไปเรื่อย ๆ โดยสอดแทรกเรื่องที่จะสัมภาษณ์เมื่อมีโอกาส ซึ่งผู้ตอบจะไม่วินิจฉัยว่าเป็นสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์เจาะจงที่จะทราบถึงพฤติกรรม การสัมภาษณ์ทำให้ได้ข้อมูลมากมาย แต่มีข้อจำกัดคือบางเรื่องผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่ต้องการเปิดเผย

(2) การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับศึกษาพฤติกรรมของบุคคลเป็นจำนวนมาก และเป็นผู้อ่านออกเขียนได้ หรือสอบถามกับบุคคลที่อยู่ห่างไกล อยู่กระจัดกระจาย นอกจากนี้ยังสามารถถามพฤติกรรมในอดีตหรือต้องการทราบแนวโน้มพฤติกรรมในอนาคตได้ ข้อดีอีกประการหนึ่ง คือ ผู้ถูกศึกษาสามารถที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ปกปิด หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่ยอมแสดงออกให้บุคคลอื่นทราบได้โดยวิธีอื่น ซึ่งผู้ถูกศึกษาแน่ใจว่าเป็นความลับและการใช้แบบสอบถามจะศึกษาเวลาใดก็ได้

(3) การทดลอง เป็นการศึกษาพฤติกรรมโดยผู้ถูกศึกษาจะอยู่ในสภาพการควบคุมตามที่ผู้ศึกษาต้องการ โดยสภาพที่แท้จริงแล้วการควบคุมจะทำในห้องทดลองแต่ในชุมชนการศึกษา พฤติกรรมของชุมชนโดยการควบคุมตัวแปรต่าง ๆ คงเป็นไปน้อยมาก การทดลองในห้องปฏิบัติการจะให้ข้อมูลมีขีดจำกัด ซึ่งบางครั้งอาจนำไปใช้ในสภาพความเป็นจริงไม่ได้เสมอไป แต่วิธีนี้มีประโยชน์มากในการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลทางด้านกายภาพของตนเอง อาจทำเป็นบันทึกประจำวัน หรือศึกษาพฤติกรรมแต่ละประเภท เช่น พฤติกรรมการกิน พฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมทางสุขภาพ พฤติกรรมทางสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

สรุปปัจจัยพื้นฐานสำหรับพฤติกรรมมนุษย์ คือ หลักการ หรือความรู้ซึ่งช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ได้ถ่องแท้ยิ่งขึ้น ปัจจัยพื้นฐานของพฤติกรรมที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยทางชีวภาพ ซึ่งกล่าวถึงอิทธิพลของพันธุกรรม และการทำงานของระบบประสาท สมอง ต่อมไร้ท่อ และกล้ามเนื้อ ที่มีต่อพฤติกรรม ปัจจัยจิตวิทยา ซึ่งกล่าวถึงแรงจูงใจ และการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และปัจจัยทางสังคม ที่กล่าวถึงระบบของสิ่งแวดล้อม กระบวนการสังคมประกิตในครอบครัว และกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม กระบวนการทำงานของปัจจัยเหล่านี้ทำให้มนุษย์มีความแตกต่างระหว่างบุคคล และอาจแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันภายใต้สถานการณ์เดียวกัน จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัย จะใช้การศึกษาพฤติกรรมลักษณะโดยอ้อม ซึ่งจะใช้แบบสอบถามในการศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างที่เคยมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

## 2) ปัจจัยทางจิตวิทยา

### 2.1) อารมณ์และพฤติกรรมนักเรียนวัยรุ่น

อารมณ์เป็นความรู้สึกที่เกิดจากการที่ร่างกายถูกสิ่งเร้ามากระตุ้น โดยทั่วไป นักจิตวิทยาจะแบ่งประเภทของอารมณ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ อารมณ์ทุกข์หรืออารมณ์ที่ก่อให้เกิดความทุกข์ และอารมณ์สุขหรืออารมณ์ที่ก่อให้เกิดความสุข การเกิดอารมณ์ทั้งสองประเภทย่อมจะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์และพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ทุกวัย ตัวอย่างเช่น นักเรียนวัยรุ่นคนหนึ่งผิดหวังจากเพื่อนทำให้เกิดอารมณ์เครียดและอารมณ์นี้จะมีผลกระทบต่อในเรื่องการเรียน และการแสดงพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่เหมาะสมอื่น ๆ ได้อีก เช่น คนก้าวร้าว ก่อการทะเลาะวิวาท เป็นต้น

### 2.2) ลักษณะสำคัญของอารมณ์ของนักเรียนวัยรุ่น

อารมณ์ของนักเรียนวัยรุ่นมักจะเกิดขึ้นได้ง่าย เราร้อน รุนแรง และเปลี่ยนแปลงได้ง่าย นักจิตวิทยาได้เรียกการแสดงออกของอารมณ์ของนักเรียนวัยรุ่นว่า วยายุบุแคม (Storm and stress) ซึ่งหมายถึง อารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย รุนแรง อ่อนไหว สามารถเปลี่ยนจากอารมณ์หนึ่งไปเป็นอีกอารมณ์หนึ่งได้ค่อนข้างง่ายและรวดเร็ว เกี่ยวกับลักษณะอารมณ์ของนักเรียนวัยรุ่นนี้ ปรียา เกตุทัต (2527 : 192-193) ได้อธิบายไว้ดังนี้

(1) มีความรุนแรง บางทีสาเหตุของอารมณ์จะเป็นสาเหตุเพียงเล็กน้อยจะเป็น เช่น การที่พ่อแม่ห้ามเที่ยวหรือห้ามคบเพื่อนบางคน อาจจะทำให้เด็กวัยรุ่นบางคนมีอารมณ์รุนแรงจนถึงกับคิดฆ่าตัวตาย

(2) เปลี่ยนแปลงได้ง่าย อารมณ์ของนักเรียนวัยรุ่นส่วนใหญ่จะไม่คงที่ ไม่สม่ำเสมอ อารมณ์บางอย่างอาจเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและหายไปได้อย่างรวดเร็ว เช่น อารมณ์โกรธ อารมณ์ดีใจ เป็นต้น



(3) ขาดการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ เมื่อวัยรุ่นมีอารมณ์จะแสดงออกมาอย่างเปิดเผย เช่น การถกเถียง การทะเลาะกัน เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามการควบคุมอารมณ์ของนักเรียนวัยรุ่นนี้ขึ้นอยู่กับอายุด้วย กล่าวคือ ถ้าหากอายุมากการควบคุมอารมณ์ก็ยิ่งทำได้มากขึ้น

(4) อารมณ์บางชนิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งอารมณ์ที่เกิดจากความผิดหวังแม้ในตอนแรกจะแสดงออกอย่างรุนแรง แต่เมื่อนานเข้าแม้จะลดความรุนแรงลงไปที่ตาม แต่อารมณ์นี้จะติดค้างอยู่ในใจของวัยรุ่นอยู่นาน จนบางครั้งทำให้จิตใจเศร้าว่าเหว่ จนกระทั่งเกิดความเครียดขึ้นได้

### 3) ปัจจัยทางสังคม

#### 3.1) ครอบครัวและพฤติกรรมนักเรียนวัยรุ่น

ครอบครัวถือว่าเป็นสังคมหน่วยย่อยที่สุดซึ่งนักเรียนวัยรุ่นจะต้องเกี่ยวข้องกับ โดยสังคมทั่วไปจะประกอบด้วยพ่อแม่ ลูก พี่น้อง และญาติ

#### 3.2) ลักษณะครอบครัวที่ดี

ครอบครัวที่ดีมีลักษณะอย่างไร แต่ละคนอาจจะมองได้หลายด้าน นายแพทย์ วิทยา นาควัชระ (2527) ได้กล่าวถึงลักษณะครอบครัวที่ดีว่า มีดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2543 : 61) ลักษณะของครอบครัวที่ดี

(1) สมาชิกในครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันจะทำให้เด็กวัยรุ่นปรับตัวได้ดี มีเจตคติที่ดีต่องานที่ทำ

(2) พ่อแม่ที่เข้าใจลักษณะธรรมชาติและความต้องการของเด็กวัยรุ่น

(3) พ่อแม่ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งนี้เพราะเด็กวัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะรับแบบต่าง ๆ ของพฤติกรรมของพ่อแม่

(4) ครอบครัวที่มีการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยช่วยให้เด็กวัยรุ่นแสดงลักษณะความเป็นตัวของตัวเอง มีการปรับตัวทางสังคมที่ดี เด็กเหล่านี้จะฉลาดมีความอยากรู้อยากเห็น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสนใจกิจกรรมทางสังคม เด็กวัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพและปรองดองกับพ่อแม่ของเขาจะมีปัญหานอกบ้านน้อยกว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวเผด็จการที่มีการเลี้ยงดูแบบเข้มงวด

(5) ครอบครัวที่เปิดโอกาสให้เด็กได้รับคำอธิบาย เปิดโอกาสให้มีคำอภิปราย และตัดสินใจ จะทำให้เด็กวัยรุ่นพัฒนาไปในทางที่ดี

(6) คนในครอบครัวสอนให้เด็กวัยรุ่นได้รู้จักสิทธิและหน้าที่

(7) ครอบครัวที่มีการอบรมสั่งสอนจะทำให้เด็กวัยรุ่นสามารถเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตนตามมาตรฐานต่าง ๆ ของกลุ่ม

(8) พ่อแม่จะมีเจตคติที่ดีต่อบุตรของตนเอง

(9) ครอบครัวที่ไม่ใช้มาตรฐานของผู้ใหญ่มาตัดสินพฤติกรรมของเด็ก

(10) พ่อแม่ไม่ดูค่า วิจารณ์ หรือทำโทษ เมื่อเด็กมีความอยากรู้อยากเห็น ต้องการจะเป็นผู้ใหญ่ อยากรู้อิสระภาพ ในเมื่อลักษณะเช่นนั้น คือ ธรรมชาติของเด็กวัยรุ่น

(11) ผู้ใหญ่ต้องเข้าใจในเรื่องอุดมการณ์ของเด็กที่มีต่อตัวเอง ครอบครัว เพื่อน ชุมชน ตลอดจนประเทศชาติของเขา

(12) พ่อแม่ควรตระหนักถึงอารมณ์ของเด็กวัยรุ่น เมื่อเขามีน้องใหม่ในครอบครัว เพราะเด็กวัยนี้อาจจะเจ้าอารมณ์ ฉุนเฉียว มีความลับ ไม่ค่อยร่วมมือ และอาจจะทะเลาะวิวาทกับ พ่อแม่

### 3.3) อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมวัยรุ่น

ในสภาพของครอบครัวปัจจุบันจะมีลักษณะครอบครัวที่เป็นขนาดเล็ก ประกอบด้วย พ่อแม่และลูกเท่านั้น ปัญหาที่มักจะมีเผชิญอยู่ในครอบครัวประเภทนี้โดยเฉพาะครอบครัวที่อยู่ในเมืองก็คือการที่พ่อแม่ไม่มีเวลาให้กับลูก กล่าวคือ ตอนเช้าต่างคนก็ต่างรีบออกจากบ้านเพื่อไปทำงานและเรียนหนังสือกว่าจะกลับบ้านก็เป็นเวลาเย็นโอกาสที่จะได้พบปะสนทนากันก็มักจะเป็นวันหยุดเท่านั้น แต่ถ้าเป็นพ่อแม่ที่มีกิจกรรมอื่นทางสังคมก็จะทำให้ลูกยิ่งต้องอยู่ตามลำพังมากขึ้น

นักเรียนวัยรุ่นที่มีครอบครัวที่อบอุ่นเป็นประชาธิปไตยจะทำให้เป็นคนที่มีเหตุผลกล้าตัดสินใจโดยอาศัยเหตุผลประกอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ

นักเรียนวัยรุ่นที่ขาดความอบอุ่น หรือพ่อแม่ที่มีความเข้มงวดมากเกินไป หรือครอบครัวที่ขาดพ่อหรือแม่ จะทำให้แสดงพฤติกรรมหลายประการที่สังคมไม่ยอมรับ เช่น ก้าวร้าว เกรง ติดยาเสพติด หรือถูกเพื่อนชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย การตัดสินใจหรือการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นไปโดยอิทธิพลของเพื่อนมากกว่าครอบครัว นอกจากนั้นจากการศึกษาของ พอร์ทแมน พบว่า เด็กวัยรุ่นชายที่มาจากครอบครัวที่ขาดพ่อได้คะแนนทางค่านิยมและศีลธรรมต่ำ แต่เป็นคนที่อยู่ในกรอบของระเบียบมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีพ่ออยู่ด้วย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2543 : 61-62 อ้างถึงใน Hotman. 1971)

ถ้าจะสรุปประเด็นของอิทธิพลที่มีต่อพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นจะได้ดังนี้

(1) บรรยากาศภายในครอบครัวพ่อแม่ที่เป็นประชาธิปไตยยอมรับฟังความคิดเห็นของลูกจะทำให้ลูกมีความอบอุ่น กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น ลูกก็มีความสุข รักครอบครัว พฤติกรรมที่แสดงออกก็จะเป็นพฤติกรรมไปในทางที่ดี ตรงข้ามกับครอบครัวที่เลี้ยงดูลูกอย่างเข้มงวด เต็มไปด้วยกฎระเบียบต่าง ๆ ลูกก็มีพฤติกรรมไปในทางที่เก็บกด ไม่พยายามแสดงความคิดเห็น หลีกหนีไม่ยอมพบหน้าพ่อแม่ เปื่อครอบครัว จนบางครั้งอาจคบเพื่อนเกรง เสพยาเสพติด ก็เป็นไปได้

(2) การอบรมเลี้ยงดูพ่อแม่ที่คอยให้กำลังใจ ใส่ใจตามที่จำเป็น ลูกก็จะแสดงพฤติกรรมที่ดี แต่ถ้าหากทางบ้านขาดความอบอุ่น นักเรียนวัยรุ่นก็จะพยายามหาเพื่อนนอกบ้าน ซึ่งในบางครั้งถ้าได้เพื่อนที่ไม่ดีอาจทำให้เป็นคนมีปัญหาได้

(3) ต้นแบบของพ่อแม่และลูกจะต้องอยู่ด้วยกันเกือบตลอดเวลา ดังนั้น พ่อและแม่ควรจะเป็นต้นแบบที่ดีของลูกได้ นักเรียนวัยรุ่นเป็นวัยที่แสวงหาเอกลักษณ์ของตนเองที่ได้กล่าวมา ดังนั้นจึงพยายามหาต้นแบบที่ตนเห็นว่าดีหรือเหมาะสมตามความรู้สึกของตนเอง พ่อแม่อยู่ใกล้ชิดโอกาสที่นักเรียนวัยรุ่นจะเลียนแบบจึงมีมาก ตัวอย่างเช่น นักเรียนวัยรุ่นที่พ่อแม่ชอบอยู่บ้านอ่านหนังสือ นักเรียนวัยรุ่นก็คนรักบ้าน รักการอ่านตามพ่อแม่ไปด้วย แต่ถ้าพ่อแม่ที่ชอบเที่ยวและชวนลูกออกเที่ยวกินอาหารนอกบ้านบ่อย ๆ นักเรียนวัยรุ่นก็มีโอกาสที่จะติดพฤติกรรมนั้นได้

### 3.4) ประเภทของอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

Sprinthal and Collins (1984 : 269) ได้แบ่งอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทให้ข้อมูล (Information influence) และให้เอาอย่างประเภทให้เอาอย่าง (Normative influence) ดังมีรายละเอียดซึ่งสรุปได้ดังนี้

(1) อิทธิพลประเภทให้ข้อมูลกลุ่มเพื่อนจะทำหน้าที่เสมือนเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ให้แก่สมาชิกของกลุ่มเกี่ยวกับ แนวทางประพฤติปฏิบัติตน เจตคติ ค่านิยม และผลของการกระทำ เช่น กลุ่มเพื่อนของสุดา มีรสนิยมดีด้วยการแต่งกายด้วยเสื้อผ้าและเครื่องประดับสีดำ-ขาว สุดาจึงรู้แนวทางในการที่จะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าและเครื่องประดับสีดำ-ขาว ให้ดูดีบ้าง

(2) อิทธิพลประเภทให้เอาอย่างกลุ่มเพื่อนจะพยายามใช้ความกดดันทางสังคม เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มประพฤติปฏิบัติตามอย่างปทัสสถานของกลุ่ม เช่น สุดาจะได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน เมื่อเธอแต่งกายด้วยเสื้อผ้าและเครื่องประดับสีดำ-ขาว แต่ถ้าสุดาไม่แต่งกายเหมือนอย่างสมาชิกในกลุ่มเพื่อนคนอื่น ๆ เธอก็จะไม่ได้รับการยอมรับ หรืออาจถูกผลักไสออกจากกลุ่ม

### 3.5) กระบวนการใช้อิทธิพลของเพื่อนกลุ่ม

การใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีกระบวนการสำคัญ 2 ประการ ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน คือ การเปรียบเทียบทางสังคม (Social comparison) และการคล้อยตาม (Conformity) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) การเปรียบเทียบทางสังคมคือกระบวนการที่วัยรุ่นใช้พฤติกรรมและทักษะของกลุ่มเพื่อนมาเป็นมาตรฐานในการเปรียบเทียบหรือประเมินตนเอง การเปรียบเทียบทางสังคมปรากฏได้อย่างเด่นชัดในวัยรุ่นมากกว่าวัยอื่น ทั้งนี้เพราะวัยรุ่นต้องการเสมอหน้า หรือดูดีเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนในกลุ่มของเขา ผลที่เกิดจากผลการเปรียบเทียบทางสังคมมีทั้งที่เป็นผลดีและผลเสียต่อวัยรุ่น

(2) การคล้อยตาม คือ กระบวนการที่วัยรุ่นยอมรับเอาเจตคติและพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อนมาปฏิบัติตามอันเป็นผลเนื่องมาจากความกดดันของกลุ่ม การคล้อยตามกลุ่มเพื่อนยิ่งจะมีมากขึ้นเมื่อวัยรุ่นคบกับเพื่อนนาน ๆ (Kandel. 1978 : 427-430 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2543 : 236) ตัวอย่างพฤติกรรมของวัยรุ่นที่คล้อยตามกัน ได้แก่ การแต่งกาย ทรงผม และภาษาพูดของวัยรุ่นซึ่งมีลักษณะเฉพาะประจำกลุ่ม ที่สมาชิกในกลุ่มประพฤติปฏิบัติตามอย่างกัน โดยไม่มีการคำนึงว่าการแสดงออกของเขาขัดกับสายตาหรือความรู้สึกกับผู้อื่นหรือไม่ ขอแต่เพียงพฤติกรรมของเขาเป็นที่ยอมรับและยกย่องของสมาชิกในกลุ่มเขาก็พอใจแล้ว

### 3.6) อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีการครองตนในสังคมของนักเรียนวัยรุ่น

Bany and Johnson (1975 : 24) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการมองตนเองของวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นจะได้แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะของตัวเองจากการที่บุคคลอื่นปฏิบัติต่อเขา นอกจากนี้กลุ่มเพื่อนยังมีอิทธิพลต่อเจตคติและการประพฤติปฏิบัติตนทางสังคมของวัยรุ่นอีกด้วย ทั้งนี้เพราะวัยรุ่นยึดถือปทัสถานของกลุ่มเพื่อนเป็นแบบอย่าง เพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน ดังนั้น เมื่อ (Brown. 1982 : 121-133 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2543 : 238-239) ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากความกดดันของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อนักเรียนมัธยมศึกษาจึงได้พบว่า นักเรียนวัยรุ่นหญิงได้รับความกดดันจากกลุ่มเพื่อนเป็นอย่างมากในด้านวิธีการแต่งกาย สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศและการร่วมกิจกรรมทางสังคม เช่น การออกนัด (Dating) และการไปงานสังสรรค์ สำหรับความกดดันที่เด่นชัดของกลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนวัยรุ่นชาย ได้แก่ การดื่มสุรา และการใช้สารเสพติด

### 3.7) ชุมชนและพฤติกรรมนักเรียนวัยรุ่น

เมื่อนมนุษย์เกิดมาสังคมหรือสถาบันแรกที่จะต้องพบ คือ ครอบครัว ถัดจากครอบครัว ก็คือ ชุมชน ในชุมชนประกอบด้วย ครอบครัวหลายครอบครัว และสถาบันอื่น อันได้แก่ ศาสนา หน่วยงาน และอื่น ๆ นักเรียนวัยรุ่นจะมีความสัมพันธ์กับครอบครัว โรงเรียน และชุมชนอย่างแยกไม่ออก การที่นักเรียนวัยรุ่นจะมีพฤติกรรมอย่างไรรั้น ชุมชนนับว่ามีอิทธิพลมาก ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับว่าชุมชนที่นักเรียนวัยรุ่นอยู่ในสภาพชุมชนแบบใด โดยทั่วไปเราสามารถแบ่งชุมชนออกได้หลายประเภท คือ

#### (1) ชุมชนชนบท

มีลักษณะที่สำคัญคือเป็นชุมชนขนาดเล็ก การรวมตัวมักจะเป็นไปอย่างหลวม ๆ ไม่มีระเบียบข้อบังคับใด ๆ มีระเบียบประเพณีเป็นเครื่องกำหนด เครื่องอำนวย ความสะดวก และสิ่งฟุ่มเฟือยต่าง ๆ มีน้อย สมาชิกภายในชุมชนมักจะเกี่ยวข้องและรู้จักกันไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง คือ อาจจะเป็นเพื่อน เครือญาติ ดังนั้นความสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกจึงเป็นไปอย่างค่อนข้างจะเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจกัน การตัดสินปัญหาหรือพฤติกรรมมักจะใช้ระเบียบประเพณีของชุมชนเป็นเกณฑ์

เอื้อเพื่อเพื่อแผ่กันและกัน การแข่งขันมักจะมีน้อย จึงทำให้สมาชิกของชุมชนนี้บางแห่งขาดความกระตือรือร้นไปบ้าง

## (2) ชุมชนเมือง

ชุมชนเมืองจะมีลักษณะตรงข้ามกับชุมชนชนบท กล่าวคือ เป็นชุมชนขนาดใหญ่ มักจะมีระเบียบข้อบังคับของชุมชน ในชุมชนมีเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ค่อนข้างสมบูรณ์ สมาชิกภายในกลุ่มไม่ค่อยรู้จักกัน ความสัมพันธ์ค่อนข้างห่างเหินกัน การตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต้องอาศัยระเบียบข้อบังคับของชุมชนเป็นเครื่องมือ การแข่งขันกันในระหว่างสมาชิก มีมาก จึงทำให้สมาชิกภายในชุมชนประเภทนี้ค่อนข้างกระตือรือร้น

นักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในชุมชนประเภทนี้จะมีพฤติกรรมที่รวมกลุ่มกันเฉพาะคนที่อยู่ในระดับเดียวกัน พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นไปในทางที่ถูกต้อง เช่น การศึกษาหาความรู้ร่วมกัน การทำกิจกรรมช่วยเหลือชุมชนด้วยกัน แต่ในบางกลุ่มที่มีพฤติกรรมที่ผิดไป เช่น การเที่ยวกลางคืน มั่วสุมกัน ดิตยาเสพติด เป็นต้น

## (3) ชุมชนแออัด

ส่วนใหญ่แล้วชุมชนแออัดมักจะเป็นชุมชนที่อยู่ในเมืองขนาดใหญ่ เกิดจากการที่ผู้คนอพยพเข้ามาเพื่อประกอบอาชีพ ชุมชนนี้ส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินของตนเอง ที่อยู่อาศัยมักเกิดการรุกรานที่สาธารณะ ที่พักอาศัยไม่เป็นระเบียบ มีลักษณะชั่วคราวมากกว่าถาวร ขาดเครื่องอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค สมาชิกของชุมชนมักเห็นใจกัน ทุกคนต้องพยายามช่วยตนเองเพื่อดำรงชีวิต นักเรียนวัยรุ่นที่มาจากชุมชนแออัดในบางครั้งจะมีปัญหาด้านความประพฤติ สุขภาพ เป็นต้น

### 3.8) ปัญหาในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2543 : 428-430) ได้กล่าวไว้ว่า ประเด็นปัญหาในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือปรับพฤติกรรมนั้น ยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจากมีความเข้าใจผิดบางประการ ดังข้อคำถามและข้อคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่อไปนี้

(1) การใช้วิธีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นเรียนจะต้องปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนที่เป็นระบบและมีลักษณะคล้ายหุ่นยนต์ ไม่มีชีวิตชีวา ทั้งนี้เพราะว่าถึงแม้การดำเนินการปรับพฤติกรรมจะเป็นไปตามลำดับขั้นตอน แต่การดำเนินงานของแต่ละขั้นตอนก็สามารถทำให้ยืดหยุ่นโดยผู้ดำเนินการปรับพฤติกรรมจะต้องพิจารณาสภาพของการปรับพฤติกรรมตลอดทั้งบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของการปรับพฤติกรรมนั้น ๆ ประกอบด้วย นอกจากนี้ยังพบว่า วิธีการปรับพฤติกรรมเป็นวิธีที่ให้ความอบอุ่นและความจริงใจแก่ผู้รับการปรับพฤติกรรม เช่น มีการให้แรงเสริมทางสังคม การใช้คำพูด การแสดงกิริยาท่าทางถึงการยอมรับ มีการจัดระเบียบของการให้แรงเสริมมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้รับการปรับพฤติกรรมและผู้ดำเนินการปรับพฤติกรรม ซึ่งสิ่ง

ต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจช่วยสร้างเสริมบรรยากาศในการเรียนการสอนที่ดีขึ้นและผลผลิตเกิดขึ้นตามมา คือ นักเรียนมีผลการเรียนที่ดีขึ้น ประสบความสำเร็จในการเรียน ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวก็จะเป็นการเสริมแรงแก่ครูที่สามารถประสบความสำเร็จในการสอนอีกด้วย

(2) วิธีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่จริงหรือไม่ ในการพิจารณาจะขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของผู้ใช้วิธีการปรับพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วย ส่วนผลการใช้วิธีการปรับพฤติกรรมอาจจะไม่ส่งผลทางลบอันเนื่องมาจากวิธีการของการปรับพฤติกรรม แต่อาจจะเกิดจากตัวแปรอื่น ๆ ที่เข้ามาแทรกซ้อนในขณะดำเนินการปรับพฤติกรรมนั้น ๆ

(3) การควบคุมตนเองจะเกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมหรือไม่ แล้วจะให้นักเรียนรู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้อย่างไร การควบคุมตนเอง เป็นวิธีการที่พึงประสงค์มากที่สุดของการปรับพฤติกรรม เพราะหากว่าผู้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้ว รู้จักการควบคุมตนเอง สามารถเข้าใจถึงการเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรมก็จะช่วยให้เขาสามารถแสดงพฤติกรรมหรือมีการกระทำที่เหมาะสม

ดังนั้นส่วนสำคัญที่สุด คือ พ่อ แม่ ที่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูก ควรให้คำปรึกษาเข้าใจในชีวิตของเด็กวัยนี้ไม่ขัดขวาง ห้ามในสิ่งที่เขาต้องการค้นหา แต่ควรให้คำปรึกษาที่ดี เพราะเด็กวัยนี้ยังห้ามก็เหมือนยิ่งยุโดยทั่วไป แล้วเด็กวัยรุ่นมักจะเกิดความขัดแย้งกับพ่อแม่เสมอทำให้หันเหชีวิตไปหาเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ กลุ่มเพื่อนจึงเป็นสิ่งแวดล้อมที่วัยรุ่นให้ความสำคัญเหนืออื่นใดจึงเกิดการเกาะติดความเป็นพรรค เป็นพวกสืบเนื่องไปจนถึงความเป็นสถาบัน และยึดถือกฎเกณฑ์ที่รุ่นพี่ ในสถาบันตั้งขึ้นเราจึงเห็นกลุ่มวัยรุ่นต่างสถาบัน ยกพวกตีกันมาตั้งแต่สมัยรุ่นปู่รุ่นพ่อ สืบมาจนถึงรุ่นปัจจุบันทำให้เราเห็นว่าครอบครัวน่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่สุดในการปลูกฝังอบรมเด็กสร้างบุคลิกภาพที่ดีให้แก่เด็ก เมื่อเขาโตขึ้นและย่างเข้าสู่วัยรุ่น พ่อ แม่ต้องเป็นส่วนสำคัญในการชี้แนะทางการดำเนินชีวิต การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยวิธีที่ถูกต้องและต้องเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของวัยรุ่นไม่ดูต่ำหรือปล่อยจนเกินไปเพราะสาเหตุเหล่านี้จะทำให้วัยรุ่นกลายเป็นคนที่ก้าวร้าวและตีตัวออกห่างจากครอบครัวไป มีวุ่นวายกับเพื่อน ๆ และเลือกเดินในแนวทางที่ผิดจนกลายเป็นปัญหาของสังคมอย่างที่ปรากฏในปัจจุบัน

การเรียนรู้ของเด็กจะเริ่มต้นเมื่อพ้นจากครรภ์มารดาในระยะหนึ่งและจะเริ่มพัฒนาการเรียนรู้มากขึ้นตามวัยที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยจะมีเงื่อนไขบางอย่างเกิดขึ้น เช่น การแยกบุคคลิกไปตามเพศ อาทิ เพศชายจะห้าวหาญก้าวร้าวมากกว่าเพศหญิง หรือจนถึง 6-7 ปี เป็นวัยที่เริ่มสนใจทางเพศ เช่น สนใจวัยวะเพศของตนเองและคนอื่น อาจถามว่าวัยวะเพศของเขาเหมือนพ่อหรือเหมือนแม่ หรือเด็กบางคนถามว่าน้องออกมาจากส่วนไหนของแม่ เหล่านี้เป็นความสนใจทางเพศของเด็กอันเป็นธรรมชาติของการใคร่รู้ พ่อแม่ต้องเข้าใจและพยายามให้คำอธิบายตามความเหมาะสมแก่วัย ไม่มีการบิดเบือนเพราะอาจทำให้เด็กเข้าใจเรื่องเพศแบบผิด ๆ จนถึงวัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมการอบรมเลี้ยงดูเด็กของบิดามารดาและวัฒนธรรมการแสดงออกทางเพศ บทบาททางเพศ

ของเด็กนั้น บิดามารดาเป็นผู้ถ่ายทอดสู่บุตรจะโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม เด็กจะมีการสะสมประสบการณ์โดยอัตโนมัติในภายหลังได้ เด็กติดภาพและรูปแบบของบิดามารดาไว้แล้ว และเมื่อเด็กได้เรียนรู้เรื่องเพศของตนเองชัดเจนมากขึ้นแล้ว พฤติกรรมของเด็กจะแกร่งขึ้น เด็กจะสร้างรูปแบบทางเพศได้ พฤติกรรมทางเพศของเยาวชนหรือผู้ใหญ่มักจะเป็นเพราะครอบครัวยุติความรู้หรือประสบการณ์ทางเพศไม่ถูกต้องเหมาะสม การเลี้ยงดูของบิดามารดามีผลต่อพัฒนาการ ทางเพศ เช่น เมื่อเด็กเติบโตพอรู้ความเขาจะสามารถแยกได้ว่าตัวเองเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง เขาจะรู้จักการแต่งกาย การแสดงพฤติกรรมตามเพศของตนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบิดามารดาต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกตามบทบาท และเพศของตนรวมทั้งมีเวลาให้แก่ลูก ให้ความรักความสนใจ ให้บรรยากาศที่อบอุ่นแก่ลูก ลูกจะไม่เกิดความสับสนในบุคลิกภาพทางเพศและเด็กยังจะมีความมั่นใจในการดำเนินชีวิตต่อ ๆ ไป โดยคงเอกลักษณ์ทางเพศอย่างถูกต้องอีกด้วย

แต่อย่างไรก็ตามสังคมไทยในยุคใหม่และความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจที่ไม่หยุดยั้งส่งผลทำให้ครอบครัวของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป และนับวันจะมีแนวโน้มว่าครอบครัวของคนไทยจะกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวจำนวนมากขึ้น ความอบอุ่น ความผูกพันในบ้านจะลดลงชีวิตความเป็นอยู่แบบตัวใครตัวมันจะเพิ่มจำนวนมากขึ้น เพราะภาวะสังคมใหม่ที่มุ่งพัฒนาสภาพเศรษฐกิจ สังคมทำให้ชีวิตของคนในครอบครัวเริ่มเปลี่ยนแปลง ภรรยาแทนที่จะอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน เลี้ยงดูลูกปรนนิบัติสามีก็เปลี่ยนแปลงชีวิตตนเองไปสู่สังคมภายนอกมากขึ้นเป็นลำดับและลักษณะของครอบครัวแบบนี้จะพบมากในเขตเมืองหรือจังหวัดใหญ่ ๆ ของประเทศ ซึ่งเป็นแหล่งรวมของการพัฒนา ด้านต่าง ๆ ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ความก้าวหน้าดังกล่าวอาจทำลายความก้าวหน้าทางด้านคุณธรรม ศีลธรรม กฎเกณฑ์ ทางสังคม ความรับผิดชอบต่อหน้าที่เป็นผลทำให้สถาบันครอบครัวได้รับผลกระทบอย่างมาก คือ นอกจากจะลดขนาดครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวแล้ว พ่อแม่ยังไม่มีเวลาที่จะดูแลเอาใจใส่ลูกจึงเป็นเหตุทำให้มีลูกจ้างในบ้าน สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนจนต่อมาถึงโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา ต่างได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตของเด็ก ๆ มากขึ้น รวมทั้งชุมชน สื่อมวลชนต่าง ๆ ที่อาจจะมีอิทธิพลทั้งทางบวกและลบต่อวิถีชีวิตการดำเนินชีวิตของเด็กมากกว่าสถาบันครอบครัว ซึ่งควรจะเป็นแหล่งให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ถูกต้องมากที่สุด เพราะเป็นแหล่งที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนมากกว่าใคร ๆ

อย่างไรก็ตามการให้ความช่วยเหลือโดยหน่วยงานของรัฐที่มีบทบาทในการให้บริการบางอย่างแก่ชุมชนและครอบครัวกับหน่วยงานภาคเอกชน เช่น ให้บริการคำปรึกษา แนะนำแก่คู่สมรสในกรณีต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาขัดข้องหรือเป็นความต้องการจะทราบของคู่สมรส การแนะนำหน่วยงานที่ให้บริการอื่น ๆ แก่คู่สมรสเพื่อให้ไปขอใช้บริการ แนะนำการวางแผนครอบครัว ศูนย์บริการสาธารณสุข หรือโรงพยาบาลเพื่อตรวจสุขภาพ โรงเรียนที่มีการดูแลใจใส่ลูกของคู่สมรสอย่างใกล้ชิด ที่ทำการประชาสัมพันธ์จังหวัดเพื่อขอคำแนะนำหรือขอทุนสงเคราะห์ ด้านการอาชีพ

เป็นต้น จะเห็นได้ว่าสังคมไทยในระยะหลัง ๆ มีความเปลี่ยนแปลงมากขึ้น และมีผลทำให้ครอบครัวต้องปรับเปลี่ยนไปด้วยโดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้ชุมชนหรือหน่วยบริการทางสังคมต่าง ๆ ของภาครัฐบาลและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมประสานหรือเรียกว่าเกิดมี Family networking โดยมีจุดสำคัญ คือ เพิ่มความผูกพันต่อกันของคนในครอบครัวตลอดไป ความผูกพันระหว่างบิดามารดาและบุตรในทิศทางของความเป็นประชาธิปไตยเหมาะสมกับทุกยุคสมัยเต็มไปด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม (2527 : 138-140) ได้กล่าวถึงปัญหาในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของวัยรุ่น ไว้ดังนี้

1) เกิดจากตัวเด็กเอง คือ สภาพร่างกายและปัญหาเด็กเอง อาจจะมาจกสามารถดังนี้

- 1.1) อาหาร การขาดสารอาหาร ได้อาหารไม่เพียงพอ
- 1.2) ปัญหาโรคทางกายเฉพาะตัว
- 1.3) ความพิการหรือความบกพร่องของบุคลิกภาพ
- 1.4) เด็กที่มีปัญหาพัฒนาการทางบุคลิกภาพ มีวุฒิภาวะต่ำ มีปัญหา

ทางด้านการปรับตัว

- 1.5) ความกดดันและผิดปกติของอารมณ์ทางเพศ

2) เกิดจากการบีบคั้นทางใจนับจากสภาพแวดล้อมใกล้ชิด คือ ครอบครัวและภาวะสังคมรอบตัวที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 2.1) สภาพครอบครัวยุ่งเหยิง พ่อแม่ไม่ปรองดองกัน ทะเลาะเบาะแว้งกัน
- 2.2) ครอบครัวแตกแยกพ่อแม่แยกทางกันเด็กไม่อาจหาที่พึ่งยึดเป็นแบบแผนได้
- 2.3) ความบีบคั้นที่ได้รับมีมากมายนับจากพ่อแม่ไม่มีความสนใจ เอาใจใส่ลูก

เด็กว่าเหว่

3) สภาพแวดล้อมที่เด็กได้รับ เช่น สภาพที่ตั้งของบ้าน โรงเรียน เด็กขาดตัวอย่างและการชักนำไปในทางเสื่อมเสียเป็นส่วนใหญ่

4) กลุ่มเพื่อน การกระทำ ตามค่านิยมกลุ่มในทางที่ผิด เป็นสาเหตุสำคัญของการกระทำ

5) สภาพเศรษฐกิจ ภาวะเศรษฐกิจในครอบครัวและชุมชนทรุดโทรม เป็นเหตุใหญ่ที่สุดของคดีอาชญากรรมวัยรุ่น

6) สื่อมวลชน หนังสือต่าง ๆ ที่มีจำหน่ายมากมายไม่ได้รับความควบคุมอย่างจริงจัง สาเหตุการทำผิดของเยาวชนเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาดูเรื่องราวและสาเหตุอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมไปในทุก ๆ ด้าน ด้านที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของเยาวชนแต่ละคน และพัฒนาในทุก ๆ ด้านจึงจะสรุป



และหาแนวทางแก้ไขและป้องกันให้เหมาะสมกับการกระทำผิด ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย  
ทุกองค์กรนับแต่ครอบครัวและสิ่งแวดล้อมทั้งฝ่ายเอกชน

พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่มีมนุษย์กระทำไม่ว่าสิ่งนั้นจะสังเกต  
ได้หรือไม่ได้ เช่น การทำงานของหัวใจ การทำงานของกล้ามเนื้อ การเดิน การพูด การคิด ความรู้สึก  
ความชอบ ความสนใจ เป็นต้น

นักจิตวิทยาเชื่อว่า พฤติกรรมเป็นผลที่เกิดจากการทำปฏิกริยาของมนุษย์หรือ  
อินทรีย์ (Organise) กับสิ่งแวดล้อม (Environment) (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2538 : 15 - 27)

พฤติกรรมของอินทรีย์ที่ได้จากการทำปฏิกริยากับสิ่งแวดล้อมนั้นจะมีผล  
ออกมาในรูปแบบ ทั้งที่สังเกตได้ด้วยบุคคลอื่นและสังเกตไม่ได้ แต่สามารถจะวินิจฉัยว่ามีหรือไม่มี  
โดยใช้วิธีการหรือเครื่องมือทางด้านจิตวิทยา

พฤติกรรมดังกล่าวมีส่วนประกอบอยู่ 2 ส่วน ด้วยกัน คือ

#### 1) พฤติกรรมทางด้านพุทธิปัญญา (Cognitive domain)

พฤติกรรมด้านนี้เกี่ยวข้องกับความรู้ ความจำ ข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้ง  
การพัฒนาความสามารถและทักษะทางสติปัญญา การใช้วิจารณญาณเพื่อประกอบการตัดสินใจ  
พฤติกรรมด้านพุทธิปัญญาประกอบด้วยความสามารถในระดับต่าง ๆ ดังนี้

1.1) ความรู้ (Knowledge) ความรู้ในที่นี้เป็นพฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียน  
เพียงแต่จำได้อาจจะโดยนึกได้หรือโดยการมองเห็น ได้ยินก็จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับ  
คำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีแก้ปัญหา เป็นต้น

1.2) ความเข้าใจ (Comprehension) เมื่อบุคคลได้มีประสบการณ์กับ  
ข่าวสารหนึ่ง ๆ อาจจะโดยการฟัง ได้อ่าน หรือได้เขียน เป็นที่คาดว่าบุคคลนั้นจะทำความเข้าใจกับ  
ข่าวสารนั้น ๆ ความเข้าใจนี้อาจจะแสดงออกในรูปแบบของทักษะ หรือความสามารถต่อไปนี้

(1) การแปล (Translation) หมายถึง ความสามารถในการเขียน  
บรรยายเกี่ยวกับข่าวสารนั้น ๆ โดยใช้คำพูดของตนเองซึ่งอาจจะออกมาในรูปแบบที่แตกต่างจากเดิมหรือ  
ออกมาในภาษาอื่น แต่ความหมายยังเหมือนเดิม

(2) การให้ความหมาย (Interpretation) หมายถึง การให้ความหมาย  
ต่อสิ่งต่าง ๆ หรือข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งอาจออกมาในรูปแบบความคิดเห็นหรือข้อสรุปตามที่บุคคลนั้นเข้าใจ

(3) การคาดคะเน (Extrapolation) หมายถึง ความสามารถในการ  
ตั้งความคาดหมาย หรือคาดหวังว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น ซึ่งความสามารถนี้จะเกิดจากความเข้าใจ  
สภาพการณ์และแนวโน้มที่อธิบายไว้ในข่าวสารนั้น ๆ

1.3) การประยุกต์หรือการนำความรู้ไปใช้ (Application) หมายถึง ในการนำความรู้ไปใช้เป็นพฤติกรรมขั้นหนึ่งในหมวดพุทธิปัญญาซึ่งจะต้องอาศัยความสามารถหรือทักษะด้านความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้อีกนัยหนึ่ง ก็คือ การแก้ปัญหานั้นเอง

1.4) การวิเคราะห์ (Analysis) ความสามารถในการวิเคราะห์เป็นขั้นหนึ่งของพฤติกรรมทางด้านพุทธิปัญญาซึ่งอาจแบ่งเป็นความสามารถชั้นย่อย ๆ ได้ 3 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

ความสามารถในขั้นที่ 1 ผู้เรียนสามารถแยกแยะองค์ประกอบของปัญหาหรือสภาพการณ์ออกเป็นส่วน ๆ เพื่อทำความเข้าใจกับสัดส่วนต่าง ๆ ให้ละเอียด

ความสามารถในขั้นที่ 2 ผู้เรียนสามารถมองเห็นความสัมพันธ์อย่างแน่ชัดระหว่างส่วนประกอบเหล่านั้น

ความสามารถในขั้นที่ 3 ผู้เรียนสามารถมองหลักการผสมผสานระหว่างส่วนประกอบที่รวมกันเป็นปัญหาหรือสภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

ตัวอย่างความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาหรือสภาพการณ์ ได้แก่

(1) ความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริง (Facts) ออกจากสมมติฐาน (Hypothesis)

(2) มองเห็นความเกี่ยวข้องหรือความสัมพันธ์ของความคิดต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นปัญหาหรือสภาพการณ์นั้น ๆ

(3) มองเห็นความคิดหรือความเข้าใจที่ประกอบขึ้นเป็นปัญหาหรือสภาพการณ์นั้น ๆ สรุปแล้วความสามารถในการวิเคราะห์ก็คือ ความสามารถในการแยกส่วนประกอบย่อย ๆ ของส่วนรวมออกเป็นส่วน ๆ เพื่อให้เข้าใจส่วนรวมได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

1.5) การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความสามารถในการนำเอาส่วนประกอบย่อย ๆ หลาย ๆ ส่วนมารวมกันเข้าเป็นส่วนรวมที่มีโครงสร้างที่แน่ชัด โดยทั่วไปแล้วความสามารถนี้จะเกี่ยวข้องกับการนำเอาประสบการณ์เก่ามารวมกับประสบการณ์ใหม่แล้วสร้างเป็นแบบแผนหรือหลักสำหรับปฏิบัติขบวนการในการรวมกันของส่วนต่าง ๆ นั้น เป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน ความสามารถในการสังเคราะห์นี้เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมทางด้านพุทธิปัญญาที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์หรือความคิดริเริ่มในตัวผู้เรียน ความสามารถในการสังเคราะห์นี้จะต้องอาศัยความสามารถขั้นต่าง ๆ หลายขั้นดังกล่าวมาแล้ว คือความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ และความสามารถในการวิเคราะห์

1.6) การประเมินผล (Evaluation) ความสามารถในการประเมินผลนี้เกี่ยวข้องกับการให้ค่าต่อความรู้หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่จะต้องใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นส่วนประกอบในการประเมินผล มาตรฐานนี้อาจจะออกมาในรูปคุณภาพและปริมาณ และมาตรฐานที่ใช้นี้อาจจะมาจากการที่บุคคลนั้นตั้งขึ้นเองหรือมาจากมาตรฐานที่มีอยู่แล้ว ความสามารถ

ในการประเมินผลนอกจากจะเป็นความสามารถขั้นสุดท้ายของพฤติกรรมทางด้านพุทธิปัญญาแล้วยังเป็นตัวเชื่อมที่สำคัญของพฤติกรรมทางด้านพุทธิปัญญากับพฤติกรรมทางด้านความรู้สึก (Affective domain) ซึ่งจะกล่าวให้ละเอียดต่อไป ความสามารถในการประเมินผลนี้ไม่จำเป็นจะต้องเกิดขึ้นในขั้นสุดท้ายเสมอไปแต่อาจจะอยู่ในขั้นของความสามารถหรือทักษะต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว ข้อ 1) ถึง 5) ข้างต้น

จะเห็นว่าพฤติกรรมทางพุทธิปัญญา (Cognitive domain) ตั้งแต่ ข้อ 2) ถึง ข้อ 6) ดังกล่าวแล้ว เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถหรือทักษะที่ต้องใช้สติปัญญาซึ่งสลับซับซ้อนมากกว่าพฤติกรรมขั้นแรก คือ ความรู้ (Knowledge) ดังกล่าวไว้ในข้อ 1) และพฤติกรรมขั้นแรกนี้จะเป็นส่วนประกอบในการสร้างหรือก่อให้เกิดความสามารถหรือทักษะในขั้นต่อ ๆ ไป (เชิดชัย โชติสุทธิ. 2543 : 9-14)

2) พฤติกรรมด้านทัศนคติ ค่านิยม ความรู้สึกความชอบ (Affective domain) พฤติกรรมด้านนี้หมายถึงความถึง ความสนใจ ความรู้สึก ท่าที ความชอบ ไม่ชอบ การให้คุณค่า การปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงค่านิยมที่ยึดถืออยู่ พฤติกรรมด้านนี้ยากต่อการอธิบายเพราะเกิดภายในจิตใจของบุคคล ซึ่งต้องใช้เครื่องมือพิเศษในการวัดพฤติกรรมเหล่านี้ เพราะความรู้สึกภายในของคนนั้น ยากต่อการที่จะวัดจากพฤติกรรมที่แสดงออกมาภายนอกการเกิดพฤติกรรมด้านทัศนคติ แบ่งออกเป็นขั้นตอนดังนี้

2.1) การรับรู้ (Receiving)

2.2) การตอบสนอง (Responding)

2.3) การให้ค่า (Valuing)

2.4) การจัดกลุ่ม (Organization)

2.5) การแสดงคุณลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ (Characterization by value or valuecomplex)

เพื่อให้เข้าใจส่วนประกอบของขั้นตอนของการเกิดพฤติกรรมทางด้านทัศนคติ ความรู้สึกให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะขยายความของขั้นตอนต่าง ๆ ให้ชัดเจนดังต่อไปนี้

### 1) การรับหรือการใส่ใจ (Receiving or attending)

ขั้นของการรับหรือการใส่ใจนี้เป็นขั้นที่แสดงว่าบุคคลนั้นได้ถูกหรือมีภาวะจิตใจที่พร้อมที่จะรับสิ่งเร้านั้นหรือให้ความสนใจต่อสิ่งเร้านั้นการรับหรือการใส่ใจนี้เป็นขั้นของสภาพจิตใจขั้นแรกที่จะนำไปสู่สภาพจิตใจในขั้นต่อไป แต่เนื่องจากคนเรามีประสบการณ์เดิมซึ่งอาจจะได้จากการเรียนรู้ (ชนิดเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้) จากประสบการณ์เดิมนี้อาจจะมีสภาพจิตใจขั้นของการรับหรือการใส่ใจพร้อมแล้วโดยไม่ต้องถูกกระตุ้นให้เกิดขึ้นก็ได้ ในขั้นของการรับนี้มีส่วนประกอบย่อย 3 ส่วน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนประกอบที่จะเกิดต่อเนื่องกัน ส่วนประกอบย่อยมีดังนี้

1.1) ความตระหนัก (Awareness) ความตระหนักนี้เกือบจะคล้าย พฤติกรรมขั้นแรกของพฤติกรรมด้านพุทธิปัญญา (Cognitive domain) คือ ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง (Knowledge) ได้อธิบายมาแล้วแต่มีความแตกต่างตรงที่ว่าความตระหนักไม่ได้เกี่ยวข้องกับการจำ หรือความสามารถที่จะระลึกได้แต่ความตระหนัก หมายถึง การที่บุคคลได้นึกคิดหรือการเกิดขึ้นใน ความรู้สึกว่ามีสิ่งหนึ่ง มีเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งการรู้สึกว่ามีนี่เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสภาวะของจิตใจ แต่ไม่ได้แสดงว่าบุคคลนั้นสามารถจำได้หรือระลึกได้ถึงลักษณะเฉพาะบางอย่างของสิ่งนั้น

1.2) ความยินดีหรือความเต็มใจที่จะรับ (Willingness to receive) ในขณะที่ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจที่จะรับสิ่งที่มากระตุ้นความรู้สึกเอาไว้ เช่น การให้ความสนใจอย่างดี ในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด เป็นต้น

1.3) การเลือกรับหรือการใส่ใจ (Controlled or selected attention) สภาวะจิตใจในขั้นนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเกิดขึ้นที่ 1.1 และ 1.2 ดังกล่าวมาแล้ว เมื่อมีสิ่งเร้ามาเร้า หรือมีสถานการณ์บางอย่างเกิดขึ้น บุคคลนั้นจะเลือกรับหรือเลือกใส่ใจเฉพาะสิ่งที่เขาชอบหรือ สถานการณ์ที่เขาไม่ชอบพฤติกรรม พฤติกรรมในขั้นนี้อาจแสดงให้เห็นโดย “จากการฟังดนตรีบุคคลนั้น สามารถบอกถึงความแตกต่างของอารมณ์ บอกความหมายบอกได้ถึงเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ ที่ใช้ ประกอบการขึ้นเป็นเสียงดนตรีนั้น”

## 2) การตอบสนอง (Responding)

พฤติกรรมในขั้นนี้เกิดต่อเนื่องจากพฤติกรรมในขั้นที่ 1 คือ การรับ หรือ การให้ความสนใจต่อสถานการณ์หรือต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ในขั้นนี้บุคคลจะถูกจูงใจให้เกิดความใส่ใจอย่างเต็มที่ ซึ่งหมายความว่า บุคคลนั้นได้เกิดความรู้สึกผูกมัดตัวเองต่อสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ที่มากระตุ้น ความรู้สึกผูกมัดนี้ยังเป็นเพียงความรู้สึกขั้นต้น จึงยืนยันไม่ได้แน่นอนว่าบุคคลนั้นมี “ทัศนคติ” หรือ “ค่านิยม” ในทางใดทางหนึ่งต่อสถานการณ์หรือสิ่งเร้านั้น ๆ ในขั้นนี้อาจกล่าวได้ว่า บุคคลเกิด “ความสนใจ” อย่างแท้จริง ซึ่งถ้าความสนใจเกิดขึ้นก็หมายความว่า ผู้เรียนได้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีความรู้สึกผูกมัดกับวัตถุสิ่งของสถานการณ์หรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้น พยายามทำปฏิกิริยาตอบสนองบางอย่างหรือได้รับความพึงพอใจจากการมีส่วนร่วมหรือจากการทำ กิจกรรมนั้น พฤติกรรมขั้นการตอบสนองนี้มีส่วนประกอบย่อย 3 ส่วน ประกอบ คือ

2.1) การยินยอมในการตอบสนอง ในขั้นนี้อาจใช้คำว่า “เชื่อฟัง” แทน พฤติกรรมที่แสดงว่ามีการยินยอมในการตอบสนองแต่การทำปฏิกิริยาตอบสนองของบุคคลในขั้นนี้ ไม่ได้แสดงว่าเขายอมรับถึงความจำเป็นหรือประโยชน์จากการทำปฏิกิริยานั้น ๆ ตัวอย่างของ พฤติกรรมในขั้นนี้ได้แก่ การยินดีที่จะปฏิบัติตามกฎหมายทางด้านสุขภาพอนามัย เชื่อฟังกฎเกณฑ์ การเล่นต่าง ๆ

2.2) ความเต็มใจที่จะตอบสนอง ในขั้นนี้บุคคลเกิดความรู้สึกผูกมัดที่จะทำปฏิกิริยาบางอย่างซึ่งไม่ใช่เพียงเพื่อจะหลีกเลี่ยงจากสิ่งที่ไม่พึงพอใจหรือหลีกเลี่ยงการลงโทษ แต่จะเนื่องมาจากความเต็มใจของบุคคลนั้นจริง ๆ อาจจะถูกกล่าวได้ว่า บุคคลนั้นเกิดความสมัครใจที่จะกระทำซึ่งเป็นผลมาจากการเลือกของบุคคลนั่นเอง ตัวอย่างของพฤติกรรมในขั้นนี้ ได้แก่ การยอมรับความรับผิดชอบในอันที่จะปรับปรุงสุขภาพของตนเองและความรับผิดชอบต่อสุขภาพอนามัยของบุคคลอื่น

2.3) ความพอใจในการตอบสนอง พฤติกรรมขั้นนี้สืบเนื่องมาจากการเต็มใจที่จะตอบสนองเมื่อบุคคลทำปฏิกิริยาบางอย่างไปแล้ว บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกพอใจ ซึ่งเป็นสภาวะทางอารมณ์ของบุคคล อาจจะถูกออกมาในรูปความพอใจความสนุกสนาน เป็นต้น ตัวอย่างพฤติกรรมในขั้นนี้ ได้แก่ การเกิดความรู้สึกยินดีในการอ่านหนังสือเกิดความรู้สึกพอใจในการได้สนทนากับบุคคลอื่น เป็นต้น

### 3) การให้ค่าหรือการเกิดค่านิยม (Valuing)

คำว่า “ค่านิยม” นี้มักจะถูกใช้บ่อย ๆ ในการเขียนวัตถุประสงค์ทางการศึกษา ซึ่งการที่เราให้ค่านิยมต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ภาวะการณ์ใดภาวะการณ์หนึ่ง นั้นหมายถึงว่า สิ่งนั้นหรือภาวะการณ์นั้นมีคุณค่าต่อตัวเรา การให้ค่านี้อาจเกิดจากประสบการณ์และการประเมินค่าของบุคคลนั่นเอง และขณะเดียวกันก็เป็นผลจากสังคมด้วยส่วนหนึ่ง พฤติกรรมขั้นนี้อาจจะอธิบายให้ชัดเจนโดยใช้คำว่า “ความเชื่อ” หรือ “ทัศนคติ” ในขั้นนี้บุคคลกระทำปฏิกิริยาหรือพฤติกรรมซึ่งแสดงว่าเขายอมรับหรือรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับตัวเขา หรือแสดงว่าเขามีค่านิยมอย่างใดอย่างหนึ่ง ในขั้นนี้เราจะไม่พิจารณาถึงความสัมพันธ์ของค่านิยมต่าง ๆ แต่จะพิจารณาเฉพาะถึงขบวนการยอมรับในตัวบุคคลเกี่ยวกับสิ่งที่เขาเกิดความตระหนักให้อยู่ในภาวะที่เขาสามารถบังคับได้ หรือเป็นสิ่งที่เป็นอย่างของเขารวมทั้งพฤติกรรมขั้นนี้ส่วนมากมักจะใช้คำว่า “ทัศนคติ” และ “ค่านิยม”

### 4) การจัดกลุ่ม (Organization)

เมื่อบุคคลเกิดค่านิยมต่าง ๆ ขึ้นแล้วซึ่งหมายความว่า ค่านิยมที่เขา มีนั้น จะมีหลายชนิดจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดระบบของค่านิยมต่าง ๆ ให้เข้ากลุ่มโดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเหล่านั้น การจัดกลุ่มค่านี้อาจแบ่งเป็นส่วนประกอบดังนี้

4.1) การจัดกลุ่มค่านิยม พฤติกรรมในขั้นนี้จะเป็นส่วนที่เกิดเพิ่มเติมของขั้นที่ 3 (การให้ค่า) บุคคลจะสามารถมองเห็นว่าสิ่งที่เขาให้ค่าใหม่นี้มีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับค่านิยมที่เขา มีอยู่เดิมหรือที่กำลังจะมีต่อไปอย่างไรบ้าง การเกิดความคิดนี้อาจจะออกมาในลักษณะเป็นนามธรรมหรือออกมาในรูปสัญลักษณ์ก็ได้ตัวอย่างพฤติกรรมในขั้นนี้ ได้แก่ การพยายามที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะของสิ่งของบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับศิลปะที่เขา นิยมชมชอบ

4.2) การจัดระบบของค่านิยม ในขั้นนี้บุคคลจะนำค่านิยมต่าง ๆ ที่เขามีอยู่ มาจัดระบบ อาจเป็นการเรียงลำดับ โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของค่านิยมเหล่านั้น ซึ่งจะเป็นที่มาของการกำหนดปรัชญาของชีวิตของบุคคลนั้นหรืออาจจะออกมาในรูปแบบสังเคราะห์ ค่านิยมต่าง ๆ และจากการสังเคราะห์นี้บุคคลนั้นก็จะได้ค่านิยมใหม่สำหรับตัวเองขึ้นมา ตัวอย่างพฤติกรรมในขั้นนี้ได้แก่ การวางแผนเกี่ยวกับการพักผ่อนของตนเอง เพื่อเป็นเกณฑ์ในการปฏิบัติและให้เกิดความสมดุลกับกิจกรรมอื่น ๆ ที่มี (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2538 : 26 ; อ้างถึงใน เชิดชัย โชติสุทธิ. 2543 : 21)

### 5) การแสดงลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ (Characterization by a value or value complex)

พฤติกรรมนี้ถือว่าเป็นส่วนประกอบหนึ่งของกระบวนการซึมซับ ในขั้นนี้ “ค่านิยม” ต่าง ๆ จะอยู่ในส่วนประกอบของค่านิยมต่าง ๆ ของบุคคลเพราะถือว่าบุคคลมีค่านิยมหลายชนิดและบุคคลก็จัดอันดับค่านิยมเหล่านั้น อาจเรียงลำดับจากที่ดีที่สุดถึงดีน้อยสุดที่เราเรียกว่า “ลำดับค่านิยม” ค่านิยมเหล่านี้จะเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของบุคคล เชื่อกันว่าบุคคลจะแสดงปฏิกิริยาหรือพฤติกรรมต่าง ๆ โดยมีผลจากค่านิยมที่เขามีหรือรับเอาไว้พฤติกรรมในขั้นนี้มีส่วนประกอบสองส่วน คือ

5.1) การวางหลักทั่วไป (Generalized set) พฤติกรรมในขั้นนี้แสดงให้เห็นถึงความพร้อมที่จะปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือในแนวทางใดแนวทางหนึ่ง อาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัวแต่เป็นสิ่งที่จะเป็นแนวทางของการปฏิบัติบางอย่างหลักทั่วไปที่จะเกิดขึ้นนี้จะปรากฏฐานของบุคคลในการที่จะแก้ไข หรือควบคุมปัญหาต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลนั้น และเป็นรากฐานให้เกิดการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างของพฤติกรรมในขั้นนี้ ได้แก่ ความพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติบางอย่างตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2538 : 26)

5.2) การแสดงลักษณะ (Characterization) พฤติกรรมในขั้นนี้เป็นพฤติกรรมขั้นสูงสุดของกระบวนการซึมซับ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงหรือสังเกตได้โดยบุคคลอื่นการแสดงลักษณะนี้จะเป็นสิ่งที่ค่อนข้างถาวร ซึ่งสืบเนื่องมาจากค่านิยมที่บุคคลนั้นยึดมั่นอยู่พฤติกรรมในขั้นนี้อาจจะแสดงให้เห็นโดยผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ ตัวอย่างพฤติกรรมในขั้นนี้ ได้แก่ การสร้างปรัชญาชีวิต สำหรับตัวเอง การคิดกฎต่าง ๆ ในการปฏิบัติตนโดยพิจารณาถึงเหตุผลทางด้านศีลธรรม จรรยา และด้านหลักประชาธิปไตย

5.3) พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ (Psychomotor domain) พฤติกรรมด้านนี้เป็นการใช้ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกาย ซึ่งรวมทั้งการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตได้ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ หรืออาจจะเป็นพฤติกรรมที่ล่าช้า คือ บุคคลไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่แต่คาดคะเนว่าอาจจะปฏิบัติในโอกาสต่อไป พฤติกรรมการแสดงออกนี้เป็นพฤติกรรมขั้นสุดท้ายที่เป็น

เป้าหมายของการศึกษาที่จะต้องอาศัยพฤติกรรมระดับต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นส่วนประกอบ พฤติกรรมด้านนี้เมื่อแสดงออกมาจะสามารถประเมินได้ง่ายแต่กระบวนการจะก่อให้เกิดพฤติกรรมนี้ ต้องอาศัยระยะเวลา และการตัดสินใจหลายขั้นตอน (เชิดชัย โชติสุทธิ. 2543 : 22)

### 3.9) ลักษณะของพฤติกรรม

กองสุขศึกษา (2542 : 25) พฤติกรรมสามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

(1) พฤติกรรมเปิดเผย (Overt behavior) หรือพฤติกรรมภายนอกเป็นการกระทำที่สามารถมองเห็นได้ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกโดยการกระทำ

(2) พฤติกรรมปกปิด (Covert behavior) หรือพฤติกรรมภายใน ซึ่งหมายถึง ความระลึกรู้ต่าง ๆ ที่อยู่ในตัวบุคคลแต่เป็นสิ่งที่สามารถจะประมาณได้จากพฤติกรรมภายนอก เช่น ความรู้สึก ความคิด อารมณ์การรับรู้การตัดสินใจ ทักษะความต้องการเป็นพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้นอกจากในเครื่องมือวัด

#### 2.1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

##### 1) ในประเทศ

สุกมา แสงเดือนฉาย และคณะ (2544) เรื่อง กระบวนการกลายเป็นผู้ติดยาบ้า ของวัยรุ่นชาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้ป่วยติ๊กมุกและติ๊กมรดกในโรงพยาบาลธัญญารักษ์ จำนวน 8 ราย ผลการวิจัยพบว่า การเกิดกระบวนการกลายเป็นผู้เสพติดยาบ้า ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ระยะเวลาปลูกฝัง ซึ่งเป็นระยะที่หล่อหลอมความคิด ความรู้สึก ค่านิยมของวัยรุ่นที่มีต่อ ยาบ้าแล้วดำเนิน 2) ระยะเวลาปลูกฝังสู่ระยะเริ่มเสพ ซึ่งเป็นการลองเสพในครั้งแรก โดยมีปัจจัยสาเหตุต่าง ๆ เช่น เพื่อนชวน อยากรอง สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี และมีการเสพครั้งต่อ ๆ ไป เนื่องจากติดใจในรสชาติของยาบ้า มองว่ายาบ้าใช้แล้วไม่ติด 3) ระยะเวลาเสพประจำ ระยะนี้จะมีการเพิ่มปริมาณ และจำนวนครั้งของการเสพมากขึ้น มีความต้องการพึ่งพายาบ้าทั้งร่างกาย และจิตใจจนกลายเป็นผู้เสพติดยาบ้าในที่สุด

ประกิจ โพธิอาศน์ (2541) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ อายุ ลักษณะที่พกอาศัย ทักษะคิดต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

เกียรติศักดิ์ คำวิเศษ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง มูลเหตุจูงใจเสพยาของผู้ต้องขังศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเลย พบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัวและสัมพันธภาพ พบว่า ส่วนใหญ่อาศัยร่วมกับบิดา-มารดา มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ส่วนสาเหตุที่ชักชวนให้เสพยาบ้ามากที่สุด คือ ความอยากรู้อยากลอง และความคึกคะนอง

อชิตพล ศรีกุลวงศ์, จรินทร์ สิทธิอ่อน และคณะ (2555) ที่ได้ทำการศึกษารายงาน การศึกษาวิจัย เรื่อง ยาเสพติดและวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาวัยรุ่นกับยาเสพติดเป็นเรื่องใหญ่มาก ในขณะนี้หลายท่านอาจจะสงสัยว่าเกิดขึ้น ทำไมในปัจจุบันวัยรุ่นถึงหันเข้าไปหายาเสพติดกันมาก อย่างนี้ เท่าที่ได้มีการสำรวจมา สาเหตุใหญ่ของการเริ่มเข้าไปใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นยังเป็นเรื่องของ ความ “อยากลอง” ความเป็นวัยรุ่นของเขาทำให้เขาอยากลองในสิ่งแปลกใหม่ ร่วมกับอีกปัญหาหนึ่ง คือการ “ตามเพื่อน” ความจริงแล้วเป็นเรื่องปกติของวัยรุ่น ไม่ว่าจะในยุคใดสมัยใดที่จะสนใจเพื่อน อยากจะลอง อยากจะเป็นอย่างคนนั้นคนนี่ หรืออยากจะทำอย่างที่คุณทำจนกระทั่งกลายมาเป็นแฟชั่น ปัจจุบันมีเด็กบางคนหันเข้าไปหายาเสพติดเพียงเพราะรู้สึกว่ามีใคร ๆ เขาก็ทำกันเป็นเรื่องธรรมดา ไม่เห็น จะแปลกอะไร ถ้าถามว่ารู้โทษของยาเสพติดไหม เด็ก ๆ ก็รู้ แต่เพียงเพราะอยากที่จะตามเพื่อน ๆ ไป ทำให้ตัดสินใจผิดพลาด กลายเป็นเหยื่อของสารเสพติด

รอตีระห์ มะสะแม (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการใช้ยาเสพติดของผู้ติดสารเสพติด ของศูนย์บำบัดรักษาหายาเสพติด จังหวัดปัตตานี พบว่า ปัจจัยทางสังคม (ด้านลักษณะการคบเพื่อน) ที่ส่งผลต่อการใช้ยาเสพติด ได้แก่ ชอบสังสรรค์และเที่ยวเตร่ คบเพื่อนที่ใช้จ่าย เพื่อชกชวน (จูงใจ) ให้เสพ เพื่อความสนุกและกล้าแสดงออก เป็นต้น

วรารณ มั่งคั่ง, จินตนา วัชรสินธุ์ และวรรณิ เดียววิเศษ (2559) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชาย ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แห่งหนึ่ง กล่าวว่า การทำหน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว และรูปแบบการอบรม เลี้ยงดูของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชาย อธิบายได้ว่า การเก็บข้อมูล ครั้งนี้เก็บศึกษาในวัยรุ่นชายที่เคยใช้ยาเสพติดมาแล้ว ไม่ได้มีการเปรียบเทียบวัยรุ่นชายที่ไม่เคยใช้ยา เสพติดทำให้ลักษณะครอบครัวของวัยรุ่นชายในด้านการทำหน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ใน ครอบครัว และรูปแบบ การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวมีลักษณะไม่แตกต่างกันมากนักจึงทำให้ไม่สามารถ เห็นอิทธิพลของการทำหน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ของครอบครัวชัดเจน หรือการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชายอาจ มีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพล มากกว่า

สนิท สมัครการ และคณะ (2530 : 216 อ้างถึงใน จักริน ยัญญากร. 2542 : 9) วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับคนหนุ่มสาวไทย” พบว่า สาเหตุและเหตุจูงใจในการเสพติด ที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ประกอบกับสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยเฉพาะความสัมพันธ์ ภายในครอบครัวไม่ราบรื่น

อัจฉราพร สี่หิรัญวงศ์ และประภา ยุทธไตร (2556) ได้ศึกษาปัจจัยสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการใช้สารเสพติดในทางที่ผิดและติดสารของผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ในระบบบังคับบำบัด พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการใช้สารเสพติดในทางที่ผิดและติดสารเสพติด ได้แก่ ปัจจัยด้านตัวสาร



เกิดจากกลไกทางเภสัชวิทยา สารที่ใช้เวลาสั้นกว่าในการออกฤทธิ์จะมีความเสี่ยงในการติดสูงกว่าและขึ้นอยู่กับช่องทางที่สารเข้าสู่ร่างกาย สารที่เสพโดยวิธีสูดควันหรือฉีดมีความเสี่ยงในการติดมากกว่า สารที่เสพโดยการกลืนหรือพ่นทางจมูกโดยที่ฤทธิ์ของยาที่กระตุ้นประสาทเป็นเสมือนการได้รับรางวัลหรือการเสริมแรง เช่น ทำให้รู้สึกสุข สนุก เคลิบเคลิ้ม หรือสงบ ลดความรู้สึกเครียด จึงส่งผลให้เกิดพฤติกรรมซ้ำ ๆ และเกิดอาการอยากเสพที่ยากต่อการควบคุม

## 2) ต่างประเทศ

Paulson (1970) ได้ทำการวิจัยนักศึกษาที่ใช้ยาเสพติดให้โทษและนักศึกษาที่ไม่ใช้ยาเสพติดให้โทษโดยใช้แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดให้โทษและเหตุผลการใช้ยาเสพติดให้โทษ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ใช้ยาเสพติดในด้านบรรยากาศของครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ผู้ติดยาเสพติดให้โทษความสัมพันธ์ในครอบครัวจะห่างเหิน ความสัมพันธ์ที่ดี มีความรักความอบอุ่นน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้ยาเสพติด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจุบันนี้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงยาเสพติดชนิดต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น เนื่องจากทำให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ผ่อนคลาย สร้างความสุขสาเหตุของการใช้ยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนมาจากการอยากทดลองมาจากอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนและปัญหาครอบครัวซึ่งหากเด็กและเยาวชนคบเพื่อนที่เสพยาเสพติดก็จะมีโอกาสเข้าไปเสพยาได้มากกว่าเด็กและเยาวชนที่ไม่มีเพื่อนเสพยาเสพติดซึ่งหมายถึงความสัมพันธ์ภาพในครอบครัวความอบอุ่นความใกล้ชิดกับพ่อแม่หรือการมีปัญหากับผู้ปกครองในด้านต่าง ๆ อาจส่งผลให้เด็กหันไปพึ่งยาเสพติดได้ ดังนั้นระดับความรู้ เรื่องโทษของยาเสพติดที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาทั้งนี้จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้ศึกษาวิจัยจึงได้ตัดสินใจที่จะศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและระดับความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุและพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเขต 8 และ 9 โดยมุ่งประเด็นไปที่ปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและระดับความรู้ เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชน จากความสำคัญดังกล่าว ผลการศึกษาจะทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและระดับความรู้ เรื่องโทษของยาเสพติดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิดนี้ของเด็กและเยาวชนภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ในด้านต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบตนเอง สัมพันธภาพในครอบครัว และการขัดเกลาทางสังคม ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อได้ทราบถึงระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมเพื่อป้องกันแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมการใช้ของกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงและเป็นประโยชน์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมและฟื้นฟูสมรรถภาพให้กับเด็กและเยาวชนที่เคยตกอยู่ใน

ภาวะของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ให้สามารถกลับมาใช้ชีวิตได้อย่างเป็นปกติอันสมควรตามวัย และแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะไปเป็นแนวทางในการนำเสนอแนวทางในการป้องกันการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ในกลุ่มเด็กและเยาวชนต่อไป

## 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย



### บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษานี้เป็นศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและระดับความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุและพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และ 9 เป็นหน่วยการวิเคราะห์ โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
- 3.3 การทดสอบความแม่นยำและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

#### 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

##### 3.3.1 ประชากร

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ถูกศาลพิพากษาตัดสินลงโทษในคดียาเสพติด (ประเภทกระท่อม) ที่ถูกคุมขังและอยู่ในความรับผิดชอบของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 จำนวน 14 แห่ง เหตุที่เลือกพื้นที่ดังกล่าวเพราะเป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิด 4x100 เป็นจำนวนมากและมีจำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกศาลพิพากษาตัดสินลงโทษในคดียาเสพติด (ประเภทกระท่อม) มากที่สุดซึ่งได้แก่

- 1) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดกระบี่
- 2) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดชุมพร
- 3) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครศรีธรรมราช
- 4) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพังงา
- 5) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดภูเก็ต
- 6) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดระนอง
- 7) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 8) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดตรัง
- 9) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนราธิวาส
- 10) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี
- 11) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพัทลุง
- 12) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดยะลา

13) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา

14) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสตูล

จากจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติดโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และ เขต 9 ทั้งหมด 14 แห่ง ประจำปี พ.ศ. 2557 จำแนกตามคดียาเสพติดประเภทกระท่อม รวมทั้งหมด จำนวน 2,799 คน (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. 2558 : ออนไลน์)

### 3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เลือกการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยผู้ศึกษาวิจัยเลือกศึกษาจากประชากรที่เป็นเด็กและเยาวชนภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 รวม 14 แห่ง ที่ถูกศาลพิพากษาตัดสินลงโทษในคดียาเสพติดประเภทกระท่อมเท่านั้น เนื่องจากเป็นเขตพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิด 4x100 (สี่คูณร้อย) มากที่สุดในประเทศไทย และผู้ศึกษาวิจัยยังใช้การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) ด้วยเนื่องจากประชากรมีปริมาณมาก ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเปรียบเทียบหาสัดส่วนตามจำนวนเด็กและเยาวชนภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 ทั้ง 14 แห่ง ที่ถูกศาลพิพากษาตัดสินลงโทษในคดียาเสพติดประเภทกระท่อม เพื่อหากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน (รายละเอียดตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

	กลุ่มประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
1. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดกระบี่	122	9	4.5
2. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชุมพร	165	12	6.0
3. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนครศรีธรรมราช	545	39	19.5
4. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดพังงา	73	5	2.5
5. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดภูเก็ต	81	6	3.0

## ตารางที่ 1 (ต่อ)

หน่วยงาน	กลุ่มประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
6. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดระนอง	39	3	1.5
7. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	483	34	17.0
8. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดตรัง	155	11	5.5
9. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนราธิวาส	78	6	3.0
10. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปัตตานี	72	5	2.5
11. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดพัทลุง	194	14	7.0
12. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดยะลา	122	9	4.5
13. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา	499	35	17.5
14. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดสตูล	171	12	6.0
<b>รวม</b>	<b>2,799</b>	<b>200</b>	<b>100</b>

## 3.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำความรู้ที่ได้รับจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยนั้นมาสร้างเป็นแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบกับเด็กและเยาวชน (ทั่วไป) ในจังหวัดสงขลาที่เคยใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ผู้วิจัย

## 3.1.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกสถิติที่เหมาะสมกับระดับการวัดและประเภทของตัวแปรดังต่อไปนี้

- สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)
- การแจกแจงความถี่และอัตราส่วนร้อยละ (Percentages)
- ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean)
- ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) สถิติเพื่อใช้ในการตรวจสอบสมมติฐานการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการกระทำผิด One-way Analysis of Variance (ANOVA) และ Multiple Classification Analysis (MCA) การวิจัยครั้งนี้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

### 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลทางการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการประมวลแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนชาย ผู้วิจัยจึงได้จัดทำแบบสอบถาม ซึ่งประเด็นคำถามแบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความรู้ ความเข้าใจ เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 (สี่คูณร้อย) จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อตนเองของวัยรุ่น จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพในครอบครัว จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 7 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวทางการป้องกันปัญหาการใช้ยาเสพติดชนิด 4 x 100 (สี่คูณร้อย) ของเด็กและเยาวชนภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

### 3.3 การทดสอบความแม่นยำและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

1. การทดสอบความแม่นยำ (Validity) ของเครื่องมือ หมายถึง ลักษณะที่บ่งบอกให้ทราบว่าเครื่องมือสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างตรงประเด็น ถ้าหากเครื่องมือสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้ตรงประเด็นตามเนื้อหาสาระได้ ก็จะทำให้เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงสูงในการทดสอบ

ความเที่ยงตรงของเครื่องมือจากการทบทวนแนวความคิดและทฤษฎีที่กล่าวในการศึกษามาสร้างเป็นกรอบแนวคิดเพื่อทำการศึกษาวิจัย จากนั้นได้นำตัวแปรเหล่านี้มาสร้างเป็นมาตราวัดแล้วจึงนำข้อความคำถามทั้งหมดไปขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัยครั้งนี้หรือไม่ รวมทั้งพิจารณาภาษาที่ใช้ว่าสามารถเข้าใจง่ายและเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ศึกษาหรือไม่ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้เสนอต่อจริยธรรมของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อให้คณะกรรมการจริยธรรมตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปใช้ในการศึกษาวิจัยต่อไป

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทำการทดลองเก็บข้อมูลจากเด็กและเยาวชนชายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อทดสอบค่าความน่าเชื่อถือได้ของแบบสอบถามก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง โดยนำผลของข้อมูลเฉพาะมาตราวัดแบบ Likert และมาประเมินรวมค่ามาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรของ Conbarch หรือเรียกว่า “สหสัมประสิทธิ์แอลฟา” ( $\alpha$  - Coefficient) ด้วยระบบคอมพิวเตอร์เพื่อให้ได้ค่าความเชื่อมั่นให้ใกล้เคียงที่สุด (วิเชียร เกตุสิงห์. 2543 : 93) สูตรที่ใช้ในการคำนวณมีดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ

$\alpha$  คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

$n$  คือ จำนวนข้อของแบบทดสอบ

$s_i^2$  คือ ความแปรปรวนของแบบทดสอบรายข้อ

$s_t^2$  คือ ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

ค่าความเชื่อมั่นของมาตราวัดที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ (รายละเอียดตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าความเชื่อมั่น

ตัวแปร	ค่า $\alpha$
พฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ชนิด 4 x 100 (สี่คูณร้อย)	.510
กระบวนการขัดเกลาทางสังคม	.662
สัมพันธภาพในครอบครัว	.346
ความรับผิดชอบต่อตนเองของเด็กและเยาวชน	.862

### 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

#### 3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคเอกสาร

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคเอกสาร โดยศึกษารายละเอียดจากหนังสือ บทความวารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นทำการรวบรวมจัดหมวดหมู่และบันทึกข้อมูลเพื่อเรียบเรียงจัดทำรายงานการศึกษาวิจัย

#### 3.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรายละเอียดของการวิจัยแต่ละวิธี

1) การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 โดยมีระเบียบวิธีดังนี้

2) ทำหนังสือขอความร่วมมือจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากเด็กและเยาวชนภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 จำนวน 200 คน

3) นำหนังสือจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่อนุมัติให้สามารถเก็บข้อมูลได้ยื่นต่อสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลกับเด็กและเยาวชนตามจำนวนที่ได้ระบุไว้

### 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

นำแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบแล้วมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science หรือ SPSS) ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่

1. สถิติเชิงพรรณนา โดยค่าการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Analysis) ได้แก่ ค่าสถิติ T-test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบเชฟเฟ้ (Scheffe') โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

**ตอนที่ 1** ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ใช้สถิติพื้นฐานหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วเสนอแบบความเรียง



**ตอนที่ 2** ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 โดยคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) มีข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อ ลักษณะปลายปิด ให้เลือกตอบ (ใช่, ไม่ใช่) ให้ผู้ตอบทำเครื่องหมาย  ในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

หากผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามถูกต้องจะได้ 1 คะแนน หากตอบไม่ถูกต้องจะได้ 0 คะแนน โดยคำตอบของข้อคำถาม คือ ตอบใช่ในข้อ 1, 2, 5, 6, 7, 8, 16, 17 และ 20 และตอบไม่ใช่ในข้อ 3, 4, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18 และ 19

จากนั้นเมื่อรวบรวมคะแนนจากผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว จัดกลุ่มแบ่งระดับความรู้ เป็น 3 ระดับ ดังนี้

0-6 คะแนน หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 (ที่ค่อนข้างน้อย) ในระดับน้อย

7-13 คะแนน หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 (ที่ค่อนข้างน้อย) ในระดับปานกลาง

14-20 คะแนน หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 (ที่ค่อนข้างน้อย) ในระดับมาก

**ตอนที่ 3** ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ชนิด 4x100 (ที่ค่อนข้างน้อย) ใช้การวิเคราะห์ โดยคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ลักษณะของแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบทำเครื่องหมาย  ในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นจำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ โดยตรวจให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 1, 4, 5, 7, 9 และ 10

ประจำ/สม่ำเสมอ 4 คะแนน

ค่อนข้างบ่อย 3 คะแนน

บางครั้ง 2 คะแนน

นาน ๆ ครั้ง 1 คะแนน

ไม่เคย 0 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 2, 3, 6 และ 8

ประจำ/สม่ำเสมอ 0 คะแนน

ค่อนข้างบ่อย 1 คะแนน

บางครั้ง 2 คะแนน

นาน ๆ ครั้ง 3 คะแนน

ไม่เคย 4 คะแนน

**ตอนที่ 4** ข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อตนเองของกลุ่มตัวอย่างใช้การวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ลักษณะของแบบสอบถามให้ผู้ตอบทำเครื่องหมาย  ในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นจำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ โดยตรวจให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 และ 10

ประจำ/สม่ำเสมอ 4 คะแนน

ค่อนข้างบ่อย 3 คะแนน

บางครั้ง 2 คะแนน

นาน ๆ ครั้ง 1 คะแนน

ไม่เคย 0 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 2

ประจำ/สม่ำเสมอ 0 คะแนน

ค่อนข้างบ่อย 1 คะแนน

บางครั้ง 2 คะแนน

นาน ๆ ครั้ง 3 คะแนน

ไม่เคย 4 คะแนน

**ตอนที่ 5** ข้อมูลเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัวใช้การวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ลักษณะของแบบสอบถามให้ผู้ตอบทำเครื่องหมาย  ในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นจำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ โดยตรวจให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 1, 4, 5, 7, 9 และ 10

ประจำ/สม่ำเสมอ 4 คะแนน

ค่อนข้างบ่อย 3 คะแนน

บางครั้ง 2 คะแนน

นาน ๆ ครั้ง 1 คะแนน

ไม่เคย 0 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 2, 3, 6 และ 8

ประจำ/สม่ำเสมอ 0 คะแนน

ค่อนข้างบ่อย 1 คะแนน

บางครั้ง 2 คะแนน

นาน ๆ ครั้ง 3 คะแนน

ไม่เคย 4 คะแนน

**ตอนที่ 6** ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ใช้การวิเคราะห์โดยคำนวณหา ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ลักษณะของแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบทำเครื่องหมาย  ในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นจำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามเชิงบวก โดยตรวจให้คะแนนดังนี้

ประจำ/สม่ำเสมอ	4 คะแนน
ค่อนข้างบ่อย	3 คะแนน
บางครั้ง	2 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	1 คะแนน
ไม่เคย	0 คะแนน

**ตอนที่ 7** ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันปัญหาการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 (สี่คูณร้อย) ของเด็กและเยาวชน ใช้การรวบรวมข้อมูลตามประเด็นพร้อมนำมาเรียบเรียงและเสนอในรูปแบบความเรียง

ซึ่งเกณฑ์การวัดระดับ และการแปลผลภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างจะใช้เครื่องมือวัด 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์การคำนวณจากช่วงชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{4 - 0}{5} = 0.8$$

ดังนั้นเกณฑ์การวัดระดับ และการแปลผลรวมของกลุ่มตัวอย่างใช้เครื่องมือวัด 5 ระดับ คือ

ค่าเฉลี่ย	0.00 – 0.80	หมายถึงอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	0.81 – 1.60	หมายถึงอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.61 – 2.40	หมายถึงอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	2.41 – 3.20	หมายถึงอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	3.21 – 4.00	หมายถึงอยู่ในระดับมากที่สุด

## บทที่ 4

### ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและระดับความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุและพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเขต 8 และ 9” ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบเนื้อหาความถูกต้อง และประเด็นของคำถามให้มีความครอบคลุม ครบถ้วนตามกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ในการคัดเลือกขอบเขตด้านพื้นที่ คือ เด็กและเยาวชนภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเขต 8 และเขต 9 ที่ถูกศาลพิพากษาตัดสินลงโทษในคดียาเสพติด ประเภทกระท่อม ภายในภาคใต้ของประเทศไทย 14 แห่ง

จากนั้นได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือตามความสะดวก (Convenience sampling) กับเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแต่ละแห่ง โดยทำการขออนุญาตไปยังอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นผู้รับผิดชอบในการเก็บสอบถามให้เป็นไปตามระเบียบของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งสามารถทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามได้ทั้งหมด จำนวน 200 ตัวอย่าง และนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด ซึ่งพบว่า มีแบบสอบถามที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 200 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ (Statistic Package for Social Science : SPSS) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยตัวอย่าง (Sample mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential analysis) ได้แก่ ค่าสถิติ T-test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบเชฟเฟ (Scheffe') โดยมีการกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งจากผลการศึกษาที่ได้ทั้งหมดสามารถแบ่งผลการศึกษาวิจัยออกเป็น 8 ตอน ได้ดังนี้

- 4.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล
- 4.2 ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100
- 4.3 ตอนที่ 3 พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100
- 4.4 ตอนที่ 4 ความรับผิดชอบต่อตนเองของเด็กและเยาวชน

- 4.5 ตอนที่ 5 สัมพันธภาพในครอบครัว
- 4.6 ตอนที่ 6 กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว
- 4.7 ตอนที่ 7 แนวทางการป้องกันปัญหาการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ต่อเด็กและเยาวชน
- 4.8 ตอนที่ 8 การทดสอบสมมติฐาน

#### 4.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล

จากการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 จำนวนทั้งสิ้น 200 ตัวอย่าง สามารถนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลซึ่งใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนพี่น้อง สถานที่อาศัย และรายรับที่ได้รับต่อเดือน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

##### 4.1.1 อายุ

ผลการศึกษาด้านอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16-17 ปี จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 70.5 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 14-15 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 และ อายุ 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 อายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
14 – 15 ปี	36	18.0
16 – 17 ปี	141	70.5
18 ปี	23	11.5
รวม	200	100.0

##### 4.1.2 ระดับการศึกษา

ผลการศึกษาด้านระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นระดับการศึกษา จำนวน 200 คน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ การศึกษาชั้นประถมศึกษา จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 74.5 รองลงมา คือ ระดับการศึกษาชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 ไม่ได้เรียนหนังสือ จำนวน 28 คน คิดเป็น ร้อยละ 14.0 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน	28	14.0
ประถมศึกษา	129	64.5
มัธยมศึกษาตอนต้น	32	16.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	11	5.5
<b>รวม</b>	<b>20</b>	<b>100.0</b>

## 4.1.3 จำนวนพี่น้อง

ผลการศึกษาด้านจำนวนพี่น้องของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนพี่น้องอยู่ระหว่าง 2-3 คน จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 64.5 รองลงมา คือ มีจำนวนพี่น้องอยู่ระหว่าง 4-6 คน จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 เป็นลูกคนเดียว จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 และมีจำนวนพี่น้องมากกว่า 6 คน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 จำนวนพี่น้อง

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
เป็นลูกคนเดียว	28	14.0
2 - 3 คน	129	64.5
4 - 6 คน	32	16.0
มากกว่า 6 คน	11	5.5
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>100.0</b>

## 4.1.4 สถานที่พักอาศัย (ก่อนเข้ามาอยู่ภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน)

ผลการศึกษาด้านสถานที่พักอาศัยก่อนเข้ามาอยู่ภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่อาศัยอยู่บ้านของพ่อและแม่ จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 76.0 รองลงมา คือ บ้านญาติ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 สถานที่อื่น ๆ เช่น บ้านนายจ้าง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 และอาศัยอยู่ห้องเช่า จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 ตามลำดับ (ตารางที่ 6)

**ตารางที่ 6** สถานที่พักอาศัยก่อนเข้าสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9

สถานที่พักอาศัย	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
บ้านพ่อแม่	152	76.0
บ้านญาติ	21	10.5
ห้องเช่า	12	6.0
สถานที่อื่น ๆ	15	7.5
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>100.0</b>

#### 4.1.5 รายรับที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือน

ผลการศึกษารายรับที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 200 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายรับต่อเดือนส่วนใหญ่ต่ำกว่า 1,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.5 รองลงมา คือ มีรายรับต่อเดือนระหว่าง 1,500-3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.0 รายรับต่อเดือนมากกว่า 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.0 และรายรับต่อเดือน จำนวน 3,000-4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

**ตารางที่ 7** รายรับที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือน

รายรับ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1,500 บาท	63	31.5
1,500 - 2,000 บาท	46	23.0
2,001 - 3,000 บาท	46	3.0
3,000 - 4,000 บาท	1	8.5
4,001 บาทขึ้นไป	28	14.0
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>100.0</b>

#### 4.2 ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 200 คน พบว่า โดยเฉลี่ยรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 และไม่มีความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิดนี้ จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ว่าทำให้เกิดแหล่งมั่วสุมและทำให้โอกาสในการพบปะสังสรรค์เพื่อนฝูงลดน้อยลง จำนวนมากที่สุด คือ มีผู้ตอบถูก จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 90.0 (จำนวนเท่ากัน) รองลงมา คือ ทำให้นอนไม่หลับ มีผู้ตอบถูก จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 89.5 ทำให้เกิดความรู้สึกวิตกกังวล หรือไม่ผ่อนคลาย มีผู้ตอบถูก จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 82.0 ทำให้มีอารมณ์แปรปรวน มีผู้ตอบถูก จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 ทำให้มีการใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยเพิ่มมากขึ้น มีผู้ตอบถูก จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 74.5 ทำให้เสียการเรียน มีผู้ตอบถูก จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 69.0 ทำให้รับประทานอาหารได้น้อยลง มีผู้ตอบถูก จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 ทำให้เชื้องู ขาดความกระตือรือร้น มีผู้ตอบถูก จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 55.5 ทำให้มีเมตตาคล้ายการตีมีสุรา มีผู้ตอบถูก จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 ทำให้เป็นอันตรายต่อหัวใจ ทำให้ร่างกายอ่อนแอ และทำให้ไม่มีสมาธิในการทำสิ่งต่าง ๆ มีผู้ตอบถูก จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 (จำนวนเท่ากัน) ทำให้ร่างกายขาดภูมิคุ้มกันโรคต่าง ๆ มีผู้ตอบถูก จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 ทำให้เสียชีวิตได้หากดื่มในปริมาณมาก มีผู้ตอบถูก จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 ทำให้อ่อนเพลียและง่วงนอน มีผู้ตอบถูก จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 ทำให้น้ำหนักลดลงอย่างรวดเร็ว มีผู้ตอบถูก จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 29 เมื่อดื่มเข้าไปแล้วสามารถตรวจพบสารเสพติดได้เหมือนกับยาเสพติดชนิดอื่น ๆ มีผู้ตอบถูก จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 ทำให้เกิดอุบัติเหตุ มีผู้ตอบถูก จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 ทำให้เกิดเหตุทะเลาะวิวาท มีผู้ตอบถูก จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 และทำให้โอกาสในการพบปะสังสรรค์เพื่อนฝูงลดน้อยลง มีผู้ตอบถูก จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100

โทษของยาเสพติดชนิด 4x100	ถูก		ผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทำให้เกิดเหตุทะเลาะวิวาท	37	18.5	163	81.5
2. ทำให้เกิดแหล่งมั่วสุม	180	90.0	20	10.0
3. ทำให้เกิดความรู้สึกวิตกกังวลหรือไม่ผ่อนคลาย	164	82.0	36	18.0
4. ทำให้โอกาสในการพบปะสังสรรค์เพื่อนฝูงลดน้อยลง	180	90.0	20	10.0
5. ทำให้เสียการเรียน	138	69.0	62	31.0
6. ทำให้เกิดอุบัติเหตุ	46	23.0	154	77.0
7. ทำให้มีการใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยเพิ่มมากขึ้น	149	74.5	51	25.5
8. ทำให้อ่อนเพลียและง่วงนอน	59	29.5	141	70.5



## ตารางที่ 8 (ต่อ)

โทษของยาเสพติดชนิด 4x100	ถูก		ผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9. ทำให้เชื้อง้ำ ขาดความกระตือรือร้น	111	55.5	89	44.5
10. ทำให้ร่างกายขาดภูมิคุ้มกันโรคต่าง ๆ	71	35.5	129	64.5
11. ทำให้รับประทานอาหารได้น้อยลง	122	61.0	78	39.0
12. ทำให้น้ำหนักลดลงอย่างรวดเร็ว	58	29.0	142	71.0
13. ทำให้มีอาการมึนงงแปรปรวน	150	75.0	50	25.0
14. ทำให้เป็นอันตรายต่อหัวใจ	74	37.0	126	63.0
15. เมื่อดื่มเข้าไปแล้ว สามารถตรวจพบสารเสพติด เหมือนกับยาเสพติดชนิดอื่น ๆ	48	24.0	152	76.0
16. ทำให้นอนหลับสนิทอย่างไม่รู้สึกรู้สึ	179	89.5	21	10.5
17. ทำให้มีอาการมึนเมาคล้ายการดื่มสุรา	87	43.5	113	56.5
18. ทำให้ร่างกายอ่อนแอ	74	37.0	126	63.0
19. ทำให้ไม่มีสมาธิในการทำสิ่งต่าง ๆ	74	37.0	126	63.0
20. ทำให้เสียชีวิตได้หากดื่มในปริมาณมาก	66	33.0	134	67.0
<b>ค่าเฉลี่ยรวม</b>	<b>103</b>	<b>51.7</b>	<b>97</b>	<b>48.3</b>

## 4.3 ตอนที่ 3 พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 200 คน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเด็น คือ ปริมาณการใช้สารยาเสพติดชนิดนี้ และสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิดนี้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

## 4.3.1 ความถี่ในการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้ยาเสพติดชนิดนี้ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมา คือ ใช้ยาเสพติดชนิดนี้ 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 ใช้ 5-6 ครั้ง/สัปดาห์ และทุกวัน/สัปดาห์ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 (จำนวนเท่ากัน) ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

**ตารางที่ 9** ข้อมูลความถี่ในการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

ปริมาณการใช้ยาเสพติดชนิด 4 x 100	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
1-2 ครั้ง/สัปดาห์	51	25.5
3-4 ครั้ง/สัปดาห์	71	35.5
5-6 ครั้ง/สัปดาห์	39	19.5
7 ครั้งขึ้นไป/สัปดาห์	39	19.5
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>100.0</b>

#### 4.3.2 ระดับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ส่วนใหญ่จะมีระดับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิดนี้ ระดับปานกลาง จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมา คือ พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิดนี้ ระดับน้อย จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิดนี้ ระดับมาก จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิดนี้ ระดับน้อยที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 และพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิดนี้ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

**ตารางที่ 10** ข้อมูลระดับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

ระดับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100	จำนวน	ค่าเฉลี่ย
น้อยที่สุด	21	10.5
น้อย	65	32.5
ปานกลาง	87	43.5
มาก	24	12.0
มากที่สุด	23	1.5
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>100.0</b>

#### 4.3.3 สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวม 1.85 และเมื่อพิจารณาเป็นรายสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิดนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิดนี้ เพราะความชอบในรสชาติ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.34 รองลงมา คือ เพราะต้องการผ่อนคลาย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.43 ต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้อง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.29 ต้องการระบายความเครียด

อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.03 คิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.02 เพื่อนชักชวน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 1.72 ต้องการบำรุงร่างกาย อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.23 อยากลองสูตรใหม่ ๆ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.00 และเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องบังคับให้ใช้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 0.42 ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

สาเหตุการเกิด พฤติกรรม การใช้ยาเสพติด ชนิด 4 x100	ระดับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ชนิด 4x100					Mean	S.D.	แปลผล	
	ประจำ/ สม่ำเสมอ	ค่อนข้าง บ่อย	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย				
1) ต้องการสังสรรค์ กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือ รุ่นน้อง	27 (13.5)	59 (29.5)	66 (33.0)	41 (20.5)	7 (3.5)	2.29	1.049	มาก	
2) ต้องการผ่อนคลาย หายเครียด	31 (15.5)	63 (31.5)	74 (37.0)	24 (12.0)	8 (4.0)	2.43	1.020	มาก	
3) ต้องการได้รู้จัก กลุ่มเพื่อนและสังคม ใหม่ ๆ	21 (10.5)	52 (26.0)	63 (31.5)	39 (19.5)	25 (12.5)	2.03	1.175	ปานกลาง	
4) เพื่อน รุ่นพี่ หรือ รุ่นน้องบังคับให้ใช้	-	7 (3.5)	21 (10.5)	21 (10.5)	151 (75.5)	0.42	.817	น้อยที่สุด	
5) เพื่อนชักชวน	13 (6.5)	54 (27.0)	47 (23.5)	35 (17.5)	51 (25.5)	1.72	1.285	ปานกลาง	
6) คิดอยากจะใช้ ก็ใช้ตามใจตนเอง	20 (10.0)	45 (22.5)	64 (32.0)	60 (30.0)	11 (5.5)	2.02	1.073	ปานกลาง	
7) อยากลองสูตร ใหม่ ๆ	7 (3.5)	19 (9.5)	41 (20.5)	33 (16.5)	100 (50.0)	1.00	1.186	น้อย	
8) ต้องการระบาย ความเครียด	25 (12.5)	37 (18.5)	84 (42.0)	26 (13.0)	28 (14.0)	2.03	1.175	ปานกลาง	
9) ชอบในรสชาติ	41 (20.5)	54 (27.0)	55 (27.5)	31 (15.5)	19 (9.5)	3.34	1.233	มากที่สุด	
10) ต้องการบำรุง ร่างกาย	16 (8.0)	24 (12.0)	42 (21.0)	25 (12.5)	25 (46.5)	1.23	1.354	น้อย	
						<b>ค่าเฉลี่ยรวม</b>	<b>1.85</b>	<b>1.137</b>	<b>ปานกลาง</b>

#### 4.4 ตอนที่ 4 ความรับผิดชอบต่อตนเองของเด็กและเยาวชน

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อตนเองของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 200 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรับผิดชอบต่อตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวม 2.36 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้เกียรติผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.33 รองลงมา คือ สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.94 สามารถควบคุมตัวเองเวลาโกรธได้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.61 เป็นคนตรงต่อเวลา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.32 มีการวางแผนในการใช้จ่ายเงิน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.28 สามารถปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดี/ไม่เคยทำให้พ่อแม่เสียใจ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.11 ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบทำงานต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.07 มีความรับผิดชอบส่งการบ้านตรงตามเวลาทุกครั้ง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.05 มีการรับประทานอาหารตามใจปากแม้สิ่งนั้นไม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพก็ตาม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.04 มีการออกกำลังกาย อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 1.91 ตามลำดับ (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ความรับผิดชอบต่อตนเอง

ความรับผิดชอบ ของตนเอง	ระดับความรับผิดชอบต่อตนเอง					Mean	S.D.	แปลผล
	ประจำ/ สม่ำเสมอ	ค่อนข้าง บ่อย	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย			
1) มีการออกกำลังกาย	16 (8.0)	36 (18.0)	85 (42.5)	40 (20.0)	23 (11.5)	1.91	1.076	ปานกลาง
2) มีการรับประทานอาหารตามใจปาก แม้สิ่งนั้นไม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพก็ตาม	19 (9.5)	56 (28.0)	66 (33.0)	31 (15.5)	28 (14.0)	2.04	1.175	ปานกลาง
3) มีความรับผิดชอบส่งการบ้านตรงตามเวลาทุกครั้ง	16 (8.0)	53 (26.5)	79 (39.5)	29 (14.5)	23 (11.5)	2.05	1.092	ปานกลาง
4) สามารถปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดี/ไม่เคยทำให้พ่อแม่เสียใจ	14 (7.0)	48 (24.0)	97 (48.5)	27 (13.5)	14 (7.0)	2.11	.964	ปานกลาง
5) สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย	60 (30.0)	86 (43.0)	39 (19.5)	11 (5.5)	4 (2.0)	2.94	.946	มาก
6) มีความให้เกียรติผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอ	100 (50.0)	77 (38.5)	16 (8.0)	2 (1.0)	5 (2.5)	3.33	.862	มากที่สุด
7) มีการวางแผนในการใช้จ่ายเงิน	30 (15.0)	54 (27.0)	77 (38.5)	19 (9.5)	20 (10.0)	2.28	1.138	ปานกลาง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ความรับผิดชอบ ของตนเอง	ระดับความรับผิดชอบตนเอง					Mean	S.D.	แปลผล
	ประจำ/ สม่ำเสมอ	ค่อนข้าง บ่อย	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย			
8) มักได้รับมอบหมาย ให้เป็นผู้รับผิดชอบทำงาน ต่าง ๆ	23 (11.5)	40 (20.0)	88 (44.0)	26 (13.0)	23 (11.5)	2.07	1.119	ปานกลาง
9) มักจะเป็นคนตรง ต่อเวลา	25 (12.5)	62 (31.0)	73 (36.5)	28 (14.0)	12 (6.0)	2.32	1.077	ปานกลาง
10) สามารถควบคุม ตัวเองเวลาโกรธได้	43 (21.5)	73 (36.5)	57 (28.5)	13 (6.5)	14 (7.0)	2.61	1.130	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม					2.36	1.058	ปานกลาง

#### 4.5 ตอนที่ 5 สัมพันธภาพในครอบครัว

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 200 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสัมพันธภาพในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวม 2.07 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รักใคร่กลมเกลียวกันดี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.87 รองลงมา คือ มีการแสดงความรักให้แก่กันอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.85 รับประทานอาหารร่วมกัน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.67 ทุกคนปฏิบัติตามกฎของครอบครัว เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.43 ปรึกษาหารือร่วมกันเมื่อมีปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.38 ทำกิจกรรมทางศาสนาร่วมกัน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.01 ไม่ค่อยมีเวลาร่าง ทำกิจกรรมนันทนาการร่วมกัน อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.90 ไม่เคยให้กำลังใจต่อกันเลย อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.27 มีความเห็นขัดแย้งกัน อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.21 ทุกคนเอาแต่ใจ ไม่มีใครยอมให้กันเลย อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.10 ตามลำดับ (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 สัมพันธภาพในครอบครัว

สัมพันธภาพในครอบครัว	ระดับสัมพันธภาพในครอบครัว					Mean	S.D.	แปลผล
	ประจำ/ สม่ำเสมอ	ค่อนข้าง บ่อย	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย			
1) รับประทานอาหาร ร่วมกัน	49 (24.5)	69 (34.5)	54 (27.0)	22 (11.0)	6 (3.0)	2.67	1.058	มาก
2) ไม่เคยให้กำลังใจ ต่อกันเลย	6 (3.0)	19 (9.5)	63 (31.5)	46 (23.0)	66 (3.0)	1.27	1.109	น้อย
3) มักมีความเห็นขัดแย้งกัน	4 (2.0)	11 (5.5)	65 (32.5)	62 (31.0)	58 (29.0)	1.21	.989	น้อย

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สัมพันธภาพในครอบครัว	ระดับสัมพันธภาพในครอบครัว					Mean	S.D.	แปลผล
	ประจำ/ สม่ำเสมอ	ค่อนข้าง บ่อย	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย			
4) ทุกคนปฏิบัติตามกฎ ของครอบครัวเป็นอย่างดี	37 (18.5)	63 (31.5)	66 (33.0)	16 (8.0)	18 (9.0)	2.43	1.149	มาก
5) ปกัษาหารหรือร่วมกัน เมื่อมีปัญหา	38 (19.0)	59 (29.5)	55 (27.5)	36 (18.0)	12 (6.0)	2.38	1.158	ปานกลาง
6) ทุกคนเอาแต่ใจ ไม่มีใคร ยอมให้กันเลย	5 (2.5)	17 (8.5)	48 (24.0)	52 (26.0)	78 (39.0)	1.10	1.092	น้อย
7) แสดงความรักให้แก่กัน	68 (34.0)	66 (33.0)	39 (19.5)	22 (11.0)	55 (2.5)	2.85	1.088	มาก
8) ไม่ค่อยมีเวลาวางทำ กิจกรรมนันทนาการร่วมกัน	17 (8.5)	31 (15.5)	86 (43.0)	46 (23.0)	20 (10.0)	1.90	1.058	ปานกลาง
9) ทุกคนรักใคร่กลมเกลียว กันดี	65 (32.5)	68 (34.0)	49 (24.5)	12 (6.0)	6 (3.0)	2.87	1.034	มาก
10) ทำกิจกรรมทางศาสนา ร่วมกัน	31 (15.5)	33 (16.5)	69 (34.5)	41 (20.5)	26 (13.0)	2.01	1.232	ปานกลาง
	ค่าเฉลี่ยรวม					2.07	1.097	ปานกลาง

#### 4.6 ตอนที่ 6 กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 200 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวม 2.81 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างมักจะสอนให้มีความประพฤติเมื่ออยู่กับผู้ใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.34 รองลงมา คือ สอนให้เลือกคบเพื่อนที่ดี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.13 สอนให้พูดจาไพเราะ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.05 ส่งเสริมและยินดีเมื่อทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งประสบความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.99 บอกถึงโทษของคนที่ทำผิด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.92 เป็นแบบอย่างในการทำความดี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.73 สอนให้เคารพกฎกติกาของสังคม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.67 สอนทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.53 ลงโทษอย่างเหมาะสมเมื่อทำผิด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.43 และสอนให้เด็กและเยาวชนเข้าวัดทำบุญ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.32 (ตารางที่ 14)

**ตารางที่ 14** ภาระบวการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว

ภาระบวการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว	ระดับภาระบวการขัดเกลาจากครอบครัว					Mean	S.D.	แปลผล
	ประจำ/สม่ำเสมอ	ค่อนข้างบ่อย	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย			
1) สอนทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน	49 (24.5)	69 (34.5)	54 (27.0)	22 (11.0)	6 (3.0)	2.53	1.138	มาก
2) สอนให้เลือกคบเพื่อนที่ดี	6 (3.0)	19 (9.5)	63 (31.5)	46 (23.0)	66 (3.0)	3.13	1.007	มาก
3) สอนให้เด็กและเยาวชนเข้าวัดทำบุญ	4 (2.0)	11 (5.5)	65 (32.5)	62 (31.0)	58 (29.0)	2.32	1.164	ปานกลาง
4) สอนให้เคารพกฎกติกาของสังคม	37 (18.5)	63 (31.5)	66 (33.0)	16 (8.0)	18 (9.0)	2.67	1.048	มาก
5) บอกถึงโทษของคนที่ทำผิด	38 (19.0)	59 (29.5)	55 (27.5)	36 (18.0)	12 (6.0)	2.92	1.063	มาก
6) เป็นแบบอย่างในการทำความดี	5 (2.5)	17 (8.5)	48 (24.0)	52 (26.0)	78 (39.0)	2.73	1.040	มาก
7) ส่งเสริมและยินดีเมื่อทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งประสบความสำเร็จ	68 (34.0)	66 (33.0)	39 (19.5)	22 (11.0)	55 (2.5)	2.99	1.037	มาก
8) ลงโทษอย่างเหมาะสมเมื่อทำผิด	17 (8.5)	31 (15.5)	86 (43.0)	46 (23.0)	20 (10.0)	2.43	1.158	มาก
9) สอนให้พูดจาไพเราะ	65 (32.5)	68 (34.0)	49 (24.5)	12 (6.0)	6 (3.0)	3.05	.915	มาก
10) สอนให้มีความรักเมื่อยู่กับผู้อื่น	31 (15.5)	33 (16.5)	69 (34.5)	41 (20.5)	26 (13.0)	3.34	.882	มากที่สุด
<b>ค่าเฉลี่ยรวม</b>						<b>2.81</b>	<b>1.045</b>	<b>มาก</b>

#### 4.7 ตอนที่ 7 แนวทางการป้องกันปัญหาการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ต่อเด็กและเยาวชน

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันปัญหาการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ต่อเด็กและเยาวชนของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 200 คน สามารถสรุปเป็นประเด็นข้อเสนอแนะสำคัญจากกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

1. ครอบครัว หรือผู้ปกครองควรแนะนำการเลือกคบเพื่อนให้แก่เด็กและเยาวชน โดยพิจารณาเลือกคบแต่เพื่อนที่ดี และปฏิเสธเลือกคบเพื่อนที่ใช้ยาเสพติดอย่างเด็ดขาด

2. ครอบครัว หรือผู้ปกครองควรตั้งกฎ หรือกติกาการปฏิบัติตนในการใช้ชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสม คอยดูแลเอาใจใส่อยู่เสมอ ไม่ปล่อยปละละเลยให้มีอิสระในการกระทำตามใจตนเองมากเกินไป เช่น การห้ามปราบไม่ให้การออกเที่ยวเตร่ในเวลากลางคืน เป็นต้น

3. ครอบครัว หรือผู้ปกครองต้องแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และรู้เท่าทันยาเสพติดที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับโทษของยาเสพติดชนิดต่าง ๆ แก่เด็กและเยาวชนอย่างถูกต้อง อีกทั้งป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

4. โรงเรียนต้องเน้นการให้ความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับโทษของยาเสพติดที่สามารถมองเห็นได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดตระหนักรู้ และเกรงกลัวต่อผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมา

#### 4.8 ตอนที่ 8 การทดสอบสมมติฐาน

การศึกษาเรื่องระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเขต 8 และเขต 9 ในครั้งนี้สามารถสรุปผลการตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

**สมมติฐานที่ 1** กลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน โดยสามารถแบ่งได้เป็น 5 สมมติฐานย่อย ดังนี้

**สมมติฐานที่ 1.1** กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 1.2** กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 1.3** กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนพี่น้องต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 1.4** กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานที่พักอาศัยก่อนเข้ามาอยู่ภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 1.5** กลุ่มตัวอย่างที่มีรายรับที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 2** กลุ่มตัวอย่างที่มีสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน โดยสามารถแบ่งได้เป็น 9 สมมติฐานย่อย ดังนี้

**สมมติฐานที่ 2.1** กลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน



**สมมติฐานที่ 2.2** กลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการผ่อนคลาย หายเครียดต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 2.3** กลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการที่จะได้รู้จักกลุ่มเพื่อนและสังคมใหม่ ๆ ต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 2.4** กลุ่มตัวอย่างที่มีเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องบังคับให้ใช้ต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 2.5** กลุ่มตัวอย่างที่มีเพื่อนชกชนต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 2.6** กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเองต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 2.7** กลุ่มตัวอย่างที่มีความอยากลองสูดใหม่ ๆ ต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 2.8** กลุ่มตัวอย่างที่มีความชอบในรสชาติต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 2.9** กลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการบำรุงร่างกายต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 3** กลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลด้านปัจจัยทางสังคมต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน สามารถแบ่งได้เป็น 3 สมมติฐานย่อย ดังนี้

**สมมติฐานที่ 3.1** กลุ่มตัวอย่างที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 3.2** กลุ่มตัวอย่างที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 3.3** กลุ่มตัวอย่างที่มีกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

**สมมติฐานที่ 4** กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

โดยการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่ละสมมติฐานมีรายละเอียดดังนี้

**สมมติฐานที่ 1** กลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน โดยสามารถแบ่งได้เป็น 5 สมมติฐานย่อย ดังนี้

**สมมติฐานที่ 1.1** กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) และกำหนดระดับนัยทางสถิติที่ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุของกลุ่มตัวอย่างกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อายุ 16-17 ปี มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.65 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 14-15 ปี ค่าเฉลี่ย 2.58 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18 ปี ค่าเฉลี่ย 2.43 ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

**ตารางที่ 15** ความแตกต่างระหว่างอายุของกลุ่มตัวอย่างกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

อายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
<b>ภาพรวม</b>			
14 – 15 ปี	36	2.58	.874
16 – 17 ปี	141	2.65	.902
18 ปี	23	2.43	.788
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>2.61</b>	<b>.884</b>

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ไม่แตกต่างกัน ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P = .536$ ) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 16)

**ตารางที่ 16** การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของอายุกับการมีพฤติกรรม การใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
<b>ภาพรวม</b>					
ระหว่างกลุ่ม	2	.981	.491	.626	.536
ภายในกลุ่ม	197	154.374	.784		
<b>รวม</b>	<b>199</b>	<b>155.355</b>			

N=200, P>0.05

**สมมติฐานที่ 1.2** กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) และกำหนดระดับนัยทางสถิติที่ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.72 รองลงมาคือ ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ค่าเฉลี่ย 2.63 ไม่ได้เรียน ค่าเฉลี่ย 2.50 และระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ค่าเฉลี่ย 2.45 ตามลำดับ (ตารางที่ 17)

**ตารางที่ 17** ความแตกต่างระหว่างการศึกษากลุ่มตัวอย่างกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
<b>ภาพรวม</b>			
ไม่ได้เรียน	28	2.50	.882
ประถมศึกษา	129	2.63	.884
มัธยมศึกษาตอนต้น	32	2.72	.924
มัธยมศึกษาตอนปลาย	11	2.45	.820
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>2.61</b>	<b>.884</b>

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ไม่แตกต่างกัน ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P=0.731$ ) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 18)

**ตารางที่ 18** การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับการศึกษากับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
<b>ภาพรวม</b>					
ระหว่างกลุ่ม	3	1.019	.340	.432	.731
ภายในกลุ่ม	196	154.336	.787		
<b>รวม</b>	<b>199</b>	<b>155.355</b>			

N=200, P>0.05

**สมมติฐานที่ 1.3** กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนพี่น้องต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างจำนวนพี่น้องกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) และกำหนดระดับนัยทางสถิติที่ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างจำนวนพี่น้องของกลุ่มตัวอย่างกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนพี่น้องอยู่ระหว่าง 4 – 6 คน มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.72 รองลงมา คือ มีจำนวนพี่น้องอยู่ระหว่าง 2-3 คน ค่าเฉลี่ย 2.63 เป็นลูกคนเดียว ค่าเฉลี่ย 2.50 และมีจำนวนพี่น้องมากกว่า 6 คน ค่าเฉลี่ย 2.45 ตามลำดับ (ตารางที่ 19)

**ตารางที่ 19** ความแตกต่างระหว่างจำนวนพี่น้องกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

จำนวนพี่น้อง	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
<b>ภาพรวม</b>			
เป็นลูกคนเดียว	28	2.50	.882
2-3 คน	129	2.63	.884
4-6 คน	32	2.72	.924
มากกว่า 6 คน	11	2.45	.820
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>2.61</b>	<b>.884</b>

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างจำนวนพี่น้องกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนพี่น้องต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ไม่แตกต่างกัน ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P=.731$ ) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 20)

**ตารางที่ 20** การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของจำนวนพี่น้องกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
<b>ภาพรวม</b>					
ระหว่างกลุ่ม	3	1.019	.340	.432	.731
ภายในกลุ่ม	196	154.336	.787		
<b>รวม</b>	<b>199</b>	<b>155.355</b>			

N=200,  $P>0.05$

**สมมติฐานที่ 1.4** กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานที่พักอาศัยก่อนเข้ามาอยู่ภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานที่พักอาศัยก่อนเข้ามาอยู่ภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) และกำหนดระดับนัยทางสถิติที่ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานที่พักอาศัยก่อนเข้ามาอยู่ภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของกลุ่มตัวอย่างกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่พักอาศัยอยู่บ้านญาติ มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.76 รองลงมา คือ บ้านพ่อและแม่ ค่าเฉลี่ย 2.63 ห้างเช่า ค่าเฉลี่ย 2.58 และสถานที่อื่น ๆ เช่น บ้านนายจ้าง ฯลฯ ค่าเฉลี่ย 2.33 ตามลำดับ (ตารางที่ 21)

**ตารางที่ 21** ความแตกต่างระหว่างสถานที่พักอาศัยก่อนเข้ามาอยู่ภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

สถานที่พักอาศัย	จำนวน	ร้อยละ	S.D.
<b>ภาพรวม</b>			
บ้านพ่อแม่	152	2.63	.912
บ้านญาติ	21	2.76	.625
ห้องเช่า	12	2.58	.793
สถานที่อื่น ๆ	15	2.33	.976
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>2.61</b>	<b>.884</b>

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานที่พักอาศัยก่อนเข้ามาอยู่ภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานที่พักอาศัยก่อนเข้ามาอยู่ภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต่างก็มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ไม่แตกต่างกัน ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P=.547$ ) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 22)

**ตารางที่ 22** การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของที่พักอาศัยก่อนเข้ามาอยู่ภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
<b>ภาพรวม</b>					
ระหว่างกลุ่ม	3	1.670	.557	.710	.547
ภายในกลุ่ม	196	153.685	.784		
<b>รวม</b>	<b>199</b>	<b>155.355</b>			

N=200,  $P>0.05$

**สมมติฐานที่ 1.5** กลุ่มตัวอย่างที่มีรายรับที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายรับที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) และกำหนดระดับนัยทางสถิติที่ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายรับที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายรับจากผู้ปกครองต่อเดือน 4,001 บาทขึ้นไป มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.75 รองลงมา คือ มีรายรับจากผู้ปกครองต่อเดือนระหว่าง 2,001 - 3,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.67 รายรับจากผู้ปกครองต่อเดือนระหว่าง 1,500-2,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.65 รายรับจากผู้ปกครองต่อเดือนระหว่าง 3,000-4,000 บาท ค่าเฉลี่ย 2.53 และรายรับจากผู้ปกครองต่อเดือนต่ำกว่า 1,500 บาท ค่าเฉลี่ย 2.51 ตามลำดับ (ตารางที่ 23)

**ตารางที่ 23** ความแตกต่างระหว่างรายรับที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

รายรับ	จำนวน	ร้อยละ	S.D.
<b>ภาพรวม</b>			
ต่ำกว่า 1,500 บาท	63	2.51	.79
1,500 - 2,000 บาท	46	2.65	.924
2,001 - 3,000 บาท	46	.67	1.012
3,000 - 4,000 บาท	17	2.53	1.068
4,001 บาทขึ้นไป	28	2.50	.75
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>2.61</b>	<b>.59</b>

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายรับจากผู้ปกครองต่อเดือนกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายรับจากผู้ปกครองต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ไม่แตกต่างกัน ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P=.735$ ) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 24)

**ตารางที่ 24** การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของรายรับที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
<b>ภาพรวม</b>					
ระหว่างกลุ่ม	4	1.580	.395	.501	.735
ภายในกลุ่ม	195	153.775	.789		
<b>รวม</b>	<b>199</b>	<b>155.355</b>			

$N=200, P>0.05$

**สมมติฐานที่ 2** กลุ่มตัวอย่างที่มีสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันได้ โดยสามารถแบ่งได้เป็น 9 สมมติฐานย่อย ดังนี้

**สมมติฐานที่ 2.1** กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องต่างกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันได้

**สมมติฐานที่ 2.2** กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการผ่อนคลาย หายเครียดต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันได้

**สมมติฐานที่ 2.3** กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการได้รู้จักกลุ่มเพื่อนและสังคมใหม่ ๆ ต่างกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันได้

**สมมติฐานที่ 2.4** กลุ่มตัวอย่างมีความเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องบังคับให้ใช้ต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันได้

**สมมติฐานที่ 2.5** กลุ่มตัวอย่างมีความเพื่อนชกชวนต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันได้

**สมมติฐานที่ 2.6** กลุ่มตัวอย่างมีความคิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเองตามใจตนเอง ต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันได้

**สมมติฐานที่ 2.7** กลุ่มตัวอย่างมีความอยากลองสูตรใหม่ ๆ ต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันได้

**สมมติฐานที่ 2.8** กลุ่มตัวอย่างมีความชอบในรสชาติต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันได้

**สมมติฐานที่ 2.9** กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการบำรุงร่างกายต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันได้

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) และกำหนดระดับนัยทางสถิติที่ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้อง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า สาเหตุของ การใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ที่ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันได้ (ตารางที่ 25)



**ตารางที่ 25** ความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้อง กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

ต้องการสังสรรค์กับเพื่อนรุ่นพี่หรือรุ่นน้อง	จำนวน	ร้อยละ	S.D.
<b>ภาพรวม</b>			
น้อยที่สุด	21	1.10	625
น้อย	65	1.94	99
ปานกลาง	87	2.54	.88
มาก	24	3.21	.977
มากที่สุด	3	3.67	.77
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>2.29</b>	<b>1.049</b>

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรับผิดชอบต่อตนเองกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่หรือรุ่นน้อง ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P=.000$ ) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 26)

**ตารางที่ 26** การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่หรือรุ่นน้อง กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
<b>ภาพรวม</b>					
ระหว่างกลุ่ม	4	69.382	17.346	22.580	.000
ภายในกลุ่ม	195	149.798	.768		
<b>รวม</b>	<b>199</b>	<b>219.180</b>			

N = 200,  $P < 0.05$

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เรื่องต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่มีพฤติกรรม การใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบเชฟเฟ้ (Scheffe')

พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เรื่องต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้อง อยู่ในระดับน้อย ระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับน้อยที่สุด ต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้อง อยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับน้อย และต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้อง อยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับปานกลาง ตามลำดับ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 27)

**ตารางที่ 27** สรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เชฟเฟ้) ระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้อง กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

ต้องการสังสรรค์กับ เพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้อง	ค่าเฉลี่ย	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		1.10	1.94	2.54	3.21	3.67
น้อยที่สุด	1.10	-	-.843*	-1.445*	-2.113*	-2.571*
น้อย	1.94		-	-.602*	-1.270*	-1.728*
ปานกลาง	2.54			-	-.668*	-1.126
มาก	3.21				-	-.458
มากที่สุด	3.67					-

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) และกำหนดระดับนัยทางสถิติที่ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะต้องการผ่อนคลาย หายเครียด มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า สาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ที่ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน (ตารางที่ 28)

**ตารางที่ 28** ความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการผ่อนคลาย หายเครียด กับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100

ต้องการผ่อนคลาย หายเครียด	จำนวน	ร้อยละ	S.D.
<b>ภาพรวม</b>			
น้อยที่สุด	21	.81	.750
น้อย	65	2.18	.727
ปานกลาง	87	2.68	.814
มาก	24	3.46	.658
มากที่สุด	3	3.33	1.155
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>2.43</b>	<b>1.020</b>

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรับผิดชอบต่อนองกับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะต้องการผ่อนคลาย หายเครียด ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P=.000$ ) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 29)

**ตารางที่ 29** การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการผ่อนคลาย หายเครียด กับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
<b>ภาพรวม</b>					
ระหว่างกลุ่ม	4	69.382	23.060	39.225	.000
ภายในกลุ่ม	195	149.798	.588		
<b>รวม</b>	<b>199</b>	<b>219.180</b>			

N=200,  $P<0.05$

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสาเหตุของการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 เรื่องต้องการผ่อนคลาย หายเครียด ต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่มีพฤติกรรมการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบเชฟเฟ (Scheffe')

พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เรื่องต้องการผ่อนคลาย หายเครียด อยู่ในระดับน้อย ระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับน้อยที่สุด ต้องการผ่อนคลาย หายเครียด อยู่ในระดับปานกลาง และระดับมาก มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับน้อย ต้องการผ่อนคลาย หายเครียด อยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับปานกลาง ตามลำดับ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 ผลสรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เชฟเฟ) ระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เรื่องต้องการผ่อนคลาย หายเครียด กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

ต้องการผ่อนคลาย หายเครียด	ค่าเฉลี่ย	น้อย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		ที่สุด				
		0.81	2.18	2.68	3.46	3.33
น้อยที่สุด	0.81	-	-1.375*	-1.869*	-2.649*	-2.524*
น้อย	2.18		-	-.494*	-1.274*	-1.149
ปานกลาง	2.68			-	-.780*	-.655
มาก	3.46				-	.125
มากที่สุด	3.33					-

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) และกำหนดระดับนัยทางสถิติที่ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะต้องการได้รู้จักกลุ่มเพื่อนและสังคมใหม่ ๆ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า สาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ที่ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน (ตารางที่ 31)

**ตารางที่ 31** ความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้จ่ายเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการได้รู้จักกลุ่มเพื่อน และสังคมใหม่ ๆ กับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเสพติดชนิด 4x100

ต้องการได้รู้จักกลุ่มเพื่อนและสังคมใหม่ ๆ	จำนวน	ร้อยละ	S.D.
<b>ภาพรวม</b>			
น้อยที่สุด	21	0.81	.750
น้อย	65	2.18	.727
ปานกลาง	87	2.68	.814
มาก	24	3.46	.658
มากที่สุด	3	3.33	1.155
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>2.43</b>	<b>1.020</b>

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรับผิดชอบต่อนองกับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้จ่ายเสพติดชนิด 4x100 เพราะต้องการได้รู้จักกลุ่มเพื่อนและสังคมใหม่ ๆ ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P=.000$ ) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 32)

**ตารางที่ 32** การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้จ่ายเสพติดชนิด 4x100 เรื่องต้องการได้รู้จักกลุ่มเพื่อนและสังคมใหม่ ๆ กับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเสพติดชนิด 4x100

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
<b>ภาพรวม</b>					
ระหว่างกลุ่ม	4	107.554	26.889	31.337	.000
ภายในกลุ่ม	195	167.321	.858		
<b>รวม</b>	<b>199</b>	<b>274.875</b>			

N=200,  $P < 0.05$

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเสพติดชนิด 4x100 ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสาเหตุของการใช้จ่ายเสพติดชนิด 4x100 เรื่องต้องการได้รู้จักกลุ่มเพื่อนและสังคมใหม่ ๆ ต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบเชฟเฟ้ (Scheffe')

พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการได้รู้จักกลุ่มเพื่อนและสังคมใหม่ ๆ อยู่ในระดับน้อย ระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับน้อยที่สุด ต้องการได้รู้จักกลุ่มเพื่อนและสังคมใหม่ ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับน้อย ตามลำดับ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 33)

**ตารางที่ 33** ผลสรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เชฟเฟ) ระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เรื่องต้องการได้รู้จักกลุ่มเพื่อนและสังคมใหม่ ๆ กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

ต้องการได้รู้จัก		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
กลุ่มเพื่อน	ค่าเฉลี่ย	0.81	2.18	2.68	3.46	3.33
และสังคมใหม่ ๆ						
น้อยที่สุด	0.81	-	-1.124*	-1.903*	-2.524*	-3.524*
น้อย	2.18		-	-779*	-1.400*	-2.400*
ปานกลาง	2.68			-	-621	-1.621
มาก	3.46				-	-1.000
มากที่สุด	3.33					-

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) และกำหนดระดับนัยทางสถิติที่ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องบังคับให้ใช้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า สาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ที่ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน (ตารางที่ 34)

**ตารางที่ 34** ความแตกต่างระหว่างสาเหตุการไ้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้อง บังคับให้ใช้กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

เพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องบังคับให้ใช้	จำนวน	ร้อยละ	S.D.
<b>ภาพรวม</b>			
น้อยที่สุด	21	0.81	.750
น้อย	65	2.18	.727
ปานกลาง	87	2.68	.814
มาก	24	3.46	.658
มากที่สุด	3	3.33	1.155
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>2.43</b>	<b>1.020</b>

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรับผิดชอบต่อนองกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) พบว่า กลุ่มตัวอย่างไ้ยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องบังคับให้ใช้ ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P=.000$ ) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 35)

**ตารางที่ 35** การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุการไ้ยาเสพติดชนิด 4x100 เรื่องเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องบังคับให้ใช้กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
<b>ภาพรวม</b>					
ระหว่างกลุ่ม	4	21.475	5.369	9.411	.000
ภายในกลุ่ม	195	111.245	.570		
<b>รวม</b>	<b>199</b>	<b>132.720</b>			

$N=200, P<0.05$

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสาเหตุของการไ้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องบังคับให้ใช้ ต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบเชฟเฟ้ (Scheffe')

พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เรืองเฟื่อน รุ่งพี หรือรุ่งน่องบังคับให้ใช้ อยู่ในระดับมาก และระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับน้อยที่สุด เฟือน รุ่งพี หรือรุ่งน่องบังคับให้ใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับน้อย เฟือนรุ่งพี หรือรุ่งน่องบังคับให้ใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับปานกลาง และเฟือน รุ่งพี หรือรุ่งน่องบังคับให้ใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 น้อยกว่าระดับมาก ตามลำดับ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 36)

**ตารางที่ 36** ผลสรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เชฟเฟ) ระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากเฟือน รุ่งพี หรือรุ่งน่องบังคับให้ใช้กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

เฟือน รุ่งพี หรือรุ่งน่อง บังคับให้ใช้	ค่าเฉลี่ย	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		0.81	2.18	2.68	3.46	3.33
น้อยที่สุด	0.81	-	-200	-529	-.750*	-2.333*
น้อย	2.18		-	-.329	-.550	-2.133*
ปานกลาง	2.68			-	-.221	-.1805*
มาก	3.46				-	-1.583*
มากที่สุด	3.33					-

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) และกำหนดระดับนัยทางสถิติที่ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะเฟือน ชักชวน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า สาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน (ตารางที่ 37)



**ตารางที่ 37** ความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากเพื่อนชักชวนกับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100

เพื่อนชักชวน	จำนวน	ร้อยละ	S.D.
<b>ภาพรวม</b>			
น้อยที่สุด	21	0.81	.750
น้อย	65	2.18	.727
ปานกลาง	87	2.68	.814
มาก	24	3.46	.658
มากที่สุด	3	3.33	1.155
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>2.43</b>	<b>1.020</b>

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรับผิดชอบต่อนองกับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะเพื่อนชักชวนต่างก็มีพฤติกรรมการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P=.000$ ) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 38)

**ตารางที่ 38** การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 เรื่องเพื่อนชักชวนกับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
<b>ภาพรวม</b>					
ระหว่างกลุ่ม	4	86.101	21.525	17.298	.000
ภายในกลุ่ม	195	242.654	1.244		
<b>รวม</b>	<b>199</b>	<b>328.755</b>			

N = 200,  $P < 0.05$

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสาเหตุของการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากเพื่อนชักชวน ต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่มีพฤติกรรมการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบเชฟเฟ้ (Scheffe')

พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เรืองเพื่อนชักชวน อยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับน้อย และเพื่อนชักชวน อยู่ในระดับปานกลาง ระดับมากและระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับน้อย ตามลำดับ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 39)

**ตารางที่ 39** ผลสรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เชฟเฟ) ระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากเพื่อนชักชวนกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

เพื่อนชักชวน	ค่าเฉลี่ย	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		0.81	2.18	2.68	3.46	3.33
น้อยที่สุด	0.81	-	-0.755	-1.593*	-2.149*	-2.857*
น้อย	2.18		-	-0.838*	-1.394*	-2.103*
ปานกลาง	2.68			-	-0.556	-1.264
มาก	3.46				-	-0.708
มากที่สุด	3.33					-

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) และกำหนดระดับนัยทางสถิติที่ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะคิดอยากจะทำก็ทำตามใจตนเอง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า สาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ที่ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน (ตารางที่ 40)

**ตารางที่ 40** ความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากคิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเองกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

คิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเอง	จำนวน	ร้อยละ	S.D.
<b>ภาพรวม</b>			
น้อยที่สุด	21	0.67	.577
น้อย	65	1.71	.805
ปานกลาง	87	2.21	.954
มาก	24	3.08	.830
มากที่สุด	3	4.00	.000
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>2.01</b>	<b>1.073</b>

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรับผิดชอบต่อนองกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะคิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเองต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P=.000$ ) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 41)

**ตารางที่ 41** การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระหว่างสาเหตุการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากคิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเองกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
<b>ภาพรวม</b>					
ระหว่างกลุ่ม	4	86.733	21.683	29.730	.000
ภายในกลุ่ม	195	142.222	.729		
<b>รวม</b>	<b>199</b>	<b>228.955</b>			

$N=200, P<0.05$

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เรื่องคิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเองต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบเชฟเฟ (Scheffe')

พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เรื่องคิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเอง อยู่ในระดับน้อย ระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับน้อยที่สุด คิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับน้อย และคิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเอง อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับปานกลาง ตามลำดับ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 42)

**ตารางที่ 42** ผลสรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เชฟเฟ้) ระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากคิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเองกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

คิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเอง	ค่าเฉลี่ย	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
น้อยที่สุด	0.67	-	-1.041*	-1.540*	-2.417*	-3.333*
น้อย	1.71		-	-0.499*	-1.376*	-2.292*
ปานกลาง	2.21			-	-0.876*	-1.793*
มาก	3.08				-	-0.917
มากที่สุด	4.00					-

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) และกำหนดระดับนัยทางสถิติที่ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะอยากลองสูตรใหม่ ๆ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า สาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ที่ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน (ตารางที่ 43)

**ตารางที่ 43** ความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากอยากลองสูติใหม่ ๆ กับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100

อยากลองสูติใหม่ ๆ	จำนวน	ร้อยละ	S.D.
<b>ภาพรวม</b>			
น้อยที่สุด	21	0.24	.539
น้อย	65	0.52	.752
ปานกลาง	87	1.22	1.195
มาก	24	1.96	1.517
มากที่สุด	3	2.67	.577
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>1.00</b>	<b>1.186</b>

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรับผิดชอบต่อตนเองกับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะอยากลองสูติใหม่ ๆ ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P=.000$ ) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 44)

**ตารางที่ 44** การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากอยากลองสูติใหม่ ๆ กับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
<b>ภาพรวม</b>					
ระหว่างกลุ่ม	4	61.500	15.375	13.721	.000
ภายในกลุ่ม	195	218.500	1.121		
<b>รวม</b>	<b>199</b>	<b>280.000</b>			

N=200,  $P<0.05$

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสาเหตุของการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 เรื่องอยากลองสูติใหม่ ๆ ต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่มีพฤติกรรมการใช้จ่ายยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบเชฟเฟ้ (Scheffe')

พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากอยากลองสูตรใหม่ ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับน้อยที่สุดและระดับน้อยตามลำดับ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 45)

**ตารางที่ 45** ผลสรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เชฟเฟ) ระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากอยากลองสูตรใหม่ ๆ กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

อยากลองสูตรใหม่ ๆ	ค่าเฉลี่ย	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		0.24	0.52	1.22	1.96	2.67
น้อยที่สุด	0.24	-	-0.285	-0.980*	-1.720*	-2.429*
น้อย	0.52		-	-0.695*	-1.435*	-2.144*
ปานกลาง	1.22			-	-0.740	-1.448
มาก	1.96				-	-0.708
มากที่สุด	2.67					-

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) และกำหนดระดับนัยทางสถิติที่ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะชอบในรสชาติมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า สาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ที่ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน (ตารางที่ 46)

**ตารางที่ 46** ความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากชอบในรสชาติกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

ชอบในรสชาติ	จำนวน	ร้อยละ	S.D.
<b>ภาพรวม</b>			
น้อยที่สุด	21	0.76	.831
น้อย	65	1.72	.960
ปานกลาง	87	2.85	.971
มาก	24	3.29	.908
มากที่สุด	3	4.00	.000
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>2.33</b>	<b>1.233</b>

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรับผิดชอบต่อตนเองกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะชอบในรสชาติต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P=.000$ ) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 47)

**ตารางที่ 47** การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากชอบในรสชาติกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
<b>ภาพรวม</b>					
ระหว่างกลุ่ม	4	129.714	32.429	36.586	.000
ภายในกลุ่ม	195	172.841	.886		
<b>รวม</b>	<b>199</b>	<b>302.555</b>			

N = 200,  $P < 0.05$

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เรื่องชอบในรสชาติ ต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบเชฟเฟ (Scheffe')

พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เรืองชอบในรสชาต อยู่ในระดับน้อย ระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับน้อยที่สุด ชอบในรสชาต อยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับน้อย ตามลำดับ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 48)

**ตารางที่ 48** ผลสรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เชฟเฟ) ระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากชอบในรสชาตกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

ชอบในรสชาต	ค่าเฉลี่ย	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		0.76	1.72	2.85	3.29	4.00
น้อยที่สุด	0.76	-	-0.961*	-2.089*	-2.530*	-3.238*
น้อย	1.72		-	-1.127*	-1.569*	-2.277*
ปานกลาง	2.85			-	-0.441	-1.149
มาก	3.29				-	-0.708
มากที่สุด	4.00					-

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) และกำหนดระดับนัยทางสถิติที่ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะต้องการบำรุงร่างกาย มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า สาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ที่ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน (ตารางที่ 49)



**ตารางที่ 49** ความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้อยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการบำรุงร่างกายกับการมีพฤติกรรมการใช้อยาเสพติดชนิด 4x100

ต้องการบำรุงร่างกาย	จำนวน	ร้อยละ	S.D.
<b>ภาพรวม</b>			
น้อยที่สุด	21	0.76	831
น้อย	65	1.72	.960
ปานกลาง	87	2.85	.971
มาก	24	3.29	.908
มากที่สุด	3	4.00	.000
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>2.33</b>	<b>1.233</b>

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรับผิดชอบต่อนองกับการมีพฤติกรรมการใช้อยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้อยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะต้องการบำรุงร่างกายต่างกันมีพฤติกรรมการใช้อยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P=.000$ ) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 50)

**ตารางที่ 50** ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาเหตุการใช้อยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการบำรุงร่างกายกับการมีพฤติกรรมการใช้อยาเสพติดชนิด 4x100

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
<b>ภาพรวม</b>					
ระหว่างกลุ่ม	4	133.280	33.320	28.055	.000
ภายในกลุ่ม	195	231.595	1.188		
<b>รวม</b>	<b>199</b>	<b>364.875</b>			

$N=200, P<0.05$

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้อยาเสพติดชนิด 4x100 ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสาเหตุของการใช้อยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการบำรุงร่างกายต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่มีพฤติกรรมการใช้อยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบเชฟเฟ้ (Scheffe')

พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการบำรุงร่างกาย อยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับน้อยที่สุดและระดับน้อย ต้องการบำรุงร่างกาย อยู่ในระดับมากและมากที่สุดมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่าระดับปานกลาง ตามลำดับ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 51)

**ตารางที่ 51** ผลสรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เชฟเฟ) ระหว่างสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เนื่องจากต้องการบำรุงร่างกายกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

ต้องการบำรุงร่างกาย	ค่าเฉลี่ย	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		0.76	1.72	2.85	3.29	4.00
น้อยที่สุด	0.76	-	-0.523	-1.609*	-2.500*	-3.667*
น้อย	1.72		-	-1.086*	-1.977*	-3.144*
ปานกลาง	2.85			-	-0.891*	-2.057*
มาก	3.29				-	-1.167
มากที่สุด	4.00					-

**สมมติฐานที่ 3** กลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลด้านปัจจัยทางสังคมต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน สามารถแบ่งได้เป็น 3 สมมติฐานย่อย ดังนี้

**สมมติฐานที่ 3.1** กลุ่มตัวอย่างที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรับผิดชอบต่อตนเองกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) และกำหนดระดับนัยทางสถิติที่ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรับผิดชอบต่อตนเองของกลุ่มตัวอย่างกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.87 รองลงมาคือ มีความรับผิดชอบต่อตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.64 มีความรับผิดชอบต่อตนเองอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.61 มีความรับผิดชอบต่อตนเองอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.41 และมีความรับผิดชอบต่อตนเองอยู่ในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.33 ตามลำดับ (ตารางที่ 52)

**ตารางที่ 52** ความแตกต่างระหว่างความรับผิดชอบต่อตนเองกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

ความรับผิดชอบต่อตนเอง	จำนวน	ร้อยละ	S.D.
<b>ภาพรวม</b>			
น้อยที่สุด	3	2.33	1.528
น้อย	22	2.41	1.054
ปานกลาง	83	2.64	.708
มาก	77	2.61	.891
มากที่สุด	15	2.87	1.302
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>2.62</b>	<b>.884</b>

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรับผิดชอบต่อตนเองกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองต่างกัมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ไม่แตกต่างกัน ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P=.600$ ) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 53)

**ตารางที่ 53** ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรับผิดชอบต่อตนเองกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
<b>ภาพรวม</b>					
ระหว่างกลุ่ม	4	2.169	.542	.690	.600
ภายในกลุ่ม	195	153.186	.786		
<b>รวม</b>	<b>199</b>	<b>155.355</b>			

$N=200, P>0.05$

**สมมติฐานที่ 3.2** กลุ่มตัวอย่างที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวต่างกัมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกักัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกัการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) และกำหนดระดับนัยทางสถิติที่ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับมากและปานกลาง มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.68 (จำนวนเท่ากัน) รองลงมา คือ สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.50 และสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.34 ตามลำดับ (ตารางที่ 54)

**ตารางที่ 54** ความแตกต่างระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

สัมพันธภาพในครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
<b>ภาพรวม</b>			
น้อย	4	2.50	1.291
ปานกลาง	60	2.68	.725
มาก	98	2.68	.845
มากที่สุด	38	2.34	1.122
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>2.61</b>	<b>.884</b>

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ไม่แตกต่างกัน ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P=.200$ ) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 55)

**ตารางที่ 55** ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของสัมพันธภาพในครอบครัวกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
<b>ภาพรวม</b>					
ระหว่างกลุ่ม	3	3.625	1.208	1.561	.200
ภายในกลุ่ม	196	151.730	.774		
<b>รวม</b>	<b>199</b>	<b>155.355</b>			

N=200,  $P>0.05$

**สมมติฐานที่ 3.3** กลุ่มตัวอย่างที่มีกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) และกำหนดระดับนัยทางสถิติที่ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.75 รองลงมา คือ กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.73 กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.71 กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.62 และกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.54 ตามลำดับ (ตารางที่ 56)

**ตารางที่ 56** ความแตกต่างระหว่างกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
<b>ภาพรวม</b>			
ระดับน้อยที่สุด	21	4.10	.995
ระดับน้อย	65	4.03	.918
ระดับปานกลาง	87	3.84	.791
ระดับมาก	24	3.83	1.239
ระดับมากที่สุด	3	5.00	.000
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>3.94</b>	<b>.920</b>

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ไม่แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P=.800$ ) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐาน (ตารางที่ 57)

**ตารางที่ 57** ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
<b>ภาพรวม</b>					
ระหว่างกลุ่ม	4	5.567	1.392	1.667	.159
ภายในกลุ่ม	195	162.828	.835		
<b>รวม</b>	<b>199</b>	<b>168.395</b>			

N=200, P>0.05

**สมมติฐานที่ 4** กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) และกำหนดระดับนัยทางสถิติที่ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ของกลุ่มตัวอย่างกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 อยู่ในระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.14 รองลงมา คือ ระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.13 ระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.69 ระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.13 และระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.33 ตาลำดับ (ตารางที่ 58)

**ตารางที่ 58** ความแตกต่างระหว่างระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

ความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
<b>ภาพรวม</b>			
ระดับน้อยที่สุด	3	1.33	.577
ระดับน้อย	55	2.13	.840
ระดับปานกลาง	96	2.69	.744
ระดับมาก	39	3.13	.894
ระดับมากที่สุด	7	3.14	.690
<b>รวม</b>	<b>200</b>	<b>2.62</b>	<b>.884</b>

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA Analysis of Variance) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P=.000$ ) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน (ตารางที่ 59)

**ตารางที่ 59** ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
<b>ภาพรวม</b>					
ระหว่างกลุ่ม	4	30.738	7.685	12.025	.000*
ภายในกลุ่ม	195	124.617	.639		
<b>รวม</b>	<b>199</b>	<b>155.355</b>			

N=200,  $P<0.05$

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ซึ่งพบว่า มีกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบเชฟเฟ้ (Scheffe')

พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 อยู่ในระดับน้อยที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 อยู่ในระดับปานกลาง มาก และมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 อยู่ในระดับน้อย (ตารางที่ 60)

**ตารางที่ 60** ผลสรุปภาพรวมการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายคู่ (เชฟเฟ) ระหว่างระดับความรู้เรื่อง โทษของยาเสพติดชนิด 4x100 กับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

ระดับความรู้เรื่องโทษ		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ของยาเสพติด	ค่าเฉลี่ย	1.33	2.13	2.69	3.13	3.14
ชนิด 4 x 100						
น้อยที่สุด	1.33	-	-0.79	-1.35	-1.79*	-1.81*
น้อย	2.13		-	-0.56*	-1.00*	-1.02*
ปานกลาง	2.69			-	-0.44	-0.46
มาก	3.13				-	-0.01
มากที่สุด	3.14					-

#### สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่มีผลต่อการมีพฤติกรรม การใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 และ ความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนพี่น้อง สถานที่พักอาศัยก่อนเข้ามาอยู่ภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน รายรับ ที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือน และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว ความรับผิดชอบ ต่อตนเอง กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ชนิด 4x100 ไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 61)

**ตารางที่ 61** ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างตัวแปรต้นกับการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

การมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4 x 100	มีความแตกต่าง (P<0.05)	ไม่มีความแตกต่าง (P>0.05)	ระดับ Significance
<b>สมมติฐานที่ 1</b> กลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันได้เป็น 5 สมมติฐานย่อย ดังนี้			
<b>สมมติฐานที่ 1.1</b> กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันได้		<input type="checkbox"/>	.536
<b>สมมติฐานที่ 1.2</b> กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกันได้		<input type="checkbox"/>	.731



ตารางที่ 61 (ต่อ)

การมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4 x 100	มีความแตกต่าง (P<0.05)	ไม่มีความแตกต่าง (P>0.05)	ระดับ Significance
<b>สมมติฐานที่ 1.3</b> กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนพี่น้องต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน		<input type="checkbox"/>	.731
<b>สมมติฐานที่ 1.4</b> กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานที่พักอาศัยก่อนเข้ามาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน		<input type="checkbox"/>	.547
<b>สมมติฐานที่ 1.5</b> กลุ่มตัวอย่างที่มีรายรับที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน		<input type="checkbox"/>	.735
<b>สมมติฐานที่ 2</b> กลุ่มตัวอย่างที่มีสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน			
<b>สมมติฐานที่ 2.1</b> กลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้	<input type="checkbox"/>		.000
<b>สมมติฐานที่ 2.2</b> กลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการผ่อนคลาย หายเครียดต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน	<input type="checkbox"/>		.000
<b>สมมติฐานที่ 2.3</b> กลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการได้รู้จักกลุ่มเพื่อนและสังคมใหม่ ๆ ต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน	<input type="checkbox"/>		.000
<b>สมมติฐานที่ 2.4</b> กลุ่มตัวอย่างที่มีเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องบังคับให้ใช้ต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน	<input type="checkbox"/>		.000
<b>สมมติฐานที่ 2.5</b> กลุ่มตัวอย่างที่มีเพื่อนชักชวนต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน	<input type="checkbox"/>		.000

ตารางที่ 61 (ต่อ)

การมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4 x 100	มีความแตกต่าง (P<0.05)	ไม่มีความแตกต่าง (P>0.05)	ระดับ Significance
สมมติฐานที่ 2.6 กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเองต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน	<input type="checkbox"/>		.000
สมมติฐานที่ 2.7 กลุ่มตัวอย่างที่มีความอยากลองสูตรใหม่ ๆ ต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน	<input type="checkbox"/>		.000
สมมติฐานที่ 2.8 กลุ่มตัวอย่างที่มีความชอบในรสชาติต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน	<input type="checkbox"/>		.000
สมมติฐานที่ 2.9 กลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการบำรุงร่างกายต่างกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน	<input type="checkbox"/>		.000
<b>สมมติฐานที่ 3</b> กลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลด้านปัจจัยทางสังคมต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน			
สมมติฐานที่ 3.1 กลุ่มตัวอย่างที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
สมมติฐานที่ 3.2 กลุ่มตัวอย่างที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน		<input type="checkbox"/>	.200
สมมติฐานที่ 3.3 กลุ่มตัวอย่างที่มีกระบวนการขัดเกลากายทางสังคมจากครอบครัวต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน		<input type="checkbox"/>	.000
สมมติฐานที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน	<input type="checkbox"/>		.000

## บทที่ 5

### สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยส่วนบุคคล สังคมและระดับความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุและพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และ 9 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชน และปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนซึ่งมีวิธีการสุ่มตัวอย่าง คือ การเลือกสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกจากประชากรที่เป็นเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 รวมจำนวน 14 แห่ง ที่ถูกศาลพิพากษาตัดสินลงโทษในคดียาเสพติดประเภทกระท่อมเท่านั้น และกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบกำหนดโควตา (Quota sampling) จำนวน 200 คน ซึ่งจะกระจายตามสัดส่วนประชากรของแต่ละสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนจนครบตามจำนวนขนาดตัวอย่างที่กำหนดไว้

ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารและงานวิจัย (Documentary research) และข้อมูลปฐมภูมิจากภาคสนาม โดยเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปร คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) มีทั้งคำถามปลายปิดแบบเลือกรายการ (Check list) และคำถามปลายเปิดแบบเขียนข้อความ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential analysis) ได้แก่ ค่าสถิติ T-test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบเชฟเฟ้ (Scheffe') โดยมีการกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สามารถนำเสนอผลการศึกษาดังนี้

#### 5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ตามลำดับดังต่อไปนี้

##### 5.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล

ผลการศึกษาด้านอายุของเด็กและเยาวชน พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16-17 ปี จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 70.5 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมา คือ เด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 14-15 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 และอายุ 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.5 ตามลำดับ

ผลการศึกษาด้านระดับการศึกษาของเด็กและเยาวชน พบว่า ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นระดับการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 200 คน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 74.5 รองลงมา คือ ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 ไม่ได้เรียนหนังสือ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ

ผลการศึกษาด้านจำนวนพี่น้องของเด็กและเยาวชน พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนพี่น้องอยู่ระหว่าง 2-3 คน จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 64.5 รองลงมา คือ มีจำนวนพี่น้องอยู่ระหว่าง 4-6 คน จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 เป็นลูกคนเดียว จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 และมีจำนวนพี่น้องมากกว่า 6 คน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ

ผลการศึกษาด้านสถานที่พักอาศัยก่อนเข้ามาอยู่ภายในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่า ส่วนใหญ่อาศัยอยู่บ้านของพ่อและแม่ จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 76.0 รองลงมา คือ บ้านญาติ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 สถานที่อื่น ๆ เช่น บ้านนายจ้าง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 และอาศัยอยู่ห้องเช่า จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 ตามลำดับ

ผลการศึกษารายรับที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือนของเด็กและเยาวชน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายรับต่อเดือนต่ำกว่า 1,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.5 รองลงมา คือ มีรายรับต่อเดือนระหว่าง 1,500-3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.0 รายรับต่อเดือนมากกว่า 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.0 และรายรับต่อเดือน จำนวน 3,000-4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.5 ตามลำดับ

### 5.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100

ผลการศึกษาความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชน พบว่า โดยเฉลี่ยรวมแล้วเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องโทษเรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 และไม่มีความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เด็กและเยาวชนมีความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ว่าทำให้เกิดแหล่งมั่วสุ่มและทำให้โอกาสในการพบปะสังสรรค์เพื่อนฝูงลดน้อยลง จำนวนมากที่สุด คือ มีผู้ตอบถูก จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 90.0 (จำนวนเท่ากัน) รองลงมา คือ ทำให้นอนไม่หลับ มีผู้ตอบถูก จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 89.5 ทำให้เกิดความรู้สึกวิตกกังวลหรือไม่ผ่อนคลาย มีผู้ตอบถูก จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 82.0 ทำให้มีอารมณ์แปรปรวน มีผู้ตอบถูก จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 ทำให้มีการใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยเพิ่มมากขึ้น มีผู้ตอบถูก จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 74.5 ทำให้เสียการเรียน มีผู้ตอบถูก จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 69.0 ทำให้รับประทานอาหารได้น้อยลง มีผู้ตอบถูก จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 ทำให้เชื้อง้ำ ขาดความกระตือรือร้น มีผู้ตอบถูก จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 55.5 ทำให้มีเมตตาคล้ายการดื่มสุรา มีผู้ตอบถูก จำนวน 87 คน คิดเป็น

ร้อยละ 43.5 ทำให้เป็นอันตรายต่อหัวใจ ทำให้ร่างกายอ่อนแอ และทำให้ไม่มีสมาธิในการทำสิ่งต่าง ๆ มีผู้ตอบถูก จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 (จำนวนเท่ากัน) ทำให้ร่างกายขาดภูมิคุ้มกันโรคต่าง ๆ มีผู้ตอบถูก จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 ทำให้เสียชีวิตได้หากดื่มในปริมาณมาก มีผู้ตอบถูก จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 ทำให้อ่อนเพลีย และง่วงนอน มีผู้ตอบถูก จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 ทำให้น้ำหนักลดลงอย่างรวดเร็ว มีผู้ตอบถูก จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 29 เมื่อดื่มเข้าไปแล้วสามารถตรวจพบสารเสพติดได้เหมือนกับยาเสพติดชนิดอื่น ๆ มีผู้ตอบถูก จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 ทำให้เกิดอุบัติเหตุ มีผู้ตอบถูก จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 ทำให้เกิดเหตุทะเลาะวิวาท มีผู้ตอบถูก จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 และทำให้โอกาสในการพบปะสังสรรค์เพื่อนฝูงลดน้อยลง มีผู้ตอบถูก จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ

### 5.1.3 พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเด็น คือ ปริมาณการใช้สารยาเสพติดชนิด 4x100 และสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ชนิด 4x100 โดยมีรายละเอียดดังนี้

#### 1) ปริมาณการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ส่วนใหญ่มีปริมาณการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 3 – 4 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมา คือ ใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 1 – 2 ครั้ง/สัปดาห์ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 ใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 5 – 6 ครั้ง/สัปดาห์ และทุกวัน/สัปดาห์ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 (จำนวนเท่ากัน) ตามลำดับ ส่วนใหญ่จะมีระดับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ระดับปานกลาง จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมา คือ พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ระดับน้อย จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ระดับมาก จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ระดับน้อยที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 และพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ระดับมากที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

#### 2) สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100

พบว่า เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวม 1.85 และเมื่อพิจารณาเป็นรายสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะความชอบในรสชาติอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.34 รองลงมา คือ เพราะต้องการผ่อนคลาย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.43 ต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้อง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.29 ต้องการระบายความเครียด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.03 คิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเอง อยู่ใน

ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.02 เพื่อนชักชวน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 1.72 ต้องการบำรุงร่างกาย อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.23 อยากรองสูตรใหม่ๆ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.00 และเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องบังคับให้ใช้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 0.42 ตามลำดับ

#### 5.1.4 ความรับผิดชอบต่อตนเองของเด็กและเยาวชน

ผลการศึกษาความรับผิดชอบต่อตนเองของเด็กและเยาวชนที่ พบว่า เด็กและเยาวชน มีความรับผิดชอบต่อตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวม 2.36 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ให้เกียรติผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.33 รองลงมา คือ สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.94 สามารถควบคุมตัวเอง เวลาโกรธได้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.61 มักเป็นคนตรงต่อเวลา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.32 มีการวางแผนในการใช้จ่ายเงิน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.28 สามารถปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดี/ไม่เคยทำให้พ่อแม่เสียใจ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.11 มักได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบทำงานต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.07 มีความรับผิดชอบส่งการบ้านตรงตามเวลาทุกครั้ง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.05 มีการรับประทานอาหารตามใจปากแม้สิ่งนั้นไม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพก็ตาม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.04 มีการออกกำลังกาย อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 1.91 ตามลำดับ

#### 5.1.5 สัมพันธภาพในครอบครัว

ผลการศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวของเด็กและเยาวชน พบว่า เด็กและเยาวชน มีสัมพันธภาพในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวม 2.07 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครอบครัวของเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่รักใคร่กลมเกลียวกันดี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.87 รองลงมา คือ มีการแสดงความรักให้แก่กัน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.85 รับประทานอาหารร่วมกัน อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 2.67 ทุกคนปฏิบัติตามกฎของครอบครัวเป็นอย่างดี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.43 ปรึกษารื้อร่วมกันเมื่อมีปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.38 ทำกิจกรรมทางศาสนาด้วยกัน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.01 ไม่ค่อยมีเวลาว่างทำกิจกรรมนันทนาการร่วมกัน อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.90 ไม่เคยให้กำลังใจต่อกันเลย อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.27 มีความเห็นขัดแย้งกัน อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.21 ทุกคนเอาแต่ใจ ไม่มีใครยอมให้กันเลย อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.10 ตามลำดับ

#### 5.1.6 กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว

ผลการศึกษากระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวของเด็กและเยาวชน พบว่า เด็กและเยาวชนมีกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยรวม 2.81 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวของเด็กและเยาวชน มักจะสอนให้มีความประพฤติเมื่ออยู่กับผู้ใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.34 รองลงมา คือ สอนให้

เลือกคบเพื่อนที่ดี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.13 สอนให้พูดจาไพเราะอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.05 ส่งเสริมและยินดีเมื่อทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งประสบความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.99 บอกถึงโทษของคนที่ทำผิด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.92 เป็นแบบอย่างในการทำความดี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.73 สอนให้เคารพกฎกติกาของสังคม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.67 สอนทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.53 ลงโทษอย่างเหมาะสมเมื่อทำผิด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 2.43 และสอนให้เด็กและเยาวชนเข้าวัดทำบุญ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.32

### 5.1.7 แนวทางการป้องกันปัญหาการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ต่อเด็กและเยาวชน

ผลการศึกษาแนวทางการป้องกันปัญหาการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ต่อเด็กและเยาวชนมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ครอบครัวหรือผู้ปกครองควรแนะนำการเลือกคบเพื่อน และปฏิเสธเลือกคบเพื่อนที่ใช้ยาเสพติดอย่างเด็ดขาด ควรตั้งกฎหรือกติกาการปฏิบัติตนในการใช้ชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสม ดูแลเอาใจใส่ไม่ปล่อยปละละเลยและครอบครัวหรือผู้ปกครองต้องแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และรู้เท่าทันยาเสพติดที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับโทษของยาเสพติดชนิดต่าง ๆ แก่เด็กและเยาวชนอย่างถูกต้อง อีกทั้งป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

2) โรงเรียนต้องเน้นการให้ความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับโทษของยาเสพติดที่สามารถมองเห็นได้อย่างเป็นรูปธรรม

### 5.1.8 การทดสอบสมมติฐาน

จากการศึกษาวิจัยเรื่องระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนภายในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และเขต 9 ในครั้งนี้สามารถสรุปผลการตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

**สมมติฐานที่ 1** เด็กและเยาวชนที่มีข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ไม่แตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้แก่ อายุ ( $P=0.536$ ) ระดับการศึกษา ( $P=0.731$ ) จำนวนพี่น้อง ( $P=0.731$ ) สถานที่พักอาศัย ( $P=0.547$ ) รายรับ ( $P=0.735$ ) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1

**สมมติฐานที่ 2** เด็กและเยาวชนที่มีสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้แก่ ต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้อง ( $P=.000$ ) ต้องการผ่อนคลาย หายเครียด ( $P=.000$ ) ต้องการได้รู้จักกลุ่มเพื่อนและสังคมใหม่ ๆ ( $P=.000$ ) เพื่อนรุ่นพี่หรือรุ่นน้องบังคับให้ใช้ ( $P=.000$ ) เพื่อนชักชวน ( $P=.000$ ) คิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเอง ( $P=.000$ ) อยากลองสูตรใหม่ ๆ ( $P=.000$ ) ต้องการระบายความเครียด ( $P=.000$ ) ชอบในรสชาติ ( $P=.000$ ) ต้องการบำรุงร่างกาย ( $P=.000$ ) จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

**สมมติฐานที่ 3** เด็กและเยาวชนที่มีข้อมูลด้านปัจจัยทางสังคมต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ไม่แตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ( $P=.600$ ) สัมพันธภาพในครอบครัว ( $P=.200$ ) กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว ( $P=.159$ ) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 3

**สมมติฐานที่ 4** เด็กและเยาวชนที่มีระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ( $P=.000$ ) จึงยอมรับสมมติฐานที่ 4

สรุปได้ว่าการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ได้จากเด็กและเยาวชนที่มีผลต่อการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีสาเหตุของการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 และความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 แตกต่างกัน และพบว่า เด็กและเยาวชนที่มีข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุระดับการศึกษา จำนวนพี่น้อง สถานที่พักอาศัยก่อนเข้ามาอยู่ภายในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน รายรับที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือน และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว ความรับผิดชอบต่อตนเอง กระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ไม่แตกต่างกัน

## 5.2 อภิปรายผล

การอภิปรายผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอโดยเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กำหนดไว้ดังนี้

### 5.2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมของเด็กและเยาวชน

#### 1) ปัจจัยส่วนบุคคล

##### 1.1) อายุ

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ช่วงอายุของเด็กและเยาวชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดส่วนใหญ่อยู่ระหว่างอายุ 16-17 ปี ร้อยละ 70.5 รองลงมา คือ อายุ 14-15 ปี ที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดชนิด 4x100 ทั้งนี้เป็นไปได้ว่าช่วงอายุระหว่าง 16-17 ปี และอายุระหว่าง 14 - 15 ปี ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนตอนต้นถือเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต สอดคล้องกับ พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2538) กล่าวว่า “ช่วงอายุดังกล่าวเป็นวันรุ่นตอนต้น เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อาทิ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา” อันจะมีผลสืบเนื่องไปสู่พฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ทดลองเสพสิ่งเสพติด สนุกสนานเที่ยวเตร่ แสดงอาการแปลก แต่ในขณะที่เดียวกันสภาพแวดล้อมก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีความแตกต่างกัน ซึ่งเด็กและเยาวชนเป็นวัยที่ต้องเรียนรู้ถึงความเป็นตัวของตัวเอง และเป็นวัยที่มักเกิดปัญหาในชีวิตมากที่สุด โดยล้วนเกิดมาจากพัฒนาการของเด็กและเยาวชนในแต่ละช่วงวัย ดังที่ Dusek (1987) ได้ให้ความหมาย



ของเด็กและเยาวชนว่า “เด็กและเยาวชนเป็นวัยที่เชื่อมระหว่างความเป็นเด็กกับการเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นระยะที่ต้องปรับพฤติกรรมจากเด็กให้เป็นแบบผู้ใหญ่ที่สังคมยอมรับ การเป็นเด็กและเยาวชนจึงไม่ได้มีเพียงการเติบโตทางร่างกายเท่านั้น หากแต่หมายรวมถึงการเติบโตทางสังคมซึ่งอยู่ในกรอบของวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นด้วย” รวมถึงค่านิยมของกลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ซึ่งเด็กและเยาวชนจะเป็นอยากรู้อยากลอง ทดลองทำตามเพื่อ ชอบความท้าทาย เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับ อุมาพร ตรังคสมบัติ (2544) กล่าวว่า “เด็กและเยาวชนเป็นวัยที่มักจะทำตามกลุ่มเพื่อน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ และด้วยเป็นวัยที่อยากรอง ชอบความท้าทาย เมื่อเพื่อนชักชวนให้ใช้ยาเสพติด” ส่งผลให้มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดได้ง่ายกว่าวัยอื่น ๆ

## 1.2) ระดับการศึกษา

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในช่วงชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 64.5 ทั้งนี้เป็นไปได้ว่า เด็กและเยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่ำจะทำให้มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ได้มากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น สอดคล้องกับ วราภรณ์ มั่งคั่ง (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่า เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 64.50 ซึ่งจะให้เห็นว่าระบบการศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรการให้ความรู้ในเรื่องโทษของยาเสพติดในเด็กและเยาวชนในระดับการศึกษาตั้งแต่ปฐมวัย เนื่องจากหากให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนในประถมขึ้นไปอาจจะส่งผลให้สายเกินไปในการป้องกันตนเองของเด็กและเยาวชน ทำให้เด็กขาดการสร้างความตระหนักให้แก่ตนเองในเรื่องของโทษของยาเสพติดที่จะเกิดขึ้นแก่และผู้อื่นโดยสอดคล้องกับ วิตถวัลย์ สุทรขจิต (2558) รองเลขาธิการ สำนักงาน ป.ป.ส. ได้กล่าวในงาน EF กับการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดไว้ว่า “สภาพปัญหาเสพติดในเด็กและเยาวชนยังมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น เด็กที่เข้าสู่วงจรปัญหาเสพติดมีอายุต่ำลง เช่น ในปี 2558 มีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เข้ารับการบำบัดรักษาถึง 92,192 คน คิดเป็นสัดส่วนมากกว่า 7 คน ต่อประชากร 1,000 คน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มประชากรอายุ 16 – 20 ปี เป็นกลุ่มที่มีปัญหาเสพยาและเข้ารับการบำบัดรักษามากที่สุด การป้องกันยาเสพติดที่ผ่านมาจึงตกอยู่ในสภาวะคล้ายเป็นการไล่ตามปัญหามากกว่าการป้องกันปัญหาล่วงหน้า ดังนั้นในปี 2558 ทางสำนักงาน ป.ป.ส. จึงได้เริ่มงานด้านการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในกลุ่มเด็กปฐมวัย อายุตั้งแต่ 2-6 ปี แม้เด็กกลุ่มนี้จะยังไม่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติดโดยตรง แต่หากสร้างพื้นฐานภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งตั้งแต่ต้นแล้ว เมื่อเด็กกลุ่มนี้เติบโตถึงวัยที่ต้องเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ก็จะสามารถประคองชีวิตให้อยู่ในหนทางที่ดีไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด”

### 1.3) จำนวนพี่น้อง

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนพี่น้องอยู่ระหว่าง 2 – 3 คน คิดเป็นร้อยละ 64.5 ทั้งนี้เป็นไปได้ว่าการที่ครอบครัวมีบุตรระหว่าง 2 – 3 คน นั้นทำให้ผู้ศึกษาวิจัยมองว่าการที่ครอบครัวมีสมาชิกจำนวนดังกล่าวจะส่งผลทำให้พ่อแม่แสดงออกถึงความรักให้แก่ลูกแต่ละคนไม่เท่ากัน มีการเปรียบเทียบกันระหว่างพี่น้องเกิดขึ้น จึงทำให้เด็กและเยาวชนหาทางออกโดยการเลือกที่จะพึ่งพาสภาพแวดล้อมหรือบุคคลที่คิดว่าสามารถเป็นหนึ่งเดียวกันได้ คิดในแบบเดียวกัน กระทำในสิ่งที่ชอบเหมือนกัน ส่งเสริมให้มีการเสริมแรงเป็นการแสดงในรูปแบบการยอมรับซึ่งกันและกันจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการชักจูงให้ใช้ยาเสพติดได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับ กฤษดา ง่วนสน และมุขระวี ง่วนสน (2555) ได้ทำการศึกษาสาเหตุ แรงจูงใจ และผลกระทบของผู้ติดยาเสพติด โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง จังหวัดตรัง พบว่า “ประชากรที่ใช้สารเสพติดส่วนใหญ่มีจำนวนพี่น้อง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมา คือ มีจำนวนพี่น้อง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 และปัจจัยสำคัญที่เป็นสาเหตุก่อให้เกิดพฤติกรรมติดยาเสพติดคือความเบื่อหน่ายพ่อแม่เบื่อครอบครัว”

### 1.4) สถานที่พักอาศัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่บ้านของพ่อแม่ ร้อยละ 76.0 ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าการที่เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ที่มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 จะอาศัยอยู่บ้านของพ่อแม่ ซึ่งการที่เด็กและเยาวชนได้อยู่อาศัยกับพ่อแม่ นั้นทำให้เด็กและเยาวชนได้มีอิสระในการใช้ชีวิตมีบุคคลคอยสนับสนุนในเรื่องของรายได้และสิ่งที่เด็กและเยาวชนต้องการได้ง่ายกว่าการอยู่อาศัยในรูปแบบอื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจัน มณีนิล (2540) ได้ศึกษาเรื่อง “สาเหตุและแรงจูงใจในการเสพยาเสพติดของกลุ่มเยาวชนในเขตจังหวัดชายแดนใต้” ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ คิดเป็นร้อยละ 75 ส่วนใหญ่ครอบครัวดูแลเอาใจใส่ พุดคุยให้คำปรึกษาดี คิดเป็นร้อยละ 55.8 แต่ขัดแย้งกับ เฉลิมศรี ราชนาจันทร์ และศรีวรรณ มีคุณ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปรากฏการณ์ชีวิตของเยาวชนผู้เสพยาบ้า กล่าวว่า บุคคลที่พักอาศัยอยู่กับผู้ปกครองเพียงคนเดียวหรือพักอาศัยอยู่กับญาติผู้ใหญ่ ร้อยละ 64.71 อธิบายจากลักษณะของครอบครัวส่วนใหญ่ พบว่า “เป็นครอบครัวแตกแยก ผู้ให้ข้อมูลจึงต้องพักอาศัยกับผู้ปกครองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นบิดา มารดา หรือญาติ ตามความน่าจะเป็นของแต่ละครอบครัว ดังนั้นเมื่ออยู่อย่างครอบครัวไม่สมบูรณ์ความรักความอบอุ่นที่เป็นความต้องการของเด็กและเยาวชนจึงไม่เพียงพอที่จะเป็นเกราะป้องกันจากการเสพยาเสพติด ดังนั้นการเสพยาเสพติดจึงพบมากในกลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในบริบทของครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์” ซึ่งจากผลการศึกษาวิจัย พบว่า การที่เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 นั้น ไม่ได้มีสาเหตุมาจากที่อยู่อาศัยของเด็กและเยาวชน แต่มีสาเหตุอื่นเข้ามามีอิทธิพลเกี่ยวข้องและส่งผลต่อการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชน ซึ่งสาเหตุที่เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 นั้นมาจากการได้รับ

อิสระในการกระทำสิ่งต่าง ๆ เช่น การมีพฤติกรรมใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เป็นการเลือกใช้โดยการตัดสินใจใช้ของเด็กและเยาวชนเอง ซึ่งสาเหตุมีหลากหลายประการ เช่น การชอบในรสชาติ ใช้เพื่อต้องการผ่อนคลาย สันสรค์กับกลุ่มเพื่อน ระบายความเครียด หรือบางคนคิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเอง บ้างก็มาจากสาเหตุจากการถูกเพื่อนชักชวน ใช้เพื่อบำรุงร่างกาย หรือแม้กระทั่งการอยากลองในสูตรใหม่ ๆ ที่สามารถคิดขึ้นเอง เนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นวัยที่มีความอยากรู้ อยากลอง และมีความคึกคะนองในตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับ เกียรติศักดิ์ คำวิเศษ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่องมูลเหตุจูงใจเสพยาของผู้ต้องขังศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเลย พบว่า “ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัวและสัมพันธภาพ พบว่า ส่วนใหญ่อาศัยร่วมกับบิดามารดา มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ส่วนสาเหตุที่ชักชวนให้เสพยาบ้ามากที่สุด คือ ความอยากรู้ อยากลอง และความคึกคะนอง”

#### 1.5) รายรับ

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรายรับมีผลต่อการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มีรายรับส่วนใหญ่ต่ำกว่า 1,500 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 31.5 ทั้งนี้ผู้ศึกษาวิจัยมองว่าเด็กและเยาวชนยังขาดความตระหนักในเรื่องของการออมเงิน ยังมีเงินมากยิ่งใช้ในการตอบสนองความต้องการของตนเองมากขึ้นโดยไม่คำนึงถึงว่าสิ่งที่ใช้ไปนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ ทำให้การคิดและการตัดสินใจในการใช้จ่ายก็น้อยลงขาดการคิดให้รอบคอบก่อนใช้จ่ายออกไป “รายได้ที่ได้รับจึงเป็นตัวบ่งชี้ทางเศรษฐกิจ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของเยาวชน ถ้ามีรายได้มากจะทำให้เงินไปใช้จ่ายในทางฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะการนำไปใช้ในทางที่หาประโยชน์ไม่ได้” (มนต์ชัย นินนาทนนท์. 2543) และเนื่องด้วยยาเสพติดชนิด 4x100 ในปัจจุบันหาได้ง่ายในท้องถิ่นและมีราคาไม่แพง ทำให้เด็กและเยาวชนนำเงินที่มีอยู่มารวมกับกลุ่มเพื่อนเพื่อให้ได้ปริมาณที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นรายรับต่อเดือนที่ได้รับจากผู้ปกครองจึงไม่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรภาณี ทรัพย์ธนบูรณ์ (2546) พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีรายได้ต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดไม่ต่างกัน และ ทิพวรรณ ชาวใส (2548) กล่าวว่า รายรับที่ได้รับจากผู้ปกครองต่างกันมีพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดไม่ต่างกัน แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ ภาวิณี อยู่ประเสริฐ (2540) กล่าวว่า รายได้ประจำของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชน ซึ่งจะเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนมีรายรับต่อเดือนน้อยความรับผิดชอบในการใช้จ่ายก็น้อยลงตามไปด้วย ดังที่ พระโสภณคณาภรณ์ (2522 อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. 2542 : 5) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง หน้าที่ในฐานะนั้น ๆ ของตน ต้องคิดก่อนกระทำ” เพื่อให้ได้ประโยชน์ในการกระทำที่สูงสุด และไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ดังนั้นเรื่องการใช้เงินของเด็กและเยาวชนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เด็กและเยาวชนควรตระหนัก สร้างความรับผิดชอบในการใช้จ่าย รู้จักเก็บออม ใช้จ่ายอย่างประหยัดและทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ก่อให้เกิดความไม่เหมาะสมแก่ตนเองและผู้อื่น

## 2) ปัจจัยทางด้านสังคม

### 2.1) ปัจจัยทางด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากที่สุด เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ มีความรับผิดชอบในตัวเอง ซึ่งมีลักษณะของพฤติกรรมที่เหมาะสม สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ ปรับตัวเข้าหาผู้อื่น ควบคุมตนเอง และสามารถพึ่งตนเองได้ อันเป็นลักษณะที่ไม่เบียดเบียน ทั้งแก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม โดยสาเหตุที่สามารถทำให้เด็กและเยาวชนพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ชนิด 4x100 ได้นั้นอาจเนื่องมาจากสาเหตุอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคม กลุ่มเพื่อน การเลียนแบบพฤติกรรมจากผู้เคยใช้ เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่ที่พบจากการศึกษาวิจัยเด็กและเยาวชนมีความรับผิดชอบในตนเอง เรื่องการให้เกียรติผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอมีค่าเฉลี่ย 3.33 ซึ่งสอดคล้องกับ เบญจพร บัวสำลี (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติของนักศึกษาต่อร้านเหล้ารอบรั้วมหาวิทยาลัย พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านเหล้ารอบรั้วมหาวิทยาลัย กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อตนเอง ในชีวิตของการเป็นนักศึกษาที่สำคัญ คือ การรับรู้ฐานะและบทบาทอย่างแท้จริงของตนเอง เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ในฐานะที่ช่วยตนเองได้ รู้จักว่าอะไรผิด อะไรถูก อะไรเหมาะสม ไม่เหมาะสม รู้จักวิธีการคิดวิเคราะห์ และไตร่ตรองอย่างรอบครอบก่อนการตัดสินใจ ซึ่งความรับผิดชอบจะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่แตกต่างกันไปตามระดับของความรับผิดชอบในแต่ละบุคคลนั้น ดังจะเห็นได้จากเด็กและเยาวชนมีการออกกำลังกายและรับประทานอาหารตามใจปาก แม้สิ่งนั้นไม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพก็ตาม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จึงสามารถอภิปรายได้ว่าเด็กและเยาวชนที่ใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงแต่กลับมีการดูแลสุขภาพของตนเองต่ำ ทำให้เด็กและเยาวชนไม่รู้วิธีป้องกันอันตรายจากสิ่งที่เข้าสู่ร่างกายจึงไม่ตระหนักถึงโทษที่จะเข้าไปทำลายร่างกายตนเองได้

### 2.2) ปัจจัยทางด้านสัมพันธภาพในครอบครัว

จากการศึกษาวิจัย พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดนั้น พบว่า เด็กและเยาวชนมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดี เช่น สมาชิกทุกคนในครอบครัวรักใคร่กลมเกลียวกันดี มีการแสดงความรักให้แก่กัน รับประทานอาหารร่วมกัน ทุกคนสามารถปฏิบัติตามกฎของครอบครัวเป็นอย่างดีซึ่งขัดแย้งกับหลักการสำคัญในการป้องกันการใช้ยาเสพติดในทางที่ผิดของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2542: 12) ที่ระบุว่า การสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัวจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันในครอบครัว โดยใครมีเรื่องอะไร มีความรู้สึกอย่างไร หรือมีปัญหาอะไรก็นำมาเล่าสู่กันฟัง ปกป้องหาหรือกัน พุดจาสนทนากันด้วยความรักความห่วงใย และร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหา รู้จักให้กำลังใจซึ่งกันและกัน จะช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ ทั้งในด้านส่วนตัว ครอบครัวและสังคม สอดคล้องกับ Paulson (1990) ได้ทำการวิจัยนักศึกษาที่ใช้ยาเสพติดให้โทษ และนักศึกษาที่ไม่ใช่ยาเสพติดให้โทษ โดยใช้แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดให้โทษ

และเหตุผลการใช้ยาเสพติดให้โทษ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ใช้ยาเสพติดในด้านบรรยากาศของครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ผู้ติดยาเสพติดให้โทษความสัมพันธ์ในครอบครัวจะห่างเหิน ความสัมพันธ์ที่ดี มีความรักความอบอุ่นน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้ยาเสพติด สอดคล้องกับ เล็ก สมบัติ (2549) ได้กล่าวไว้ว่า “สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ความรักความเข้าใจ ความผูกพัน ฯลฯ ซึ่งเป็นอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ที่สมาชิกในครอบครัวมีให้ต่อกันความแน่นแฟ้นของระบบครอบครัวก่อให้เกิดการเกื้อกูลและการช่วยเหลือซึ่งกันระหว่างสมาชิกอาจกล่าวได้ว่าเป็นการร่วมทุกข์และร่วมสุข”

แต่ถึงอย่างไรก็ตามการมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีนั้น ก็ได้หมายความว่า จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ดังที่พบจากการศึกษาวิจัยนี้ว่า “เด็กและเยาวชนที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง” ซึ่งสอดคล้องกับ ณรงค์ หมั่นอภัย (2552) ที่พบว่า ครอบครัวไม่มีผลต่อการใช้ยาเสพติด “การทำหน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัวและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนชาย” (วรารณณ์ มั่งคั่ง, จินตนา วัชรสินธุ์ และวรรณิ เตียววิศเรศ. 2559) ซึ่งปัจจุบันมีปัจจัยในการสนับสนุนพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนมากมาย ได้แก่ “กลุ่มเพื่อนมีผลต่อการใช้ยาเสพติด” (ณรงค์ หมั่นอภัย. 2552) ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม ค่านิยมของกลุ่มเพื่อน สื่อทัศนคติส่วนตัว ฯลฯ โดยกลุ่มเด็กและเยาวชนเป็นช่วงอายุของเด็กและเยาวชนตอนต้นมีเปลี่ยนแปลงทางด้านพัฒนาการ ด้านต่าง ๆ ร่วมด้วย เช่น “ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา” (พรธมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2538) สอดคล้องกับ วรารณณ์ มั่งคั่ง, จินตนา วัชรสินธุ์ และวรรณิ เตียววิศเรศ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนชายในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่ง กล่าวว่า การทำหน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนชาย อธิบายได้ว่า การเก็บข้อมูลครั้งนี้ เก็บศึกษาในเด็กและเยาวชนชายที่เคยใช้ยาเสพติดมาแล้ว ไม่ได้มีการเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนชายที่ไม่เคยใช้ยาเสพติดทำให้ลักษณะครอบครัวของเด็กและเยาวชนชายในด้านการทำหน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว มีลักษณะไม่แตกต่างกันมากนัก จึงทำให้ไม่สามารถเห็นอิทธิพลของการทำหน้าที่ของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวชัดเจน หรือการใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนชายอาจมีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลมากกว่าซึ่งขัดแย้งกับ E-learning (2542 : 35) ได้กล่าวถึงปัญหาในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนว่า ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลสำคัญที่สุดในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ครอบครัวจะเป็นหน่วยพื้นฐานที่คอยเสริมสร้างประสบการณ์ของเด็กเมื่ออย่างเข้าสู่เด็กและเยาวชนความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวจะยุ่งยากสลับซับซ้อนมากขึ้น และมักจะเกิดปัญหาขัดแย้งกันเสมอ ๆ เราจะสังเกต

ได้ง่าย ๆ ว่าเด็กและเยาวชนเริ่มมีความรู้สึกอยากเป็นอิสระ ไม่อยากให้ใคร มาบังคับและต้องการเป็นตัวของตัวเอง ดังนั้นส่วนสำคัญที่สุด คือ พ่อ แม่ ที่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูก ควรให้คำปรึกษาเข้าใจในชีวิตของเด็กวัยนี้ไม่ขัดขวางห้ามในสิ่งที่เขาต้องการค้นหา แต่ควรให้คำปรึกษาที่ดีเพราะเด็กวัยนี้ยังห้ามก็เหมือนยิ่งยุ โดยทั่วไปแล้วเด็กและเยาวชนมักจะเกิดความขัดแย้งกับพ่อแม่เสมอทำให้หันเหชีวิตไปหาเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ กลุ่มเพื่อนจึงเป็นสิ่งแวดล้อมที่เด็กและเยาวชนให้ความสำคัญเหนืออื่นใด ดังนั้น ครอบครัวจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่สุดในการปลูกฝังอบรมเด็ก เมื่อเขาโตขึ้นและย่างเข้าสู่เด็กและเยาวชน พ่อ แม่ ต้องเป็นส่วนสำคัญในการชี้แนะทางการดำเนินชีวิต การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยวิธีที่ถูกต้องสามารถเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของเด็กและเยาวชนได้ไม่ดูด่า หรือปล่อยจนเกินไป เพราะสาเหตุเหล่านี้จะทำให้เด็กและเยาวชนกลายเป็นคนที่ก้าวร้าว และตีตัวออกห่างจากครอบครัวไปมีวสุ่มกับเพื่อน ๆ และเลือกเดินในแนวทางที่ผิดจนกลายเป็นปัญหาของสังคมอย่างที่ปรากฏในปัจจุบัน สนิท สัมครการ และคณะ (2530 : 216 อ้างถึงใน จักริน ัญญานุกร. 2542 : 9) วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับคนหนุ่มสาวไทย” พบว่า สาเหตุและเหตุจูงใจ ในการเสพติดที่สำคัญ ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางสังคม โดยเฉพาะความสัมพันธ์ภายในครอบครัวไม่ราบรื่น แต่ในทางกลับกันผลการศึกษาวิจัยพบว่า ครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มีสัมพันธภาพที่ดีแต่ไม่มีเวลาวางทำกิจกรรมนันทนาการร่วมกันยังอยู่ในระดับน้อย เนื่องมาจากภาระเลี้ยงดูในปัจจุบันสื่อจะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและทำให้การเลี้ยงดูเป็นไปด้วยการพึ่งพาเทคโนโลยีทุกอย่างสะดวกสบาย ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการมีเวลาทำกิจกรรมร่วมกัน สอดคล้องกับ ศิริกุล อิศรานุรักษ์ (2542) กล่าวว่า สัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีควรมีเวลาอยู่ร่วมกันทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวชื่นชมคุณค่าของคนในครอบครัว มีพันธะต่อความสุขและสวัสดิภาพของคนในครอบครัวร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างดี มีศรัทธาต่อศาสนาจะช่วยให้มีสติอดทนให้อภัยระงับความโกรธและช่วยเหลือสังคมมีสมรรถนะในการจัดการกับวิกฤตการณ์ของครอบครัวได้ดี ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า เด็กและเยาวชนจึงเป็นวัยที่สำคัญที่ต้องได้รับการเอาใจใส่ ดูแล เอื้ออาทร ต้องการกำลังใจ และการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว เพื่อเพิ่มความผูกพันกันภายในครอบครัวฯ แต่หากเด็กและเยาวชนได้รับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวไม่เพียงพออาจก่อให้เกิดพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการชักชวนของเพื่อนหรือสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีต่อตัวเด็กและเยาวชนเองได้ สอดคล้องกับ นิตยา คชภักดี (2545) ได้อธิบายเรื่องสัมพันธภาพในครอบครัวว่า หมายถึง การเกี่ยวข้องปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวที่เพิ่มความผูกพันเคารพรักและเอื้ออาทรต่อกันซึ่งประเมินได้จากพฤติกรรมที่สื่อความหมายมีส่วนร่วมปรึกษาหารือตัดสินใจและทำกิจกรรมในบรรยากาศที่สงบสุข ซึ่งสามารถส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรู้จักเข้าวัดทำบุญทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกับครอบครัวและสังคมตั้งที่ ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และคณะ (2546) ได้นิยามความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวไว้ว่า ความสัมพันธ์ ความใกล้ชิดคุ้นเคยกันตามบทบาทที่คนเรามีต่อสมาชิกในครอบครัวถ้าความสัมพันธ์เป็นไปในลักษณะปรองดองรักใคร่

กลมเกลียวกันถือว่าเป็นสัมพันธภาพที่ดีแต่ถ้าเป็นความขัดแย้งหรือรู้สึกไม่ดีต่อกันถือว่าเป็นสัมพันธภาพที่ไม่ดีและจากการศึกษาวิจัยยังพบว่า ครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ครอบครัวมีเวลาว่างทำกิจกรรมนันทนาการร่วมกัน ทำกิจกรรมทางศาสนา ร่วมกันและปรึกษาหารือกันเมื่อมีปัญหา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง จึงทำให้เห็นว่าครอบครัวไม่ได้ให้ความสำคัญกับการใช้เวลาคุณภาพให้แก่สมาชิกในครอบครัวยังมีไม่เพียงพอจึงทำให้เด็กและเยาวชนใช้เวลาไปกับสิ่งที่เสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

### 2.3) ปัจจัยทางด้านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของครอบครัว

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากที่สุด เนื่องจากปัจจุบันเด็กและเยาวชนได้รับอิทธิพลในการขัดเกลาทางสังคมมาจากหลากหลายด้าน อิทธิพลจากเพื่อน อิทธิพลจากสื่อต่าง ๆ การเรียนการสอนของโรงเรียน การเลี้ยงดูของครอบครัว และหากครอบครัวมีการเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กดดัน จะส่งผลทำให้เด็กต่อต้าน กับกฎกติกาที่ครอบครัวได้ตั้งไว้ หรือบางครอบครัวใช้วิธีการเลี้ยงดูแบบตามใจใช้วัตถุนิยมปัจจุบันเป็นเครื่องมือในการดูแล จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนเป็นบุคคลที่เอาแต่ใจ ดังนั้นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน และเมื่อใดที่ครอบครัวให้ความสำคัญที่น้อยลงจะส่งผลให้เด็กและเยาวชนให้ความสนใจในปัจจัยอื่นที่เข้ามาเผชิญต่อตัวเด็กและเยาวชนได้เร็วยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้ว่า “เมื่อไรก็ตามที่บุคคลยอมรับค่านิยมจากกลุ่มซึ่งเป็นผลจากการกระทำ ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบางอย่างขึ้นในตัวบุคคล การยอมรับค่านิยมถือว่าเป็นจุดเริ่มต้น ซึ่งจะมีพร้อมกับกระบวนการขัดเกลาทางสังคม” (จำนง อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. 2540 : 45) และจากผลการศึกษาวิจัย พบว่า การขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวในเรื่องการสอนให้เด็กและเยาวชนเข้าวัดทำบุญ การลงโทษเด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสม การสอนทักษะในการใช้ชีวิตประจำวันให้แก่เด็กและเยาวชนยังน้อยนั้น เนื่องจากปัจจุบันครอบครัวมีการให้อิสระในการเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนในครอบครัวมากขึ้นทำให้มีอิสระในการตัดสินใจด้วยตัวเอง หรือบางคนมีการตัดสินใจเลียนแบบตามสื่อต่าง ๆ บ้างก็ทำตามคำบอกเล่า หรือแม้กระทั่งเลือกตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ดังนั้นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการมีพฤติกรรมทางสังคมของเด็กและเยาวชน สอดคล้องกับทฤษฎีการขัดเกลาของ David Matzd กล่าวว่า พฤติกรรมเกิดจากขาดกระบวนการในการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ของสถาบันต่าง ๆ ในสังคม อาทิ สถาบันครอบครัวซึ่งทำหน้าที่ในการเลี้ยงดู การอบรมบ่มนิสัย การขัดเกลาพฤติกรรมต่าง ๆ โดยกระบวนการขัดเกลาทำหน้าที่ถ่ายทอดทำหน้าที่ในการหล่อหลอมพฤติกรรมของคนในสังคม หากสถาบันต่าง ๆ ในสังคมทำหน้าที่ในการขัดเกลาเกิดความบกพร่องทำให้สมาชิกของครอบครัวเติบโตไม่สมบูรณ์แบบมีความบกพร่อง อันเป็นสาเหตุสำคัญทำให้เกิดปัญหาพฤติกรรม

### 5.2.2 ระดับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชน

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 พบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดอยู่ในระดับมากที่สุดจะมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากที่สุด ซึ่งเป็นไปได้ว่าการที่เด็กและเยาวชนมีความรู้ในเรื่องของยาเสพติดชนิด 4x100 มากมีผลทำให้เกิดการมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 มากเช่นกัน นั้นสอดคล้องกับ Bloom (1981 อ้างถึงใน สิทธิพันธ์ เจริญรัตน์. 2543 : 24) ที่กล่าวว่า “พฤติกรรมด้านปฏิบัติ (Psychomotor domain) เป็นการปฏิบัติที่แสดงออกต่อสถานการณ์หนึ่ง เป็นพฤติกรรมขั้นสุดท้ายที่จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยพฤติกรรมด้านความรู้ ทักษะเป็นพื้นฐาน” เด็กและเยาวชนถือเป็นช่วงวัยแห่งอยากรู้อยากลอง แม้ทราบถึงโทษของยาเสพติดเพียงใด แต่หากได้รับชักชวนหรือได้รับการท้าทายจากกลุ่มเพื่อนก็มีโอกาสที่จะทดลองใช้ยาเสพติดได้เสมอเพราะกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลอย่างมากกับช่วงวัยนี้ อีกทั้งเด็กและเยาวชนเองยังขาดความยั้งคิดและตระหนักในเรื่องของโทษที่จะเกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่นด้วย ประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตยังมีไม่มากนัก จึงทำให้การตัดสินใจขาดความรอบคอบ ไม่สามารถมองเห็นถึงผลกระทบหรือโทษของการใช้ยาเสพติดในระยะยาวได้ซึ่งสอดคล้องกับ อจิตพล ศรีกุลวงศ์ และคณะ (2555) ที่ได้ทำการศึกษารายงานการศึกษาวิจัยเรื่องยาเสพติดและเด็กและเยาวชน กล่าวว่า ปัญหาเด็กและเยาวชนกับยาเสพติดเป็นเรื่องใหญ่มากในขณะนี้ สาเหตุใหญ่ของการเริ่มเข้าไปใช้ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนยังเป็นเรื่องของความ “อยากรู้อยากลอง” ความเป็นเด็กและเยาวชนของเขาทำให้เขาอยากรู้อยากลองในสิ่งแปลกใหม่ร่วมกับอีกปัญหาหนึ่ง คือ การ “ตามเพื่อน” ความจริงแล้วเป็นเรื่องปกติของเด็กและเยาวชนไม่ว่าจะในยุคใดสมัยใดที่จะสนใจเพื่อน อยากรู้อยากลอง อยากรู้อยากลองเป็นอย่างคนนั้น คนนี้ หรืออยากรู้อยากลองอย่างที่ว่าเพื่อนทำจนกระทั่งกลายมาเป็นแฟชั่น ปัจจุบันมีเด็กบางคนหันเข้าไปหา ยาเสพติดเพียงเพราะรู้สึกว่ามีใคร ๆ เขาก็ทำกัน เป็นเรื่องธรรมดา ไม่เห็นจะแปลกอะไร ถ้าถามว่ารู้โทษของยาเสพติดไหม เด็ก ๆ ก็รู้ แต่เพียงเพราะอยากรู้อยากลองที่จะตามเพื่อน ๆ ไป ทำให้ตัดสินใจผิดพลาด กลายเป็นเหยื่อของสารเสพติดได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าค่านิยมหรือค่านิยมที่มีการส่งต่อกันของกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเกิดพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ชูดา จิตพิทักษ์ (อ้างถึงใน จูตินันท์ งามสงวน. 2549 : 25) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำของบุคคลทั้งที่เป็นการแสดงปรากฏออกมาภายนอกและสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล ซึ่งไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง เช่น ค่านิยมที่ยึดถือเป็นหลักในการประเมินสิ่งต่าง ๆ ทักษะที่เขามีต่อสิ่งต่าง ๆ ความคิดเห็น ความเชื่อ รสนิยมที่เชื่อถือเป็นบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ๆ และจากการศึกษาวิจัย พบว่า สิ่งที่เด็กและเยาวชนยังขาดความตระหนักในเรื่องของความรู้เรื่องโทษของยาเสพติด คือ การที่เด็กและเยาวชนมีความเชื่อว่าการใช้ยาเสพติดเข้าไปในปริมาณมากไม่ก่อให้เกิดอันตรายหรือทำให้เสียชีวิตได้ การใช้ยาเสพติดไม่ใช่สาเหตุของการทะเลาะวิวาท หรือการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นและสังคม และยังมีความคิดที่ว่า เมื่อใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 จะทำให้มีสมาธิสามารถเรียนหรือทำงานได้ดียิ่งขึ้น



### 5.2.3 พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชน

เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ระดับปานกลางขึ้นไป หรือประมาณ 3 – 4 ครั้ง/สัปดาห์ ปัจจุบันนี้ยาเสพติดได้พัฒนาและมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น อันเกิดขึ้นจากการลองผิดลองถูกจนกลายมาเป็นค่านิยมที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะใช้ยาผิดประเภทนำมาเป็นสารประกอบร่วมกับสิ่งเสพติดต่าง ๆ เช่น กระท่อม กัญชา เป็นต้น อีกทั้งเด็กและเยาวชนไม่ทราบถึงโทษที่เกิดขึ้นต่อตนเองอย่างแท้จริง เกิดพฤติกรรมซ้ำ ๆ จนในที่สุดต้องกลายเป็นผู้ติดยาเสพติดโดยสิ้นเชิง ซึ่งสาเหตุมาจากความคึกคะนองและขาดความรอบคอบในการตัดสินใจ เพราะในความเป็นจริงนั้น การทดลองใช้สารเสพติดไม่ว่าจะชนิดใดหรือระดับความรุนแรงเท่าไรก็ตาม ก็มีส่วนทำให้ผู้ใช้สารเสพติดชนิดนั้นต้องกลายเป็นผู้ติดยาเสพติดอย่างไม่รู้ตัวได้ในที่สุด และด้วยลักษณะนิสัยของเด็กและเยาวชนที่มีความคึกคะนอง ไม่เกรงกลัวต่อสิ่งใดง่าย ๆ ต้องการได้รับการยอมรับ หรือได้รับความสนใจ การหลงผิดเข้าไปสู่วงจรของยาเสพติดจึงมีโอกาสเกิดขึ้นได้เสมอ เพราะยาเสพติดในยุคปัจจุบันสามารถเข้าถึง และหาซื้อได้ค่อนข้างง่ายสำหรับกลุ่มของเด็กและเยาวชนเอง ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ และนาฏเฉลิม สุมาวงศ์ (2506 : 24) กล่าวว่า “พฤติกรรมของบุคคลทุกอย่างย่อมต้องมีสาเหตุ กล่าวคือ อยู่ ๆ มนุษย์จะแสดงพฤติกรรมออกไปโดยที่ไม่มีสาเหตุ หรือแสดงไปโดยที่ไม่มีเหตุผล ไม่มีต้นเหตุแห่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนั้นเรียกกันว่า สิ่งเร้า (Stimulus) ดังนั้น พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนจากการศึกษาวิจัยนี้สาเหตุหลักสำคัญ คือ ปัจจัยทางด้านสังคม โดยเฉพาะกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวที่มีอยู่ในระดับน้อยที่สุด จึงเป็นผลทำให้เกิดอิทธิพลของสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่อยู่ภายนอกครอบครัวเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการเกิดพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนหากเป็นสิ่งเร้าที่ดีก็ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ดีได้แต่หากเป็นสิ่งเร้าที่ไม่ดีก็ย่อมทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ดีได้เช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะพบว่าจำนวนวันที่ใช้ยาเสพติดเฉลี่ยเท่ากับ 3-4 วันต่อสัปดาห์ นั้นหมายความว่าระยะเวลาที่ใช้การดำเนินชีวิตแบบหลงผิด คือ ใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 สัดส่วนพอ ๆ กับการดำเนินชีวิตโดยปกติของเด็กและเยาวชน

### 5.2.4 สาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชน

สาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชน พบว่าส่วนใหญ่ใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 เพราะชอบในรสชาติเนื่องจากยาเสพติดชนิด 4x100 มีส่วนผสมของน้ำตาลที่มีรสหวาน ช่า รวมทั้งยังทำให้รู้สึกผ่อนคลาย เป็นการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้องเมื่อใช้ร่วมกันกับเพื่อสามารถระบายความเครียดได้แต่บางครั้งเด็กและเยาวชนใช้จนคิดว่ายาเสพติดชนิด 4x100 เป็นสิ่งที่สามารถจะใช้เมื่อไรก็ได้ คิดอยากใช้ก็ใช้สามารถใช้ได้เลย หรือบางคนสาเหตุที่ใช้เนื่องจากเพื่อนชักชวนบอกถึงสรรพคุณที่ดีในการบำรุงร่างกาย หรือแม้แต่การที่อยากลองสูตรใหม่ ๆ ที่คิดค้นขึ้นมาเองให้มีรสชาติตามที่ต้องการ ซึ่งสาเหตุดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชน

มีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 โดยทำให้เด็กและเยาวชนมองว่ายาเสพติดชนิด 4x100 ใช้แล้วไม่สามารถทำให้ติดได้ จึงทำให้มีการใช้เป็นประจำโดยเพิ่มปริมาณและจำนวนครั้งของการใช้มากขึ้น มีความต้องการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ทั้งร่างกายและจิตใจเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง “สาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมมาจากกลุ่มเพื่อนซึ่งมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจะทำหน้าที่เสมือนเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ให้แก่สมาชิกของกลุ่มเกี่ยวกับแนวทางประพฤติปฏิบัติตน เจตคติ ค่านิยม และผลของการกระทำโดยจะพยายามใช้ความกดดันทางสังคม เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มประพฤติปฏิบัติตามอย่างปทัสฐานของกลุ่มให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม” Sprinthal and Collins (1984 : 269) จากการศึกษา พบว่า สาเหตุที่เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดได้นั้นมาจากการถูกชักชวนจากเพื่อนให้ลองใช้ สอดคล้องกับ ปรียพัชรา ชัยรัตน์ (2546) กล่าวว่า โดยส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนในวัยนี้จะมีสัญชาตญาณต้องการที่จะอยู่ร่วมกันกับกลุ่มเพื่อน ต้องการได้รับการยกย่องและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่คณะ ฉะนั้นเมื่อเพื่อนชักชวนให้ลองใช้ยาเสพติดเด็กและเยาวชนยอมขัดไม่ได้ ทำให้เด็กและเยาวชนต้องยอมใช้ยาเสพติดตามการชักชวนของเพื่อน ประกอบกับเยาวชนเป็นวัยที่อยากรู้ อยากลอง จึงง่ายต่อการชักชวนมากขึ้น และสอดคล้องกับ Bany and Johnson (1975 : 24) กล่าวว่า เด็กและเยาวชนยึดถือปทัสฐานของกลุ่มเพื่อนเป็นแบบอย่างเพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน รอดิเดห์ มะสะแม (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการใช้ยาเสพติดของผู้ติดสารเสพติดของศูนย์บำบัดรักษา ยาเสพติด จังหวัดปัตตานี พบว่า ปัจจัยทางสังคม (ด้านลักษณะการคบเพื่อน) ที่ส่งผลต่อการใช้ยาเสพติด ได้แก่ ชอบสังสรรค์และเที่ยวเตร่ คบเพื่อนที่ใช้ยา เพื่อชักชวน (งูใจ) ให้เสพ เพื่อความสนุกและกล้าแสดงออก เป็นต้น จากผลการศึกษาวิจัยจะเห็นได้ว่าสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 นั้นยังมีสาเหตุมาจากมีความต้องการที่จะผ่อนคลาย บางคนก็ใช้เพื่อต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่นพี่ หรือรุ่นน้อง ใช้เพื่อเป็นสิ่งระบายความเครียด หรือมีบางคนก็คิดอยากจะใช้ก็ใช้ตามใจตนเอง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเองขณะนั้นหรือแม้แต่การใช้เพื่อบำรุงร่างกายก็ตาม ฯลฯ ทุกสิ่งล้วนแล้วเกิดจากการกระทำเพื่อให้เกิดการตอบสนองต่อความต้องการของตนเองทั้งสิ้น อัจฉราพร สีหิรัญวงศ์ และประภา ยุทธไตร (2556) ได้ศึกษาปัจจัยสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในทางที่ผิดและติดสารในผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ในระบบบังคับบำบัด พบว่า ฤทธิ์ของยาเสพติดที่เข้าไปจะกระตุ้นประสาทเป็นเสมือนการได้รับรางวัลหรือการเสริมแรง เช่น ทำให้รู้สึกสุข สนุก เคลิบเคลิ้ม หรือสงบ ลดความรู้สึกเครียด จึงส่งผลให้เกิดพฤติกรรมซ้ำ ๆ และเกิดอาการอยากเสพที่อยากต่อการควบคุม สรุปได้ว่า การใช้ยาเสพติดไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตามสามารถทำให้เกิดการใช้ซ้ำได้โดยเมื่อใช้เข้าไปจะได้รับการกระตุ้นประสาทเพื่อให้มีการใช้ซ้ำเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและความสุขของตนเอง

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนนั้น เป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญอย่างมากเพราะในยุคปัจจุบันยาเสพติดชนิด 4x100 ได้รับการยอมรับกันอย่างแพร่หลายในกลุ่มของเด็กและเยาวชนเองถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติเพราะไม่ได้ถูกระบุไว้ในข้อกำหนดว่าเป็นสิ่งเสพติดต้องห้าม อีกทั้งยังมีความเชื่อว่ายาเสพติดชนิด 4x100 ไม่ใช่สิ่งเสพติดที่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงแต่อย่างใด แต่ในทางตรงกันข้ามกลับส่งผลกระทบต่ออย่างร้ายแรงมากทั้งทางด้านร่างกายของผู้ที่รับสารเสพติดนี้เข้าไป เช่น สมรรถภาพร่างกาย ระบบคิดขาดการไตร่ตรอง ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ร่างกายอ่อนแอ เกิดภาวะไตวาย เป็นต้น หรือแม้แต่สังคมที่ต้องรับภาระในการดูแลและบำบัดผู้ป่วยจากการติดยาเสพติด ดังนั้นการรู้เท่าทันโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 จึงต้องสามารถทำให้เด็กและเยาวชนมองเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในระยะยาว ครอบครัวต้องคอยดูแลเอาใจใส่และขัดเกลาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดระบบคิดอย่างรอบคอบ รวมทั้งคอยติดตามและสอดส่องพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนให้เป็นไปในทิศทางที่ควรจะเป็น ไม่สร้างความเดือดร้อนทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

### 5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนที่พืงมีต่อเด็กและต่อครอบครัวที่พืงมีต่อสมาชิกของครอบครัวดังต่อไปนี้

#### 5.3.1 ข้อเสนอแนะต่อโรงเรียน

1) ควรมีหลักสูตรการให้ความรู้และสร้างความตระหนักเรื่องโทษของยาเสพติดให้แก่เด็กและเยาวชนตั้งแต่ปฐมวัยเพื่อป้องกันการใช้ยาเสพติดให้แก่เด็กและเยาวชน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนที่ใช้ยาเสพติดส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 14 ปี ซึ่งเป็นช่วงของเด็กและเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้านตามพัฒนาการแต่หากมีการให้ความรู้และปลูกฝังตั้งแต่เด็กจะส่งผลทำให้เด็กมีทัศนคติในการใช้ยาเสพติดที่ลดลงได้

2) ควรสร้างแกนนำนักเรียนในโรงเรียนเพื่อช่วยควบคุมดูแลไม่ให้เพื่อน ๆ หรือเด็กและเยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

3) ส่งเสริมให้ความรู้เรื่องพัฒนาการเด็กและเยาวชนแก่ผู้ปกครองและครูในการดูซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ พฤติกรรมต่าง ๆ ที่ผู้ปกครองและครูควรให้ความสำคัญ

4) ป้องกันการเผยแพร่ภาพ/วิดีโอของสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ นิตยสาร วิทยุ Internet (อินเทอร์เน็ต) ฯลฯ ให้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเคร่งครัดโดยไม่ให้มีการเผยแพร่ภาพหรือข้อมูลตัวอย่างที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างกระทำเป็นพฤติกรรมเลียนแบบ เช่น การใช้ Face book บันทึกภาพขณะกำลังเสพยาเพื่อโชว์เพื่อนใน Face book ฉากละครที่มีพระเอกหรือนางเอกเคยใช้ยาเสพติด เป็นต้น

5) ส่งเสริมให้ผู้ปกครองปลูกฝังและเป็นแบบอย่างที่ดีเรื่องการรับผิดชอบทั้งในเรื่อง การเห็นคุณค่าของเงินรวมทั้งส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรู้จักการออมเงินตั้งแต่ยังเล็ก เพื่อให้เด็กและ เยาวชนเกิดพฤติกรรมการเลียนแบบในเรื่องการมีความรับผิดชอบด้านการใช้เงินให้เกิดประโยชน์ ไม่นำเงินไปใช้จ่ายในทางที่ไม่เหมาะสม

### 5.3.2 ข้อเสนอแนะต่อครอบครัว

1) ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวควรมีการสร้างความรัก ความอบอุ่น รับฟัง ให้คำปรึกษา แนะนำแก่สมาชิกในครอบครัวอย่างเหมาะสมแก่วัย ไม่เปรียบเทียบกันระหว่างพี่น้องหรือเพื่อนของลูก ครอบครัวควรเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยที่เด็กอยู่แล้วรู้สึกปลอดภัย ไม่สร้างความกลัวให้แก่เด็ก เนื่องจาก จะทำให้เด็กหันไปพึ่งพิงเพื่อนหรือสิ่งแวดล้อมที่อาจเป็นอันตรายได้

2) ด้านความรับผิดชอบในตนเองควรส่งเสริมให้ครอบครัวชื่นชมให้กำลังใจแก่เด็กและ เยาวชนโดยชื่นชมด้านที่มีพฤติกรรมดีหรือมีการให้กำลังใจในสิ่งที่เด็กและเยาวชนพยายามทำในสิ่งที่ดี เพื่อให้เด็กและเยาวชนยังคงยึดมั่นในการพฤติกรรมดีต่อไปหรือมีบทลงโทษเมื่อเด็กและเยาวชนไม่ทำ ตามกติกาของครอบครัวเพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความรับผิดชอบในด้านพฤติกรรมเพิ่มมากขึ้น

3) ด้านการขัดเกลาทางสังคมควรได้รับการสนับสนุนจากทางสถาบันครอบครัวร่วมกับ สถาบันอื่น ๆ เช่น สถาบันศาสนา เข้ามาช่วยในเรื่องของการปรับอารมณ์ ความรู้สึก พฤติกรรมที่ แสดงออก เป็นต้น และสถาบันการศึกษาจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องในเรื่องเกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้ ด้านวัฒนธรรมและคุณธรรมส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความสามารถในการเอาตัวรอดและ ช่วยเหลือตนเองได้ในภาวะวิกฤตเกี่ยวกับยาเสพติดได้

### 5.3.3 ข้อเสนอแนะต่อสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1) ควรมีการบำบัดฟื้นฟูผู้เด็กและเยาวชนในแต่ละรายตามพื้นฐานความเป็นจริงของ เด็กและเยาวชนเพื่อป้องกันการใช้ยาเสพติดซ้ำของเด็กและเยาวชน

2) ให้ความรู้พร้อมทั้งสร้างความตระหนักเรื่องโทษและผลกระทบของยาเสพติดที่ ส่งผลต่อตนเองและผู้อื่นให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยา เสพติดอีก

### 5.3.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยโดยการเปรียบเทียบกลุ่มเด็กและเยาวชนเพศหญิงที่อยู่ใน สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนด้วย เพื่อให้ข้อมูลในลักษณะที่เป็นภาพกว้างมากขึ้นโดยนำผล การศึกษามาวิเคราะห์หาค่าความแตกต่างระหว่างเพศ และค้นหาแนวทางป้องกันแก้ไขที่มีความสอดคล้อง เหมาะสมกับกลุ่มเพศต่อไป

2) ควรเพิ่มประเด็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนในลักษณะของการบรรยายที่สามารถนำมาหนุนเสริมข้อมูลเชิงปริมาณได้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น รวมทั้งได้ข้อเสนอแนะใหม่ ๆ จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีความเชี่ยวชาญด้านยาเสพติดชนิด 4x100 เช่น การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การจัดกลุ่ม Focus Group ประมาณ 5-7 คน เป็นต้น



### บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา. (2521) **ศีลธรรมและวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2542) **รายงานสถิติคดีประจำปี**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www2.djop.moj.go.th/stat/statannual> (15 กรกฎาคม 2558)
- กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. (2542) **การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.
- กฤษดา ง่วนสน และมุขระวี ง่วนสน. (2555) **ศึกษาสาเหตุ แรงจูงใจและผลกระทบของผู้ติดยาเสพติดโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง จังหวัดตรัง**. รายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา (สาขาวิชานโยบายสาธารณะ) สงขลา : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ และนาฏเจลิย สุมาวงศ์. (2506) **วิชาครูตอน 3 : จิตวิทยา**. กรุงเทพมหานคร : ครูสภา.
- เกียรติศักดิ์ คำวิเศษ. (2545) **มูลเหตุจูงใจเสพยาของผู้ต้องขังศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเลย**. สารนิพนธ์ สส.ม. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ. (2541) **เด็กเยาวชนและครอบครัว**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- จำนง อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. (2540) **สังคมวิทยา**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉวีวรรณ สุขพันธ์โพธาราม. (2527) **พัฒนาการวัยรุ่นและบทบาทครู**. กรุงเทพมหานคร : มิตรนราการพิมพ์
- เฉลิมศรี ราชนาจันทร์ และศรีวรรณ มีคุณ. (2553) “ปรากฏการณ์ชีวิตของเยาวชนผู้เสพยาบ้า” **วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม**. 6 (1) หน้า 81-94.
- เชิดชัย โชติสฤทธิ์. (2543) **การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไชยรัตน์ ปรานี. (2531) **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรียนสังคมศึกษา โดยการสอนแบบซินติเคมกับการสอนตามคู่มือครู**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน) กรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ชาติอะห์ เกษา. (2556) **วัยรุ่นกับความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดสตูล**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาความขัดแย้งและสันติศึกษา) สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

### บรรณานุกรม (ต่อ)

- ณรงค์ หมั่นอภิ. (2552) **ปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของเยาวชนในอำเภอ บ้านไธ้ จังหวัดลำพูน.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง) เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทิพวรรณ ชาวใส. (2548) **ปัจจัยที่มีผลต่อการป้องกันตนเองจากยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 1-3 โรงเรียนสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 1 และ 2.** วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขาวิชาสุศึกษา) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธารีรัตน์ ยิ่งยง. (2542) **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ความสามารถในการคิด แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการประกอบการประชาสัมพันธ์กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.** ปริญญาโท กศ.ม. (สาขาวิชาการมัธยมศึกษา) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นันทิ จิตสว่าง และสมุนทิพย์ ใจเหล็ก. (2544) **เส้นทางชีวิตของผู้ต้องขังในคดียาเสพติด.** กรุงเทพมหานคร : กรมราชทัณฑ์ และสำนักป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- นิตยา คชภักดี. (2541) **“พัฒนาการปกติและผิดปกติ” ใน ตำรากุมารเวชศาสตร์ เล่ม 3.** วันดี วราวิทย์, ประพุทธ ศิริบุญ และสุรางค์ เจือมจรรยา, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : โฮลิสติกพับลิชชิง.
- นิตยา คชภักดี และคณะ. (2545) **โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาตัวชี้วัด “ครอบครัวอยู่ดีมีสุข”.** กรุงเทพมหานคร : สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นียบรรณ วรรณศิริ. (2540) **มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม.** กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภาวิณี อยู่ประเสริฐ. (2540) **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียนวัยรุ่นใน กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ วิชาเอกพยาบาล สาธารณสุข) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2537) **เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ปีแอน ปีพับลิชชิง.
- เบญจพร บัวสำลี. (2555) **ทัศนคติของนักศึกษาต่อร้านเหล้ารอบรั้วมหาวิทยาลัย พฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านเหล้ารอบรั้วมหาวิทยาลัย.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม) กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

### บรรณานุกรม (ต่อ)

- ประกิจ โพธิอาศน์. (2541) **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการตีเครื่องตีแมลงกอลของวัยรุ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขาวิชาสุขศึกษา) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประจัน มณีนิล. (2540) **ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของผู้กระทำความผิดที่เป็นชาวไทยมุสลิมในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้**. วิทยานิพนธ์ ส.ม. (สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520) **ทัศนคติการวัดการเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประภาศรี ทรัพย์ธนบูรณ์. (2546) **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขาวิชาสุขศึกษา) กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผ่องพันธุ์ มณีรัตน์. (2529) **การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2530) **ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. (2539) **พัฒนาการวัยรุ่น**. กรุงเทพมหานคร : ต้นอ่อน แกรมมี่.
- พรภัก พานพิศ. (2552) **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันปัญหาเสพติดของนักศึกษา นอกระบบ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พระโสภณคณาภรณ์. (2522) “ความรับผิดชอบ” พ.ส.ล. (90) หน้า 7-14”
- พิจิตรา พงษ์จินดากร. (2525) **การทดลองสอนความรับผิดชอบแก่เด็กนักเรียนที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาแตกต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์**. ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์ (สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพศาล หวังวานิช. (2526) **การวัดผลการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- มนตรี บุณนาค. (2542) **วิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง**. วิทยานิพนธ์ ส.ม. (สาขาวิชาสาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม) นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มนต์ชัย นินนาทนนท์. (2543) **การศึกษาอิทธิพลของสถานเริงรมย์ที่มีต่อเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร**. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.



### บรรณานุกรม (ต่อ)

- เล็ก สมบัติ. (2549) **ภาวะการดูแลผู้สูงอายุของครอบครัวในปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร : มิสเตอร์ ก๊อปปี้ (ประเทศไทย).
- วราภรณ์ มั่งคั่ง, จินตนา วัชรสินธุ์ และวราภรณ์ เดียววิศรศ. (2559) “ปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ ยาเสพติดของวัยรุ่นชายในศูนย์ฝึกและอบรมกลุ่มตัวอย่างแห่งหนึ่ง” **วารสารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยบูรพา**. 11 (2) หน้า 53-63.
- วินัดดา ปิยะศิลป์. (2540) **ครอบครัวกับวัยรุ่น ใน การพัฒนาครอบครัว**. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- วิภา ตำนอำรงกุล และคณะ. (2555) “การศึกษาผลและผลกระทบของนักศึกษาและครอบครัว ในโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้” **วารสารการพยาบาลและการศึกษา**. 5 (1) หน้า : 53-65.
- วิวัฒน์ รักษาเคน. (2531) **ความสำนึกในความรับผิดชอบและความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กนักเรียน ชั้นประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น**. ปริญญาโท กศ.ม. (สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- วิทยา นาควัชระ. (2527) “การอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยรุ่น” **เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการเด็กและการเลี้ยงดู**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศรีหทัย พานิชพันธ์. (2527) “สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว” ใน **รวมบทความวิทยุเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการครอบครัวและเด็ก และอื่น ๆ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิพล รื่นใจชน. (2549) **ความรู้ความเข้าใจในสิทธิของประชาชนเกี่ยวกับธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ศึกษากรณีประชาชนหมู่ 1 ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี**. ปริญญาโท ปร.ม. (สาขาวิชาการบริหารทั่วไป) ชลบุรี : วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริกุล อิศรานุรักษ์, สุธรรม นันทมงคลชัย และดวงพร แก้วศิริ. (2546) **รายงานการวิจัยโครงการ การพัฒนาระดับสติปัญญาเด็กวัยต่าง ๆ ของประเทศ ระยะที่ 2 : การส่งเสริมพัฒนาการ ด้านการเรียนรู้แก่เด็กโดยครอบครัวและประเมินผล**. นครปฐม : สถาบันพัฒนาการสาธารณสุข อาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สรพรพุด พิพัฒพันธุ์. (2530) **ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจสันติบาล กองบัญชาการสอบสวนกลาง กรมตำรวจต่อสาเหตุการกระทำผิดวินัย**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

### บรรณานุกรม (ต่อ)

- สนิท สมัครการ และคณะ. (2530) **พฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของคนหนุ่มสาวไทย.**  
กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยสถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.
- สาธิต พุทธชัยยงค์. (2548) **ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ ของนักเรียนชายระดับช่วงชั้นที่ 4 ในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี.**  
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน) นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุกมา แสงเดือนฉาย และคณะ. (2544) **กระบวนการกลายเป็นผู้ติดยาบ้าของวัยรุ่นชาย. ปทุมธานี :**  
สถาบันธัญญารักษ์.
- สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. (2521) **วิจัยทางการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : แพร์พิทยา.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2536) **คู่มือปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมายสถานประกอบการ.** กรุงเทพมหานคร : กองป้องกันยาเสพติด.
- \_\_\_\_\_ . (2542) **หลักการสำคัญในการป้องกันการใช้ยาเสพติดในทางที่ผิด.** กรุงเทพมหานคร :  
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กองสุขศึกษา. (2542) **แนวคิด ทฤษฎี และการนำไปใช้ในการดำเนินงานสุขศึกษาและพัฒนาพฤติกรรม.** นนทบุรี : กระทรวงสาธารณสุข.
- สุโท เจริญสุข. (2520) **บทศึกษาจิตวิทยาเพื่อการศึกษาการแนะแนวสุขภาพจิตในโรงเรียน.**  
กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ปณิตา นิสสัยสุข. (2552) **ความรู้และพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองบ้านสวน อ าเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษ ร.ป.ม. (สาขาวิชานโยบายสาธารณะ) วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2538) **ทัศนคติการวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.** กรุงเทพมหานคร :  
ไทยวัฒนาพานิช.
- ปรียา เกตุทัต. (2537) **“การอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเรียน” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาเด็กและการเลี้ยงดู (หน่วยที่ 1-7). พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**
- ปรียพัชรา ชัยรัตน์. (2546) **รายงานวิจัยเรื่องปฏิภริยาของครอบครัวและชุมชนที่มีผลต่อผู้ติดยาเสพติด.** สงขลา : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- “เผย '4x100' สูตรใหม่ ระบาดหนักในวัยรุ่น ใช้เสพติดแทนเหล้า เจอตำานตรวจไม่พบ” (25 สิงหาคม 2557) **ไทยรัฐ.** [ออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.thairath.co.th/content/445523>  
(25 สิงหาคม 2557)

### บรรณานุกรม (ต่อ)

- เพชรดาว โต้ะมีนา. (2548) **สุขภาพจิต 3 จังหวัดชายแดนใต้**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.thaimental.com> (22 มิถุนายน 2558)
- มานพ คณะโต. (2553) **โทษของน้ำกระท่อมน้ำ**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : [http://manap166.blogspot.com/2010/02/blog-post\\_22.html](http://manap166.blogspot.com/2010/02/blog-post_22.html) (22 กุมภาพันธ์ 2558)
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546) **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- รอดิยะห์ มะสะแม. (2554) **การใช้ยาเสพติดของผู้ติดสารเสพติดของศูนย์บำบัดรักษาเสพติดจังหวัดปัตตานี**. สารนิพนธ์ รม.ม. (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์) สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- แสงจันทร์ โสภากาล. (2550) **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรับรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา) เลข : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- อชิตพล ศรีกุลวงศ์ และคณะ. (2555) **ยาเสพติดและวัยรุ่น**. อุบลราชธานี : โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช.
- อัจฉราพร สีหิรัญวงศ์ และประภา ยุทธไตร. (2556) **“ปัจจัยสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในทางที่ผิดและติดสารของผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ในระบบบังคับบำบัด” วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย**. 58 (4) หน้า 371-384.
- อาทิตย์ คชชา. (2551) **การศึกษาคำความรู้ ทักษะชีวิต และพฤติกรรมต่อโครงการ “โรงงานสีขาว” : กรณีศึกษาพนักงานบริษัท ทีบีเคเค (ประเทศไทย) จำกัด**. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2544) **จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชั้นดีการพิมพ์.
- Dusek, J. B. 1987. **Adolescent Development and Behavior**. Eaglewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall.
- Paulson, P. C. (1970) **Psychosocial Factors in drug use among Community College students**. Dissertation abstracts International.



ภาคผนวก

## ภาคผนวก ก

## เอกสารรับรองคณะกรรมการจริยธรรมงานวิจัย



เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

เอกสารรับรอง

(Certificate of Exemption)

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559

ชื่อเรื่อง ระดับความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 (สี่คูณร้อย) ที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 (สี่คูณร้อย) ของเด็กและเยาวชนภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และ เขต 9

ชื่อนักวิจัย/หัวหน้าโครงการ นางสาวประกายเพชร แก้วอินทร์  
 คณะวิชา/หลักสูตร หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารสวัสดิการสังคม

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ขอรับรองว่า งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับประกาศ  
 เสด็จฯ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ลงนาม

(รองศาสตราจารย์ ดร.จริยาวัตร คมพยัคฆ์)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่รับรอง

วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559

เลขที่รับรอง

อ.382/2559

วันที่ให้การรับรอง: 4 กุมภาพันธ์ 2559

วันหมดอายุใบรับรอง: 3 กุมภาพันธ์ 2561



## บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ... กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมฯ โทร. ๐.๒๑๔๑.๓๕๓๘  
ที่ ยธ.๐๖๑๐๙/ว ๕๒๒ วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง อนุญาตเข้าเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในหน่วยงาน

เรียน ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดกระบี่

ด้วย นางสาวประกายเพชร แก้วอินทร์ นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และสวัสดิการสังคม สาขาวิชาการบริหารสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จัดทำวิจัย หัวข้อเรื่อง “ระดับความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 (สี่คูณร้อย) ที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ ยาเสพติดชนิด 4x100 (สี่คูณร้อย) ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ เขต 8 และ เขต 9” จึงขอความอนุเคราะห์ เข้าเก็บข้อมูลจากเด็กและเยาวชนในหน่วยงานของท่าน รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ

ในการนี้ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้อนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บข้อมูลกับเยาวชน ในหน่วยงานของท่านได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะประสานกับหน่วยงานของท่านในเรื่องวัน เวลา ที่จะเข้าสัมภาษณ์เพื่อ เก็บข้อมูลอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(นายสหกรณ์ เพ็ชรรินทร์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สำเนาเรียน

๑. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดชุมพร
๒. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครศรีธรรมราช
๓. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพังงา
๔. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดภูเก็ต
๕. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดระนอง
๖. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
๗. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดตรัง
๘. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนราธิวาส
๙. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี
๑๐. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดพัทลุง
๑๑. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดยะลา
๑๒. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา
๑๓. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสตูล

## ภาคผนวก ข

## แบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคล สังคม และระดับความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุและพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ชนิด 4x100 ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เขต 8 และ 9

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล

คำแนะนำ คำถามตอนนี้เป็นแบบเติมและขีดเครื่องหมาย ✓ ลงบนเลขในช่องสี่เหลี่ยมให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านเองมากที่สุด ฉะนั้นกรุณาตั้งใจอ่าน และตอบคำถามตามความเป็นจริง (ขอความกรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อ)

## สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

- |                         |                    |                          |
|-------------------------|--------------------|--------------------------|
| [1] จังหวัดกระบี่       | [2] จังหวัดชุมพร   | [3] จังหวัดนครศรีธรรมราช |
| [4] จังหวัดพังงา        | [5] จังหวัดภูเก็ต  | [6] จังหวัดระนอง         |
| [7] จังหวัดสุราษฎร์ธานี | [8] จังหวัดตรัง    | [9] จังหวัดนราธิวาส      |
| [10] จังหวัดปัตตานี     | [11] จังหวัดพัทลุง | [12] จังหวัดยะลา         |
| [13] จังหวัดสงขลา       | [14] จังหวัดสตูล   |                          |

1. อายุ.....ปี

2. ระดับการศึกษา.....

3. จำนวนพี่น้อง

- |                    |                        |
|--------------------|------------------------|
| [1] เป็นลูกคนเดียว | [2] 2-3 คน             |
| [3] 4-6 คน         | [4] อื่น ๆ (ระบุ)..... |

4. สถานที่พักอาศัย (ก่อนเข้ามาอยู่ภายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน)

- |                             |                        |
|-----------------------------|------------------------|
| [1] บ้านพ่อแม่              | [2] บ้านญาติ           |
| [3] ห้องเช่า (ลำพัง/เพื่อน) | [4] อื่น ๆ (ระบุ)..... |

5. รายรับที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือน (ประมาณ)

- |                        |                     |                     |
|------------------------|---------------------|---------------------|
| [1] ต่ำกว่า 1, 500 บาท | [2] 1,501-2,000 บาท | [3] 2,001-3,000 บาท |
| [4] 3,001-4,000 บาท    | [5] 4,001 บาทขึ้นไป |                     |

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 (สี่คูณร้อย)

คำแนะนำ ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริงที่สุดเกี่ยวกับความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดชนิด 4x100 (สี่คูณร้อย) ของท่าน (กรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อ)

ยาเสพติดชนิด 4x100 (สี่คูณร้อย)ทำให้.....	ใช่	ไม่ใช่
1) เกิดเหตุทะเลาะวิวาท	1	0
2) เกิดแหล่งมั่วสุม	1	0
3) เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย	0	1
4) ทำให้มีโอกาสรบปะเพื่อนฝูงเพิ่มมากขึ้น	0	1
5) ทำให้เสียการเรียน	1	0
6) เกิดอุบัติเหตุ	1	0
7) ใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยมากขึ้น	1	0
8) ไม่่วงนอน	1	0
9) ทำให้รู้สึกกระตือรือร้นมากขึ้น	0	1
10) มีภูมิคุ้มกันในการเกิดโรคต่าง ๆ	0	1
11) ทานอาหารได้มากขึ้น	0	1
12) น้ำหนักมากขึ้นอย่างรวดเร็ว	0	1
13) มีอารมณ์แจ่มใส	0	1
14) เป็นอันตรายต่อหัวใจ	1	0
15) ทำให้สามารถตรวจพบสารเสพติดได้เหมือนกับยาเสพติดชนิดอื่น	0	1
16) หลับสบาย	1	0
17) มีเมตตาคล้ายการดื่มสุรา	1	0
18) ร่างกายแข็งแรงขึ้น	0	1
19) มีสมาธิในการทำสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น	0	1
20) ให้เสียชีวิตได้หากดื่มในปริมาณมาก	1	0



**ตอนที่ 3** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ชนิด 4x100 (สี่คูณร้อย) ปริมาณการใช้ยาเสพติด

ท่านเคยใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 (สี่คูณร้อย) บ่อยที่สุดแค่ไหน

[1] 1-2 ครั้ง/สัปดาห์

[2] 3-4 ครั้ง/สัปดาห์

[3] 5-6 ครั้ง/สัปดาห์

[4] 7 ครั้งขึ้นไป/สัปดาห์

**คำแนะนำ** ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริงที่สุดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 (สี่คูณร้อย) ของท่าน (กรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อ)

ท่านเคยใช้ยาเสพติดชนิด 4x100 (สี่คูณร้อย) เพราะ.....	ประจำ/สม่ำเสมอ	ค่อนข้างบ่อย	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
1) ต้องการสังสรรค์กับเพื่อน รุ่งพี หรือ รุ่งน้อง					
2) ต้องการผ่อนคลาย หายเครียด					
3) ต้องการได้รู้จักกลุ่มเพื่อนและสังคมใหม่ ๆ					
4) เพื่อนรุ่นพี่หรือรุ่นน้องบังคับให้ใช้					
5) เพื่อนชักชวน					
6) คิดอยากจะทำก็ทำตามใจตนเอง					
7) อยากลองสูตรใหม่ ๆ					
8) ต้องการระบายความเครียด					
9) ชอบในรสชาติ					
10) ต้องการบำรุงร่างกาย					

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อตนเองของเด็กและเยาวชน

คำแนะนำ ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริงที่สุดเกี่ยวกับพฤติกรรมของท่าน  
(กรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อ)

ข้าพเจ้า....	ประจำ/ สม่ำเสมอ	ค่อนข้าง บ่อย	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย
1) มีการออกกำลังกาย					
2) รับประทานอาหารตามใจปาก แม้ สิ่งนั้นไม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพก็ตาม					
3) รับผิดชอบส่งการบ้านตรงตามเวลา ทุกครั้ง					
4) ปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดี/ไม่เคยทำให้ พ่อแม่เสียใจ					
5) สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย					
6) ให้เกียรติผู้ที่มีอายุมากกว่าเสมอ					
7) มีการวางแผนในการใช้จ่ายเงิน					
8) มักได้รับมอบหมายให้เป็น ผู้รับผิดชอบทำงานต่าง ๆ					
9) เป็นคนตรงต่อเวลา					
10) สามารถควบคุมตัวเองเวลาโกรธได้					

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว

คำแนะนำ ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริงที่สุดเกี่ยวกับครอบครัวของท่าน  
(กรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อ)

ครอบครัวของข้าพเจ้า...	ประจำ/ สม่ำเสมอ	ค่อนข้าง บ่อย	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย
1) รับประทานอาหารร่วมกัน					
2) ไม่เคยให้กำลังใจต่อกันเลย					
3) มักมีความเห็นขัดแย้งกัน					
4) ทุกคนปฏิบัติตามกฎของครอบครัว เป็นอย่างดี					
5) ปรึกษาหารือร่วมกัน					
6) ทุกคนเอาแต่ใจ ไม่มีใครยอมให้กันเลย					
7) แสดงความรักให้แก่กัน					
8) ไม่ค่อยมีเวลาว่างทำกิจกรรมร่วมกัน					
9) ทุกคนรักใคร่กลมเกลียวกันดี					
10) ทำกิจกรรมทางศาสนาด้วยกัน					

ตอนที่ 6 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว

คำแนะนำ ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริงที่สุดเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว (กรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อ)

ครอบครัวของท่านมักจะ....	ประจำ/ สม่ำเสมอ	ค่อนข้าง บ่อย	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
1) สอนทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน					
2) สอนให้เลือกคบเพื่อนที่ดี					
3) สอนให้ท่านเข้าวัดทำบุญ					
4) สอนให้เคารพกฎกติกาของสังคม					
5) บอกถึงโทษของคนที่ทำผิด					
6) เป็นแบบอย่างในการทำความดี					
7) ส่งเสริมและยินดีเมื่อท่านทำสิ่งใดสิ่ง หนึ่งประสบความสำเร็จ					
8) ลงโทษอย่างเหมาะสมเมื่อท่านทำผิด					
9) สอนให้พูดจาไพเราะ					
10) สอนให้มีมารยาทเมื่ออยู่กับผู้ใหญ่					

ตอนที่ 7 ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันปัญหาการใช้ยาเสพติด ชนิด 4x100 (สี่คูณร้อย) ต่อเด็กและเยาวชนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความกรุณาของท่านที่ตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

## ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล	นางสาวประกายเพชร แก้วอินทร์
วัน เดือน ปีเกิด	20 ธันวาคม 2534
ที่อยู่ปัจจุบัน	57 หมู่ 10 ตำบลหนองพลวง อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา 30230
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2556 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ สังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2556 – 2558 ผู้ช่วยนักวิจัย ศูนย์วิจัยและบริการวิชาการ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
พ.ศ. 2559 – ปัจจุบัน	นักสังคมสงเคราะห์ สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข